

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC DÂN LẬP HẢI PHÒNG**

ISO 9001:2015

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH: VĂN HÓA DU LỊCH

Sinh viên: Hoàng Thu Hiền

Giảng viên hướng dẫn: ThS. Nguyễn Thị Phương Thảo

HẢI PHÒNG - 2018

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC DÂN LẬP HẢI PHÒNG**

**NGHIÊN CỨU ĐIỀU KIỆN PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU
LỊCH MẠO HIỂM TẠI ĐÀ LẠT, LÂM ĐỒNG**

**KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC HỆ CHÍNH QUY
NGÀNH: VĂN HÓA DU LỊCH**

**Sinh viên : Hoàng Thu Hiền
Giảng viên hướng dẫn: ThS. Nguyễn Thị Phương Thảo**

HẢI PHÒNG - 2018

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC DÂN LẬP HẢI PHÒNG**

NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

Sinh viên: Hoàng Thu Hiền

Mã SV: 1412601041

Lớp: VH1802

Ngành: Văn hóa du lịch

Tên đề tài: Nghiên cứu điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại
Đà Lạt, Lâm Đồng

NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI

1. Nội dung và các yêu cầu cần giải quyết trong nhiệm vụ đề tài tốt nghiệp
(về lý luận, thực tiễn, các số liệu cần tính toán và các bản vẽ).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Các số liệu cần thiết để thiết kế, tính toán.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Địa điểm thực tập tốt nghiệp.

.....

.....

.....

CÁN BỘ HƯỚNG DẪN ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

Người hướng dẫn thứ nhất:

Họ và tên: Nguyễn Thị Phương Thảo

Học hàm, học vị: Thạc sỹ

Cơ quan công tác: Khoa Du lịch - Trường Đại học Dân lập Hải Phòng

Nội dung hướng dẫn: Nghiên cứu điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng.

Người hướng dẫn thứ hai:

Họ và tên:.....

Học hàm, học vị:.....

Cơ quan công tác:.....

Nội dung hướng dẫn:.....

Đề tài tốt nghiệp được giao ngày tháng năm

Yêu cầu phải hoàn thành xong trước ngày tháng năm

Đã nhận nhiệm vụ ĐTTN

Sinh viên

Đã giao nhiệm vụ ĐTTN

Người hướng dẫn

Hải Phòng, ngày tháng.....năm 2018

Hiệu trưởng

GS.TS.NGŨT *Trần Hữu Nghị*

PHẦN NHẬN XÉT CỦA CÁN BỘ HƯỚNG DẪN

1. Tinh thần thái độ của sinh viên trong quá trình làm đề tài tốt nghiệp:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Đánh giá chất lượng của khóa luận (so với nội dung yêu cầu đã đề ra trong nhiệm vụ Đ.T. T.N trên các mặt lý luận, thực tiễn, tính toán số liệu...):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Cho điểm của cán bộ hướng dẫn (ghi bằng cả số và chữ):

.....
.....
.....

Hải Phòng, ngày ... tháng ... năm

Cán bộ hướng dẫn

(Ký và ghi rõ họ tên)

NHẬN XÉT ĐÁNH GIÁ
CỦA NGƯỜI CHĂM PHẢN BIỆN ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP
Tên đề tài: Nghiên cứu điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt,
Lâm Đồng

Sinh viên: Hoàng Thu Hiền

Lớp: VH1802

1. Đánh giá chất lượng đề tài tốt nghiệp về các mặt thu thập và phân tích tài liệu, số liệu ban đầu; cơ sở lí luận chọn phương án tối ưu, cách tính toán chất lượng thuyết minh bản vẽ, giá trị lí luận và thực tiễn của đề tài.

2. Cho điểm của người chấm phản
biện: (*Điểm ghi bằng số và
chữ*)

Ngày tháng năm 2018

Người chấm phản biện

MỤC LỤC

<i>PHÂN MỞ ĐẦU</i>	10
<i>CHƯƠNG 1 CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ DU LỊCH MẠO HIỂM</i>	4
1.1. Cơ sở lý luận về du lịch mạo hiểm.....	4
1.1.1. Khái niệm	4
1.1.2. Đặc điểm của du lịch mạo hiểm	6
1.1.3. Điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm.....	7
1.1.3.1. Điều kiện về điểm đến.....	7
1.1.3.2. Điều kiện về chủ thể tham gia	14
1.1.4. Phân loại du lịch mạo hiểm.....	15
1.1.4.1. Theo mức độ nguy hiểm của các hoạt động.....	15
1.1.4.2. Theo không gian tổ chức	15
1.1.5. Ý nghĩa của du lịch mạo hiểm đối với ngành du lịch.....	15
1.2. Kinh nghiệm phát triển du lịch mạo hiểm tại một số Quốc gia và Việt Nam	17
1.2.1. Du lịch mạo hiểm trên Thế giới.....	17
1.2.2. Du lịch mạo hiểm tại Việt Nam	19
Tiểu kết chương 1	19
<i>CHƯƠNG 2 ĐIỀU KIỆN PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH MẠO HIỂM TẠI ĐÀ LẠT, LÂM ĐỒNG</i>	20
2.1. Giới thiệu khái quát về Đà Lạt.....	20
2.1.1. Vị trí địa lý	20
2.1.2. Lịch sử hình thành.....	20
2.2. Điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt	22
2.2.1. Điều kiện về tài nguyên du lịch	22
2.2.1.1. Tài nguyên du lịch tự nhiên	22
2.2.1.2. Tài nguyên nhân văn	28
2.2.2. Cơ sở vật chất kỹ thuật và các dịch vụ du lịch	31
2.2.3. Cơ sở hạ tầng	36
2.2.4. Cơ chế chính sách và các dự án đầu tư du lịch tại Đà Lạt.....	39
2.2.5. Điều kiện về chủ thể tham gia	41
2.2.5.1. Thị trường khách	41
2.2.5.2. Phương thức tổ chức	42
2.2.6. Đánh giá điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng..	44

2.3. Thực trạng khai thác du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt.....	45
2.3.1. Số lượng khách du lịch.....	45
2.3.2. Các hoạt động du lịch mạo hiểm và dịch vụ liên quan.....	47
2.3.3. Phương thức tổ chức	48
2.3.4. Hiện trạng sử dụng cơ sở vật chất kỹ thuật, cơ sở hạ tầng.....	49
2.3.5. Hiện trạng sử dụng nhân lực du lịch.....	51
Tiểu kết chương 2.....	53
CHƯƠNG 3 ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NHẪM KHAI THÁC HIỆU QUẢ CÁC ĐIỀU KIỆN PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH MẠO HIỂM TẠI ĐÀ LẠT, LÂM ĐỒNG.....	53
3.1. Định hướng phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng.....	53
3.1.1. Phát triển du lịch mạo hiểm gắn kết với cộng đồng địa phương	54
3.1.2. Định hướng và chính sách phát triển	55
3.2. Giải pháp khai thác hiệu quả các điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng.....	56
3.2.1. Đầu tư cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch mạo hiểm	56
3.2.2. Đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao gắn với cư dân địa phương	57
3.2.3. Đa dạng hóa các sản phẩm du lịch mạo hiểm.....	58
3.2.4. Tăng cường xúc tiến quảng bá du lịch mạo hiểm.....	59
3.2.5. Hoàn thiện các cơ chế chính sách	61
3.2.6. Đảm bảo vệ sinh môi trường	62
3.2.7. Đảm bảo an toàn cho khách du lịch khi tham gia loại hình du lịch mạo hiểm.....	62
3.2.8. Tổ chức khóa học dạy các kỹ năng để xử lý tình huống có thể xảy ra cho khách du lịch	63
Tiểu kết chương 3.....	64

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới cô giáo - Thạc sĩ Nguyễn Thị Phương Thảo. Cô đã hết lòng hỗ trợ, giúp đỡ em từ khi chọn đề tài cho đến khi hoàn chỉnh luận văn này. Nhờ sự hướng dẫn tận tình của cô, em mới có thể thuận lợi hoàn thành khóa luận tốt nghiệp của mình.

Em xin gửi lời cảm ơn tới Ban giám hiệu trường Đại học Dân lập Hải Phòng, quý thầy cô trong Khoa Du lịch đã tạo mọi điều kiện cho em hoàn thành bài khóa luận.

Được sự giúp đỡ của trường Đại học Dân lập Hải Phòng, thầy cô, gia đình và bạn bè cùng với sự cố gắng nỗ lực của bản thân, em đã hoàn thành đề tài khóa luận: *“Nghiên cứu điều kiện phát triển loại hình du lịch hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng”*.

Trong quá trình làm đề tài khóa luận do kiến thức, kinh nghiệm còn hạn chế nên không tránh khỏi những thiếu sót, em rất mong nhận được những ý kiến đóng góp để bài khóa luận được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hải Phòng, ngày 13 tháng 08 năm 2018

Sinh viên

Hoàng Thu Hiền

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Hiện nay, du lịch đã và đang là một ngành công nghiệp quan trọng và chiếm tỉ trọng ngày càng tăng trong GDP của mỗi quốc gia. Du lịch được xem như là ngành “công nghiệp không khói” mang lại nguồn ngân sách rất lớn cho Nhà nước, giải quyết công ăn việc làm cho người lao động, góp phần bảo tồn và phát triển nền văn hóa mang đậm đà bản sắc dân tộc Việt Nam. Theo thống kê mới công bố của Tổ chức Du lịch Thế giới (UNWTO), Việt Nam đứng thứ 6 trong 10 nước tăng trưởng du lịch mạnh nhất thế giới đầu năm 2017 và đứng đầu châu Á về tốc độ phát triển du lịch. Đây là kết quả từ sự vào cuộc quyết liệt của tất cả các cấp nhằm thúc đẩy du lịch phát triển trên lộ trình trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của đất nước. Có thể thấy du lịch Việt Nam đã có những thành tựu đáng kể. Hiện nay, lượng khách quốc tế đến Việt Nam trong tháng 7/2018 ước đạt 1.188.817 lượt, tăng 0,5% so với tháng 06/2018 và tăng 14,7% so với cùng kỳ năm 2017. Tính chung 7 tháng năm 2018 ước đạt 9.080.347 lượt khách, tăng 25,4% so với cùng kỳ năm 2017 (Báo cáo của Tổng cục Du lịch, 7/2018). Điều đó chứng tỏ hình ảnh du lịch Việt Nam đã được bạn bè quốc tế đón nhận rộng rãi hơn.

Trên thế giới, du lịch mạo hiểm đã được biết đến từ những năm đầu của thế kỷ 20 và có sự tăng trưởng khá nhanh thông qua việc ra đời của các sản phẩm cũng như những điểm đến mới trong những năm gần đây, đặc biệt là khu vực Đông và Nam Á. Hiện nay Việt Nam đã và đang phát triển nhiều loại hình du lịch đa dạng khác nhau. Tuy nhiên, du lịch Việt Nam cũng rất cần có những loại hình du lịch mới mẻ. Một trong số những loại hình du lịch mới hiện đang có xu hướng phát triển mạnh mẽ tại Việt Nam đó là du lịch mạo hiểm. Mặc dù điều kiện để phát triển loại hình du lịch mạo hiểm này tại Việt Nam là rất lớn nhưng do các yếu tố chủ quan và khách quan mà sự phát triển của loại hình du lịch này vẫn chưa tương xứng với tiềm năng to lớn đó.

Đà Lạt là thành phố có nhiều điều kiện để phục vụ cho phát triển loại hình du lịch mạo hiểm. Du lịch mạo hiểm mới thực sự du nhập vào Đà Lạt khoảng 5 năm trở lại đây. Với lợi thế về địa hình và khí hậu, ngành Du lịch của địa phương xác định đây là điều kiện thuận lợi cho việc phát triển các loại hình du lịch mạo hiểm. Tuy nhiên, những điều kiện trên lại chưa được địa phương khai thác hiệu quả cho phát triển hoạt động du lịch này. Chính vì vậy, việc khai thác

các thể mạnh tại Đà Lạt hiện nay là cơ sở để giúp địa phương tạo ra những sản phẩm du lịch mới độc đáo, tăng sức hấp dẫn đối với du khách, góp phần đẩy mạnh sự phát triển của ngành Du lịch.

Vì vậy, việc nghiên cứu sâu hơn về điều kiện và thực trạng phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng là việc làm cần thiết. Từ những yêu cầu và thực tiễn trên, tác giả đã lựa chọn đề tài: “***Nghiên cứu điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng***” cho bài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

Tác giả lựa chọn nghiên cứu đề tài này nhằm mục đích giới thiệu về loại hình du lịch còn khá là mới mẻ ở nước ta đó là du lịch mạo hiểm, đồng thời nghiên cứu các điều kiện phát triển loại hình du lịch này tại Đà Lạt, Lâm Đồng để khẳng định đây là một điểm đến đầy tiềm năng rất thích hợp để phát triển loại hình du lịch này. Cuối cùng trên cơ sở phân tích thực trạng, tiến tới đề xuất một số ý kiến, giải pháp nhằm phát triển hơn nữa đối với loại hình du lịch mới mẻ này tại Đà Lạt nói riêng và Việt Nam nói chung.

3. Phương pháp nghiên cứu vấn đề

3.1. Phương pháp thu thập và xử lý tài liệu

Là phương pháp chính được sử dụng trong nghiên cứu đề tài. Trên cơ sở thu thập thông tin tư liệu từ nhiều lĩnh vực, nhiều nguồn khác nhau có liên quan tới đề tài nghiên cứu. Tác giả sẽ xử lý, chọn lọc để có những kết luận cần thiết.

3.2. Phương pháp thống kê, phân tích, so sánh tổng hợp

Phương pháp này giúp định hướng, thống kê, phân tích để có cách nhìn tương quan, phát hiện ra các yếu tố và sự ảnh hưởng của yếu tố tới hoạt động du lịch trong đề tài nghiên cứu. Việc phân tích, so sánh, tổng hợp các thông tin và số liệu mang lại cho đề tài cơ sở trong việc thực hiện các mục tiêu dự báo, các chương trình phát triển, các định hướng, các chiến lược và giải pháp phát triển du lịch trong phạm vi nghiên cứu của đề tài.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng

Đề tài tập chung vào tìm hiểu, phân tích, đánh giá điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Về mặt không gian: đề tài tiến hành nghiên cứu trên địa bàn thành phố Đà Lạt, Lâm Đồng.

Về mặt thời gian: Sử dụng các thông tin số liệu từ năm 2013 - 2018.

Về mặt nội dung: Đề tài khóa luận tập trung nghiên cứu cơ sở lý luận về loại hình du lịch mạo hiểm và phân tích, đánh giá các điều kiện phát triển loại hình du lịch này tại Đà Lạt, Lâm Đồng. Từ đó đề xuất những giải pháp nhằm khai thác hiệu quả các điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng.

5. Ý nghĩa của đề tài

Đề tài góp phần bổ sung cơ sở khoa học cho loại hình du lịch mạo hiểm. Việc nghiên cứu thành công đề tài sẽ góp phần giúp các sinh viên trong Khoa Du lịch có thêm tài liệu tham khảo về loại du lịch này. Việc đánh giá các điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm sẽ giúp thành phố Đà Lạt nhận thức rõ được các thuận lợi sẵn có và khó khăn còn tồn tại. Từ đó tác giả sẽ đề xuất các giải pháp tích cực để thành phố Đà Lạt có định hướng cụ thể trong việc phát triển loại hình du lịch này như là một sản phẩm du lịch đặc trưng của Thành phố.

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, phụ lục và tài liệu tham khảo, phần nội dung chính của khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực tiễn về du lịch mạo hiểm.

Chương 2: Điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng.

Chương 3: Định hướng và giải pháp nhằm khai thác hiệu quả các điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng.

CHƯƠNG 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ DU LỊCH MẠO HIỂM

1.1. Cơ sở lý luận về du lịch mạo hiểm

1.1.1. Khái niệm

Du lịch mạo hiểm (*Adventure Travel/ Adventure Tourism*) không còn là thuật ngữ mới lạ ở Việt Nam, nhưng trong Luật Du lịch Việt Nam chưa có một định nghĩa và những quy định, điều kiện cụ thể để khai thác du lịch mạo hiểm, nếu có chỉ là những quy định nội bộ.

Hiệp hội Thương mại Du lịch mạo hiểm (*Adventure Travel Trade Association - ATTA*) đưa ra định nghĩa: “*Du lịch mạo hiểm là chuyến đi có ít nhất hai trong ba yếu tố sau đây: hoạt động thể lực, môi trường tự nhiên và trải nghiệm văn hóa. Cũng giống như những loại hình du lịch khác, du lịch mạo hiểm có thể được trải nghiệm ở trong nước hoặc ra nước ngoài, có chuyến nghỉ qua đêm và không dài quá một năm*”.

Trường đại học Thompson Rivers (*Canada*) đưa ra cách hiểu như sau: “*Du lịch mạo hiểm có thể được định nghĩa như là một hoạt động giải trí diễn ra ở những điểm đến kỳ lạ, hoang dã hay khác thường. Hầu hết các hoạt động diễn ra ở ngoài trời. Đó thường là các hoạt động thám hiểm và khám phá thế giới bên ngoài. Đặc biệt là các bộ phận kỳ lạ hoang sơ của hành tinh chúng ta và một thế giới nội tâm của thách thức cá nhân, tự nhận thức và tự chủ*”.

Có rất nhiều loại hoạt động được coi là các hình thức khác nhau của du lịch mạo hiểm, có thể phân được vào hai nhóm là nhóm dễ (*Soft Adventure*) và nhóm khó (*Hard Adventure*). Các hoạt động trong nhóm dễ và khó đều có khả năng sinh lời cao.

Bảng 1.1. Các loại hình du lịch mạo hiểm, xếp loại theo ATTA

Hoạt động	Loại hình
Thám hiểm khảo cổ	Dễ
Tham gia vào lễ hội/hội chợ địa phương	Khác
Backpacking	Dễ
Quan sát chim muông	Dễ
Cắm trại	Dễ
Chèo thuyền ca nô	Dễ

Thám hiểm hang động	Khó
Leo núi (đá/băng)	Khó
Đi thuyền (cruise)	Khác
Các hoạt động văn hóa	Khác
Du lịch sinh thái	Dễ
Chương trình giáo dục	Dễ
Các hoạt động bền vững với môi trường	Dễ
Câu cá	Dễ
Làm quen với người dân địa phương	Khác
Đi bộ leo núi	Dễ
Cưỡi ngựa	Dễ
Săn bắn	Dễ
Chèo thuyền kayak	Dễ
Học ngôn ngữ mới	Khác
Lặn biển	Dễ
Trekking	Khó
Tour đi bộ	Khác
Thăm bạn bè/gia đình	Khác
Thăm các di tích lịch sử	Khác
Du lịch hoạt động tình nguyện	Dễ

Nguồn: UNWTO, 2014

Tập đoàn Alliance VN JSC đưa ra cách hiểu như sau: “*Du lịch mạo hiểm là một hình thức du lịch mang nhiều yếu tố khám phá và trải nghiệm những cảm xúc khác lạ từ những chuyến du lịch đến những địa hình hiểm trở, độ nguy hiểm vì vậy cũng tăng cao. Và kèm theo du lịch mạo hiểm, là những môn thể thao mạo hiểm thích ứng và phù hợp với từng loại hình du lịch riêng biệt*”.

GS.TS. Trương Quang Hải, PGS.TS. Đặng Văn Bào, TS. Nguyễn Hiệu (thuộc Trường Đại học Khoa học tự nhiên, Đại học Quốc gia Hà Nội): “*Du lịch mạo hiểm là một hoạt động ngoài trời diễn ra ở nơi chúng ta không thường xuyên tới hay ở một nơi đặc biệt nào đó. Hoạt động này có thể dẫn đến một số*

rủi ro, song qua đây chúng ta có thể học được những kinh nghiệm mới để chế ngự chúng và vượt qua những thử thách đối với bản thân”.

Với những ý kiến trên có lẽ đã phần nào giúp chúng ta hiểu được bản chất của từ “mạo hiểm”. Khái niệm về du lịch mạo hiểm là một khái niệm rất rộng lớn. Chính vì vậy, mỗi người khi đã được đi và trải nghiệm loại hình du lịch này họ sẽ có một định nghĩa cho riêng mình. Có thể một số người cho rằng đi bộ dài ngày trong một khu rừng âm u, hoang dã là mạo hiểm, một số khác có thể cảm thấy lướt sóng hoặc lặn cùng cá mập mới chính là mạo hiểm... Tất nhiên tất cả những cách hiểu của họ đều là đúng, vì du lịch mạo hiểm là một phạm trù rất rộng lớn, không có giới hạn cho riêng ai và để hiểu biết hoàn toàn về nó thì thực sự là quá khó.

Có thể nói, du lịch mạo hiểm được định nghĩa bởi các cá nhân hay tổ chức tham gia vào hoạt động mạo hiểm. Giới hạn cho sự mạo hiểm lại phải phụ thuộc vào sự liêu lĩnh của mỗi người cho mỗi chuyến du lịch của họ. Không có gì có thể bắt buộc chúng ta phải tham gia vào những gì mà mình cảm thấy là nguy hiểm hoặc không an toàn.

1.1.2. Đặc điểm của du lịch mạo hiểm

Loại hình du lịch mạo hiểm là một trò chơi cảm giác mạnh có thể hoặc không kết hợp di chuyển từ vùng này sang vùng khác. Nó đòi hỏi phải có sự khảo sát kỹ lưỡng lịch trình các chuyến đi và khu chọn làm địa điểm để thực hiện chuyến đi cho tour. Bởi trên nguyên tắc, địa điểm được chọn phải mang đầy đủ tính chất của một địa điểm phục vụ cho du lịch mạo hiểm cũng như tạo được sự thử thách cho du khách, phải gần gũi với thiên nhiên, gắn liền với văn hóa và phong tục của địa phương.

Loại hình này muốn an toàn thì cần phải có sự hỗ trợ của các trang thiết bị hiện đại và đội ngũ nhân viên chuyên nghiệp để đảm bảo an toàn tính mạng cho du khách. Vì vậy, loại hình này cần được đầu tư nhiều về cơ sở vật chất cũng như đào tạo nguồn nhân lực trong công tác hướng dẫn. Đội ngũ nhân viên phải là những người có chuyên môn nghiệp vụ cao, không những giỏi về nghiệp vụ mà còn phải có kiến thức thực tế về những vùng đoàn sẽ đi qua. Thông thường các hướng dẫn viên trong tour mạo hiểm là các huấn luyện viên.

Báo cáo của Tổ chức Du lịch Thế giới (*Affiliate Members Programme - UNWTO*) về du lịch mạo hiểm năm 2014 có đưa ra một vài đặc điểm về loại hình du lịch này như sau:

Du lịch mạo hiểm giúp phục hồi những điểm đến chịu thiên tai và xung đột chính trị: Hiệp hội Thương mại Du lịch mạo hiểm đưa ra báo cáo từ các nhà điều hành tour du lịch mạo hiểm cho thấy họ thường xuyên tổ chức tour đến những điểm đến như Colombia, Bắc Triều Tiên, Iran, Rwanda và các điểm đến chịu ảnh hưởng của thiên tai và xung đột chính trị khác. Khách tham gia du lịch mạo hiểm chấp nhận rủi ro và ưa thích những điểm đến ít người lui tới để có những trải nghiệm độc đáo.

Thu hút khách có khả năng chi trả cao: Khách du lịch mạo hiểm sẵn sàng chi trả cao cho những trải nghiệm độc đáo và thú vị. Những nhà điều hành tour du lịch mạo hiểm cho biết trung bình khách hàng của họ trả 3000 USD cho một chuyến đi trong thời gian trung bình là 8 ngày.

Đóng góp cho nền kinh tế địa phương: Nghiên cứu cho thấy chỉ có 5% trong tổng số chi phí khách du lịch trả cho một tour du lịch đại trà (*Mass Tourism*) tại các nước đang phát triển đóng góp vào nền kinh tế của điểm đến (*United Nations Environment Programme*). Trong khi đó con số này của du lịch mạo hiểm trong năm 2014 theo Hiệp hội Thương mại Du lịch mạo hiểm là 65.5%.

Du lịch mạo hiểm khuyến khích điểm đến tuân thủ các nguyên tắc hoạt động bền vững: Những nhà xây dựng chính sách và thực hiện du lịch mạo hiểm tuân thủ theo các nguyên tắc bảo vệ môi trường bền vững vì họ hiểu rằng đánh mất môi trường tự nhiên và trải nghiệm văn hóa ý nghĩa đồng nghĩa với điểm đến của họ sẽ đánh mất tính cạnh tranh.

Tóm lại, đặc điểm của du lịch mạo hiểm là một loại hình sử dụng nhiều không chỉ về tài chính mà còn về nguồn nhân lực.

1.1.3. Điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm

1.1.3.1. Điều kiện về điểm đến

a. Tài nguyên du lịch

Tài nguyên du lịch là cảnh quan thiên nhiên, yếu tố tự nhiên, di tích lịch sử - văn hóa, công trình lao động sáng tạo của con người và các giá trị nhân văn khác có thể sử dụng nhằm đáp ứng nhu cầu du lịch, là yếu tố cơ bản để hình thành các khu du lịch, điểm du lịch, tuyến điểm du lịch, đô thị du lịch.

Tài nguyên du lịch là nhân tố có ý nghĩa quyết định đối với sự phát triển du lịch. Chính sự phong phú, đa dạng của tài nguyên du lịch đã tạo nên sự phong phú, đa dạng của sản phẩm du lịch. Tài nguyên du lịch càng đặc sắc độc đáo thì

giá trị sản phẩm du lịch và sự hấp dẫn khách du lịch càng tăng. Có thể nói chất lượng của tài nguyên du lịch là yếu tố cơ bản tạo nên chất lượng của sản phẩm du lịch và hiệu quả của hoạt động du lịch. Không chỉ vậy, số lượng, chất lượng và sự kết hợp của các loại tài nguyên trong một lãnh thổ sẽ ảnh hưởng đến quy mô và việc mở rộng phạm vi của nơi đến du lịch. Nó quyết định tới hiệu quả kinh tế của các hoạt động dịch vụ.

Đối với loại hình du lịch mạo hiểm, tài nguyên du lịch cần có đặc trưng riêng để hình thành và phát triển loại du lịch này. Những địa hình độc đáo và hiểm trở, hệ thống hang động lớn, đa dạng và phức tạp sẽ rất hấp dẫn với những người ưa thích mạo hiểm.

Với loại địa hình cao dốc như đồi, núi lại có ưu thế hơn hẳn về tính hấp dẫn và là nơi thích hợp với những hoạt động mạo hiểm như leo núi, đạp xe,... Trên thế giới có nhiều đỉnh núi mà nhiều người khao khát được chinh phục chính là Everest (Nepal) - có độ cao 8.848m, ngoài ra còn có núi K2 (Trung Quốc - Pakistan) giáp ranh biên giới giữa Pakistan và Trung Quốc với độ cao 8.611m, núi Kilimanjaro với độ cao 5.895m được mệnh danh là "nóc nhà" châu Phi... Ở Việt Nam, có đỉnh Fansipan (Lào Cai) - nóc nhà Đông Dương cao 3.143m, núi Bạch Mã (Thừa Thiên Huế) với độ cao 1.500m...

Tiếp theo là địa hình karst, đây là một kiểu địa hình rất đặc biệt và có ý nghĩa du lịch lớn. Karst trên mặt tạo nên một vùng núi có cảnh quan đẹp kỳ lạ với những ngọn núi có hình dạng độc đáo, gồ ghề sắc nhọn, muôn hình muôn vẻ như hòn Gà Chọi, hòn Con cóc, hòn Vọng phu,... karst ngầm tạo thành các hang động và được quan tâm nhất đối với du lịch. Đây là những cảnh quan thiên nhiên đặc sắc rất có sức hấp dẫn đối với khách du lịch và hình thành nên loại hình du lịch thám hiểm hang động. Hiện nay, trên thế giới có hàng trăm hang động đã được sử dụng vào hoạt động du lịch, thu hút hàng chục triệu khách du lịch đến tham quan mỗi năm. Người ta đã lựa chọn được 25 hang động dài nhất và 25 hang động sâu nhất thế giới. Điển hình có hang Rescau Jacan Bernard (Pháp) sâu tới 1.535m, hang Sistema de trave (Tây Ban Nha) sâu 1.380m, hang Fint Mammouth Cave system (Hoa Kỳ) được coi là dài nhất với 530km,... Ở nước ta, các hang động tuy nhiều nhưng số lượng được khai thác cho mục đích du lịch còn rất ít. Tiêu biểu nhất là động Phong Nha (Quảng Bình) dài gần 8km, ngoài ra còn có động Hương Tích (Hà Tây), hang Pác Pó (Cao Bằng), các hang động ở Vịnh Hạ Long (Quảng Ninh),...

Địa hình biển, ven biển cũng là một dạng địa hình có sức hấp dẫn và thu hút khách du lịch đông đảo nhất. Các bãi biển thường hội tụ được nhiều yếu tố tự nhiên với khoảng không gian rộng lớn thoáng mát, nước trong xanh, bãi cát trải dài phẳng và sạch, ánh nắng chan hòa, thảm thực vật phong phú, địa hình đa dạng rất thích hợp cho du lịch thể thao mạo hiểm dưới nước như lặn biển, dù bay, mô tô nước...với mức chi phí khá đắt đỏ nhưng mang lại cảm giác khác biệt cho du khách.

Rừng là tài nguyên quý giá của quốc gia, là bộ phận quan trọng của môi trường sinh thái. Do đất nước ta trải dài từ Bắc xuống Nam và địa hình với nhiều cao độ khác nhau so với mực nước biển nên rừng phân bố trên khắp các dạng địa hình, với nét độc đáo của vùng nhiệt đới và rất đa dạng: có nhiều rừng xanh quanh năm, rừng già nguyên thủy, rừng cây lá rộng, rừng cây lá kim, rừng thứ cấp, đặc biệt là rừng ngập mặn,...Với những địa hình rừng đa dạng như vậy thì có thể phát triển du lịch mạo hiểm trong các tour khám phá rừng nhiệt đới, đi bộ xuyên rừng,...

Ngoài ra, khí hậu cũng là thành phần tự nhiên có ảnh hưởng đến tổ chức hoạt động du lịch mạo hiểm. Những yếu tố về áp suất không khí, nhiệt độ, độ ẩm, ánh sáng, lượng ô xy, độ trong lành của không khí và sự phân mùa có tác động đến tổ chức du lịch mạo hiểm. Đặc biệt là sự phân mùa của khí hậu làm cho du lịch mạo hiểm có tính mùa rõ rệt. Ví dụ như mùa đông thì các loại hình du lịch thể thao sẽ rất phù hợp còn mùa hè thì có thể phát triển nhiều loại hình du lịch hơn. Với kiểu khí hậu như vậy thì sẽ tạo ra điều kiện thích hợp để phát triển cho du lịch mạo hiểm với các hoạt động như trượt tuyết, trượt băng, leo núi,...

Bên cạnh đó, tài nguyên du lịch nhân văn cũng đóng góp một vai trò không nhỏ. Khách du lịch mạo hiểm có mong muốn tìm hiểu về nền văn hóa mới như họ đang khám phá thiên nhiên. Đối với họ, có thể trải nghiệm văn hóa địa phương một cách đích thực là một sự đầu tư du lịch hiệu quả. Các điểm đến mà người dân địa phương luôn có những cách để bảo tồn văn hóa, không bị những giá trị hiện đại làm ảnh hưởng, ngoài ra còn có giá vé tốt luôn khiến du khách đặc biệt hài lòng.

Các di tích lịch sử văn hóa như di tích lịch sử về dân tộc học, di tích khảo cổ, di tích văn hóa nghệ thuật (kiến trúc, văn hóa xã hội của dân tộc), các di tích

tự nhiên - nhân văn có giá trị đặc biệt được xếp vào di sản của thế giới, các lễ hội,... sẽ khiến chuyến du lịch mạo hiểm càng trở nên thú vị hơn bao giờ hết.

Ở Việt Nam, có rất nhiều nơi thu hút khách du lịch thích khám phá và mạo hiểm như đỉnh Phan Xi Păng (dãy Hoàng Liên Sơn, tỉnh Lào Cai), khu vực đỉnh Mã Pì Lèng (Mèo Vạc, Hà Giang), dãy núi Lang Biang (Đà Lạt), Đồng Văn (Hà Giang), bãi biển Nha Trang, Đà Nẵng... Nhưng trong những năm gần đây có một địa điểm du lịch mạo hiểm đang được đầu tư và phát triển rất mạnh về loại hình này đó chính là hang Sơn Đoòng. Được trang BuzzFeed của Mỹ bình chọn vào top 15 điểm đến trên thế giới khiến du khách “ngghệt thờ” vì tính mạo hiểm của nó. Hiện tại, tour thám hiểm Sơn Đoòng vẫn được xem là tour du lịch thám hiểm thu hút khách du lịch nhất. Hơn 3.000 du khách nước ngoài đến Phong Nha - Kẻ Bàng mỗi tuần, nhưng chỉ có 8 người trong số ấy tham gia vào hành trình khám phá vẻ đẹp hang Sơn Đoòng, một hang động được các nhà thám hiểm thuộc Hiệp hội Hang động Hoàng gia Anh (BCRA) khảo sát và công bố năm 2009, với chiều dài 6.481m, cao hơn 240m, hiện đang nắm giữ kỷ lục là hang động lớn nhất thế giới. Tuyến du lịch khám phá Sơn Đoòng với hành trình 6 ngày 5 đêm có mức chi phí 3.000 USD/người. Để đảm bảo an toàn và chăm lo hậu cần cho 8 khách thám hiểm cần đến đội hình 25 người gồm chuyên gia hang động của Hiệp hội Hang động Hoàng gia Anh, người dẫn đường và đội ngũ phục vụ. Bên cạnh đó, bộ phim “Kong: Skull Island” cũng đã góp phần giới thiệu đến du khách quốc tế những cảnh đẹp hoang sơ, sống động của Việt Nam, giúp thu hút thêm du khách quốc tế đến khám phá loại hình du lịch mạo hiểm với những hang động bí ẩn, đầm vũng hoang sơ, núi đá hùng vĩ tại Quảng Bình, Ninh Bình.

b. Điều kiện về lao động du lịch và cộng đồng dân cư

Lao động du lịch: Du khách là đối tượng của dịch vụ du lịch khác nhau. Chính vì vậy mà động cơ du lịch, yêu cầu và tập quán của họ cũng khác nhau đòi hỏi nhân viên du lịch phải am hiểu rộng và khả năng thích ứng cao. Mức độ chuyên môn hóa của lao động du lịch cao do vậy cũng đòi hỏi trình độ kỹ thuật và nghiệp vụ cao của cán bộ nhân viên du lịch.

Cộng đồng dân cư: Cộng đồng dân cư đóng vai trò quan trọng trong việc tạo môi trường du lịch hấp dẫn. Những nơi có mật độ dân cư thấp, chưa bị quá trình đô thị hóa làm thay đổi luôn là điểm đến ưa thích của khách du lịch mạo hiểm. Cộng đồng dân cư là đối tượng tham gia cung ứng trong dịch vụ du lịch

và hướng dẫn hoạt động du lịch mạo hiểm. Những điều kiện tự nhiên về mặt địa hình, địa thế, các quy luật tự nhiên,... này thì chắc chắn dân cư bản địa sẽ là người am hiểu về nó nhất. Chính vì vậy, họ sẽ là những đối tượng phục vụ du lịch mạo hiểm hiệu quả nhất.

c. Điều kiện về cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật

Mục đích của các chuyến đi du lịch có thể khác nhau, có người đi vì mục đích chữa bệnh và cũng có người đi vì mục đích công việc kết hợp với tham quan tìm hiểu... song dù đi với mục đích nào đi nữa thì giữa chúng đều có một điểm chung là phải sử dụng các tài nguyên du lịch tại các điểm du lịch và các yếu tố đảm bảo điều kiện tiện nghi: cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch.

Du lịch gắn với việc di chuyển con người trên phạm vi nhất định. Điều này phụ thuộc chặt chẽ vào giao thông vận tải. Một đối tượng có thể có sức hấp dẫn đối với du lịch nhưng vẫn không thể khai thác được nếu thiếu yếu tố giao thông vận tải. Thông qua mạng lưới giao thông thuận tiện, nhanh chóng du lịch mới trở thành một hiện tượng phổ biến trong xã hội. Trong hoạt động du lịch, nếu mạng lưới giao thông và phương tiện giao thông vận tải phục vụ cho việc đi lại của con người thì thông tin liên lạc đảm nhiệm việc vận chuyển các tin tức một cách nhanh chóng và kịp thời, góp phần thực hiện mối giao lưu giữa các vùng trong phạm vi cả nước và quốc tế. Khách du lịch là những người rời khỏi nơi cư trú thường xuyên... Khi rời khỏi nơi cư trú thường xuyên đến một địa điểm khác, ngoài các nhu cầu về ăn, uống, ở, đi lại... du khách còn có nhu cầu đảm bảo về điện, nước để cho quá trình sinh hoạt được diễn ra bình thường. Cho nên yếu tố điện, nước cũng là một trong những nhân tố quan trọng phục vụ trực tiếp việc nghỉ ngơi giải trí của khách. Trong đời sống hiện đại nói chung, cũng như ngành Du lịch không thể thiếu được các phương tiện thông tin liên lạc. Như vậy, cơ sở hạ tầng là tiền đề, là đòn bẩy của mọi hoạt động kinh tế, trong đó có du lịch.

Cơ sở vật chất kỹ thuật đóng một vai trò hết sức quan trọng trong quá trình tạo ra và thực hiện sản phẩm du lịch cũng như quyết định mức độ khai thác tiềm năng du lịch nhằm thoả mãn nhu cầu của khách du lịch. Chính vì vậy nên sự phát triển của ngành du lịch bao giờ cũng gắn liền với việc xây dựng và hoàn thiện cơ sở vật chất kỹ thuật. Cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch bao gồm cơ sở vật chất kỹ thuật của ngành du lịch và cơ sở vật chất kỹ thuật của một số ngành kinh

tế quốc dân tham gia phục vụ du lịch: thương nghiệp, dịch vụ... cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch và tài nguyên du lịch có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Tài nguyên du lịch ảnh hưởng tới công suất, thể loại, thứ hạng của hầu hết các thành phần cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch. Khả năng tiếp nhận của tài nguyên du lịch là cơ sở xây dựng công suất các công trình phục vụ du lịch. Sức hấp dẫn của chúng có ảnh hưởng đến thứ hạng của các cơ sở này. Để đảm bảo cho việc tham quan du lịch trên quy mô lớn cần phải xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật tương ứng như các khách sạn, nhà hàng, camping, cửa hiệu, trạm cung cấp xăng dầu, trạm y tế, nơi vui chơi thể thao... Khâu trung tâm của cơ sở vật chất kỹ thuật là phương tiện phục vụ cho việc ăn ngủ của khách, tức là nguồn vốn cố định của du lịch. Việc đánh giá cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch căn cứ vào 3 tiêu chí:

- Đảm bảo những điều kiện tốt cho nghỉ ngơi du lịch.
- Đạt hiệu quả kinh tế tối ưu trong quá trình xây dựng và khai thác cơ sở vật chất kỹ thuật.
- Thuận tiện cho việc đi lại của khách từ các nơi đến.

Trong việc khai thác về loại hình du lịch mạo hiểm thì vấn đề về cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật cũng cần được quan tâm. Nhưng đối với loại hình này thì du khách thường không yêu cầu cao vì mục đích của họ là đi trải nghiệm những điều hoang sơ, kì vĩ của điểm đến chứ không phải đi với mục đích là tham quan, nghỉ dưỡng.

Đối với loại hình này thì không đòi hỏi quá cao về cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất. Các cơ sở lưu trú, ăn uống đơn giản, nhanh gọn rất được ưa chuộng. Tuy nhiên việc tiếp cận với điểm đến không nên quá khó khăn khi di chuyển. Phải có khả năng đáp ứng các dịch vụ cần thiết kịp thời, nhanh chóng và có tín hiệu đường truyền tốt để phòng những trường hợp xấu có thể xảy ra.

d. Điều kiện về các chính sách phát triển du lịch mạo hiểm

Có thể hiểu rằng, Chính sách phát triển du lịch là tập hợp các *chủ trương* và *hành động* của Nhà nước để đẩy mạnh phát triển du lịch bằng cách tác động vào việc cung cấp và giá cả của các yếu tố đầu vào (đất đai, lao động, vốn, cơ sở hạ tầng); tác động tới giá sản phẩm du lịch; tác động đến số lượng khách du lịch; tác động việc thay đổi tổ chức và năng lực của nguồn nhân lực du lịch; tác động vào việc chuyển giao công nghệ du lịch... *Hai về quan trọng của chính sách là chủ trương và hành động, chủ trương tốt và hành động quyết liệt sẽ đảm bảo chính sách thành công.*

Trong bối cảnh Việt Nam đã và đang thu hút được sự chú ý của khách quốc tế đối với những điểm đến tiềm năng về du lịch mạo hiểm song loại hình này ở Việt Nam hiện nay vẫn đang phát triển theo hướng tự phát, chưa có tiêu chuẩn, quy chuẩn chuyên ngành hay quy định hướng dẫn cụ thể về quản lý hoạt động khai thác, kinh doanh du lịch mạo hiểm. Do đó, việc xây dựng các bộ Tiêu chuẩn quốc gia (TCVN) về Du lịch mạo hiểm được đánh giá là việc làm cần thiết và cấp bách hiện nay. Các bộ Tiêu chuẩn quốc gia về Du lịch mạo hiểm này sẽ đưa ra các yêu cầu và hướng dẫn nhằm nâng cao hệ số an toàn, cũng như đáp ứng kỳ vọng về sự an toàn cho những người tham gia, đồng thời hỗ trợ các tổ chức và cá nhân tuân thủ các yêu cầu pháp lý khi thực hiện hoạt động du lịch mạo hiểm. Vì vậy, Nhà nước đã đề ra những chính sách để giúp phát triển loại hình du lịch mạo hiểm:

Chính sách xúc tiến: Trước mắt, ngành Du lịch cần học tập kinh nghiệm quản lý của những nước đã phát triển thành công du lịch thể thao mạo hiểm. Ở những nước như: Nhật Bản, Pháp hay Mỹ,... du lịch mạo hiểm được đào tạo nhân lực rất bài bản, cấp giấy phép và quản lý khu vực tổ chức sản phẩm có đồng bộ, trong đó hệ thống an toàn và cứu hộ là yếu tố buộc phải theo các tiêu chuẩn khắt khe nhất. Các nước cũng có những hiệp hội điều hành và kiểm soát chặt chẽ hoạt động của thành viên tổ chức du lịch mạo hiểm. Các hiệp hội này còn đảm nhận trách nhiệm đánh giá, huấn luyện và hướng dẫn nhân lực mới, cũng như cung cấp thông tin hữu ích, quảng bá giới thiệu sản phẩm. Ở môi trường tiềm năng như Việt Nam, không thể thiếu những nhóm khảo sát địa hình chuyên nghiệp, đội hậu cần tốt và phải luôn luôn giữ liên lạc trong mọi điều kiện. Các đơn vị khi tổ chức cần có sự phối hợp chặt chẽ với cơ quan quản lý nhà nước về du lịch và chính quyền địa phương để có thể nhận được sự hỗ trợ cần thiết bất cứ lúc nào.

Chính sách đào tạo nguồn nhân lực: Đào tạo nhân lực được coi là nhiệm vụ hàng đầu nếu muốn phát triển hình thức du lịch mạo hiểm một cách bền vững. Phó Vụ trưởng Lữ hành Nguyễn Anh Tuấn cho biết: "*Chúng ta cần nhanh chóng tổ chức đào tạo đội ngũ hướng dẫn viên du lịch mạo hiểm vừa có sức khỏe, có nghiệp vụ, kỹ năng, vừa thông thạo ngoại ngữ, yêu nghề nhằm đáp ứng nhu cầu gia tăng nhanh lượng khách trong thời gian tới*". Muốn vậy, các hướng dẫn viên du lịch hay chuyên gia về loại hình này cần được cấp chứng chỉ bởi các tổ chức có uy tín trong nước, trong khu vực hoặc trên thế giới cũng như giấy

phép chính ngạch của cơ quan nhà nước quản lý hoạt động trực tiếp. Đồng thời đó là công tác kiểm tra hoạt động chuyên môn thường xuyên với cơ chế trách nhiệm khắt khe cùng tiêu chuẩn, quy chế rõ ràng từ các cơ quan kiểm tra thuộc ngành Du lịch.

1.1.3.2. Điều kiện về chủ thể tham gia

a. Đối với khách du lịch

Điều kiện tiên quyết luôn là sức khỏe và tinh thần. Du lịch mạo hiểm không dành cho tất cả mọi người - đây là điều mà mỗi người trước khi có ý định tham gia phải nhớ rõ. Những người có sức khỏe yếu, huyết áp cao, mắc các bệnh về tim mạch,...tốt nhất nên cân nhắc thật kỹ nếu không muốn có tình huống xấu xảy ra. Vì trước khi tham gia, đòi hỏi bạn phải có một cơ thể cực kỳ săn chắc, sức khỏe tốt, sự dẻo dai, ưa mạo hiểm, không sợ độ cao,...Một sức khỏe dẻo dai, tinh thần thoải mái mới giúp tận hưởng được những gì mà du lịch mạo hiểm mang lại. Mà những điều này cần phải có một quá trình luyện tập lâu dài. Du lịch mạo hiểm cũng đòi hỏi du khách những tố chất nhất định: lòng dũng cảm, thích tìm hiểu và khám phá, niềm đam mê với các hoạt động mạo hiểm. Để tham gia một tour du lịch mạo hiểm các du khách phải đăng ký trước một thời gian, sau đó thì kiểm tra sức khỏe, được huấn luyện và thực hành trước các kỹ năng cần thiết. Và điều kiện đáng quan tâm nữa, đó là kinh phí và thời gian rảnh rỗi. Du khách nên sắp xếp thời gian, kinh phí và công việc một cách hợp lý để có thể thưởng thức được trọn vẹn chuyến du lịch mạo hiểm của mình.

Loại hình du lịch này đang đem lại lợi nhuận cao cho các công ty du lịch. Hiện chi phí cho tour du lịch mạo hiểm ở Việt Nam cao hơn hẳn so với các loại hình du lịch thông thường khác. Thường nó sẽ đắt gấp 3, 4 lần hoặc tùy thuộc vào đó là tour gì để định giá. Ví dụ hiện nay, một tour du lịch Sơn Đoòng có giá lên tới khoảng 3.000 USD. Dù rất đắt, nhưng tour này đã hết vé vào năm nay. Du khách muốn đặt mua vé tour này phải đến năm 2017 mới được đi trải nghiệm.

b. Cộng đồng địa phương

Người dân cần có thái độ ứng xử thân thiện, tôn trọng và hỗ trợ khách du lịch trong quá trình tham quan, tìm hiểu tại địa phương. Phải hiểu biết và có trách nhiệm về nguồn tài nguyên cộng đồng đang sở hữu để bảo vệ và giới thiệu đến du khách. Tham gia các hoạt động du lịch một cách có tổ chức, tránh tình trạng tự phát, gây lộn xộn, thiếu văn minh lịch sự,...Tự mình trở thành những

người hướng dẫn du lịch và cung cấp các dịch vụ liên quan là một điều đáng khuyến khích. Khi đó, họ sẽ chính là nguồn lao động chủ lực, khiến du khách càng thêm tin tưởng vì sự thuận tiện mà họ đem lại.

c. Các nhà tổ chức/điều hành tour

Các nhà tổ chức/điều hành tour có vai trò rất quan trọng. Họ cần phải lập ra những kế hoạch sáng tạo với sự chuẩn bị kỹ lưỡng. Tìm hiểu về địa hình, cộng đồng địa phương, các hoạt động mạo hiểm, văn hóa bản địa, cơ chế chính sách - đây là những yếu tố hấp dẫn cần phải có của một tour du lịch mạo hiểm. Đối với hướng dẫn viên thì cần phải có nghiệp vụ chuyên môn giỏi, có các kỹ năng thực tế và có niềm đam mê với loại hình du lịch mạo hiểm này. Có thể giữ bình tĩnh để xử lý các tình huống khẩn cấp có thể xảy ra. Quan trọng nhất là người có ý thức trách nhiệm, đáng tin cậy.

1.1.4. Phân loại du lịch mạo hiểm

1.1.4.1. Theo mức độ nguy hiểm của các hoạt động

Dựa vào mức độ nguy hiểm của các hoạt động có thể chia làm ba loại:

- Loại hình có mức độ mạo hiểm thấp (*soft adventure*): ít rủi ro về thể chất, dành cho người chưa có hoặc ít kinh nghiệm. Các hoạt động như: chèo thuyền, đạp xe, đi bộ băng rừng, cắm trại, trượt tuyết,...

- Loại hình có mức độ mạo hiểm trung bình: có hoạt động như là: lặn biển, leo vách núi, chèo thuyền vượt thác,...

- Loại hình có mức độ mạo hiểm cao (*hard adventure*): đây là các hoạt động có tính rủi ro cao hay địa điểm tổ chức là những nơi điều kiện tự nhiên khắc nghiệt dành cho những người có nhiều kinh nghiệm, sức khỏe tốt. Các hoạt động như: lặn cùng cá mập ở Gansbaai (Nam Phi), chèo thuyền trên sông Congo, nhảy bungee ở đập Contra (Thụy Sĩ),...

1.1.4.2. Theo không gian tổ chức

Dựa vào tính chất và đặc điểm của du lịch mạo hiểm có thể chia không gian tổ chức thành ba loại:

- Du lịch mạo hiểm trên cạn: bao gồm các môn leo vách núi, đi bộ, băng rừng,...

- Du lịch mạo hiểm dưới nước: lướt ván, chèo thuyền vượt thác, khám phá đại dương, đua cano,...

- Du lịch mạo hiểm trên không: nhảy bungee, nhảy dù, bay tàu lượn,...

1.1.5. Ý nghĩa của du lịch mạo hiểm đối với ngành du lịch

Trải qua những thử thách, khó khăn, du lịch mạo hiểm không chỉ mang đến cảm giác chinh phục tự nhiên, chiêm ngưỡng những kỳ quan mà không phải ai cũng có thể thực hiện được. Không những thế nó còn đem lại nhiều ích lợi cho du khách về mặt thể chất cũng như tinh thần, bên cạnh đó loại hình khám phá mạo hiểm và hòa mình cùng với thiên nhiên này cũng đang trở thành trọng tâm phát triển của ngành công nghiệp du lịch.

Du lịch mạo hiểm là loại hình mang lại cảm giác mạnh và sáng khoái, nó tạo được niềm vui và sức sống mới cho du khách. Du khách sẽ tận hưởng được những phút giây tuyệt vời sau khi chiến thắng được bản thân, vượt qua được thử thách để khẳng định bản lĩnh trình phục của con người trước thiên nhiên hoang sơ hùng vĩ. Các hoạt động thể chất như đi bộ, đạp xe sẽ giúp phát triển vùng hippocampus (nằm trong thùy thái dương, là cửa ngõ để thông tin được ghi nhớ vào não). Càng lớn tuổi thì vùng này thường bắt đầu co lại khiến trí nhớ bị suy giảm, thậm trí rơi vào tình trạng mất trí nhớ hoàn toàn. Một nghiên cứu đã chứng minh rằng một nhóm người trong độ tuổi trung niên giành 30 - 40 phút đi bộ mỗi tuần thì có thể làm vùng hippocampus tăng thêm trung bình 2% đồng nghĩa với việc giúp cải thiện trí nhớ trong nhiều năm.

Có thể nói, du lịch mạo hiểm như là một điểm nhấn trong cuộc sống. Bằng việc biến kỳ nghỉ của mình thành một cuộc phiêu lưu kỳ thú thì sẽ mang lại cho cuộc sống của mình những kỷ ức tuyệt vời. Thêm vào đó, khi tham gia vào một chuyến du lịch mạo hiểm, chúng ta sẽ có thêm những cơ hội giao lưu và gặp gỡ những con người mới. Hay hơn nữa là sẽ học hỏi được thêm những kiến thức mới về các nền văn hóa. Cuối cùng, sẽ không bao giờ biết trước được những gì sẽ đến trong một chuyến du lịch mạo hiểm. Đó là điều làm mọi người cảm thấy hồi hộp và thú vị nhất.

Du lịch mạo hiểm còn đem lại một nguồn thu lớn trong ngành Du lịch. Từ một thị trường nhỏ nhưng trải qua nhiều năm tháng cho đến ngày nay, du lịch mạo hiểm đã trở thành một trong những yếu tố trọng tâm góp phần phát triển trong ngành công nghiệp không khói này. Nó góp phần khai thác tốt các tài nguyên du lịch làm đa dạng sản phẩm du lịch của địa phương. Từ đó tạo nên được sức hấp dẫn thu hút khách nước ngoài lẫn khách trong nước. Chính vì vậy, khi mà loại hình du lịch này phát triển sẽ mở ra cơ hội mới đó là tạo công ăn việc làm, môi trường kinh doanh tại địa phương như là trở thành hướng dẫn viên cho các tour mạo hiểm, cung cấp các dịch vụ ăn uống, lưu trú cho khách đến

phiêu lưu, bán các mặt hàng thủ công. Du lịch mạo hiểm không những giúp tăng mức thu nhập cho người dân địa phương mà còn quảng bá được hình ảnh của thành phố đó. Đồng thời thông qua đó cũng góp phần nâng cao được ý thức bảo vệ tài nguyên, bảo tồn di sản của con người.

1.2. Kinh nghiệm phát triển du lịch mạo hiểm tại một số Quốc gia và Việt Nam

1.2.1. Du lịch mạo hiểm trên Thế giới

Trên cơ sở thực tiễn, tác giả đã thấy được một số nét tương đồng về điều kiện địa lý, tự nhiên... của thành phố Đà Lạt với tỉnh Chiang Mai của Thái Lan. Mặt khác Thái Lan là một cường quốc về du lịch trong khu vực Đông Nam Á, người Thái Lan làm du lịch rất giỏi và sáng tạo, các sản phẩm du lịch mạo hiểm của họ đa dạng và phong phú, đội ngũ hướng dẫn viên chuyên nghiệp. Vì vậy, những tour du lịch mạo hiểm của họ là một kinh nghiệm rất có ích để cho chúng ta học hỏi cách tổ chức của họ. Vì không thể giới thiệu hết được nên tác giả chỉ dẫn chứng được các sản phẩm du lịch chính của Thái Lan, một số quốc gia khác sẽ được đưa vào phần mục lục.

Chiang Mai (Thái Lan)

Vượt thác: Bắt đầu từ làng Sob Kai du khách có thể chơi trò vượt thác (*White water rafting*) trên các thuyền phao lớn chứa được sáu người. Trước khi vào cuộc, du khách sẽ được hướng dẫn tập dượt cho cả đoàn những động tác chèo và phổ biến ba nguyên tắc chơi: an toàn, an toàn và tuyệt đối an toàn.

Sau khi thành thực, các du khách bắt đầu vượt chặng thác đầu tiên. Sau đó chặng thứ hai là chặng mà mức độ thử thách tăng lên rất nhiều (chặng nguy hiểm nhất với một đoạn thác đổ, thuyền có thể bị lật và nhấn chìm). Nếu chẳng may bị rơi xuống nước du khách sẽ được các nhân viên cứu hộ đưa lên lại thuyền sau 1 giờ dưới nước và kết thúc chuyến phiêu lưu trên dòng thác tại làng Muang Kut sau ba chặng gian nan.

Ở Muang Kut có sẵn một đồng thân tre dài nằm ngổn ngang trên mặt đất. Với phương châm: “*Hãy tưởng tượng các bạn là một nhóm quân nhân buộc phải vượt qua dòng sông Meakok này mà không có tàu thuyền gì cả, chỉ có tre, dây thừng và những thừng phuy này thôi. Hãy tự cứu lấy mình!*”. Du khách sẽ được hướng dẫn viên chỉ cách để ghép những thân tre thành một cái bè “*cứu mạng*”. Mất hơn một giờ, chiếc bè thô sơ nhưng chắc chắn sẽ đưa du khách về lại khu nghỉ mát thơ mộng Maekok River Village.

Cycling: chặng kế tiếp là chinh phục đoạn đường rừng dốc dài 16km ở độ cao 1.300m bằng xe đạp. Chỉ mất hai tiếng đạp xe du khách đã có thể thư giãn ngâm mình ở suối nước nóng Fang Hot Springs nổi tiếng, thơ mộng.

Trò chơi gồm 12 chặng đường gian khổ: những con đường nhỏ quanh co ôm lấy sườn núi, một bên là vực sâu, một bên là rừng và cuối cùng là con đường độc đáo dẫn tới đỉnh núi. Chặng 1 - 5 làm quen với mô tô. Chặng 6 - 10, đây là một thách thức thực thụ: vượt đường lầy lội, chinh phục đỉnh cao. Chặng 11 - 12 về đích khi trời nhá nhem tối trên đường đèo quanh co.

Nhảy Bungee: Du khách sẽ bắt gặp “*hung thần*” của chuyến đi là một cần câu cao 50m đưa họ lên đến “*đỉnh thế giới*”. Chân du khách được buộc và dính chặt vào một dây cao su chuyên dụng, người điều khiển sẽ chỉ cho bạn cách nhảy.

Ở Chiang Mai chỉ có một điểm duy nhất để chơi Bungee, nơi có rất nhiều các ngôi sao nổi tiếng của Thái Lan và các nước đến chinh phục “*hung thần*”. Trò chơi này đòi hỏi sự an toàn rất cao và các thiết bị hỗ trợ hiện đại vào cuộc. Sau khi chơi mỗi người sẽ có một tấm bằng chứng nhận “*cú nhảy thành công*” vào ngày họ đã thực hiện trò chơi.

Leo vách núi: du khách sẽ được trang bị những chiếc giày leo núi chuyên dụng, dây an toàn, nón bảo hộ, bộ làm khô tay,... để du khách từng bước có thể leo đến đỉnh cao nhất. Những thử thách đầu tiên có vẻ dễ dàng nhưng càng lên cao càng khó. Có những vách đá không hề có chỗ bám và cách duy nhất để chinh phục nó là phải miết mười đầu ngón tay vào những khoảng lõm của đá để giữ, hai chân luôn tìm chỗ để tì và tạo sức bật.

Điều kiện thiên nhiên ở Đà Lạt cũng cho phép chúng ta tổ chức được những tour thú vị, thậm chí có thể sánh ngang với tour du lịch mạo hiểm ở Chiang Mai. Trong tương lai nếu thu hút được vốn đầu tư vào loại hình du lịch mạo hiểm và sự quan tâm đúng mức của các cấp chính quyền địa phương thì du lịch mạo hiểm Đà Lạt sẽ trở thành một thương hiệu của tỉnh Lâm Đồng. Du lịch mạo hiểm được *Didier*- một huấn luyện viên người Pháp đưa vào Việt Nam vào cuối những năm 1990 với các môn chơi như leo núi, vượt thác, lượn dù ở Đà Lạt. Hiện tại, việc tổ chức các loại hình du lịch này vẫn được duy trì ở Đà Lạt bởi hai nhóm cựu huấn luyện viên do ông Didier đào tạo: nhóm *Đà Lạt Holiday* và *Hardy Đà Lạt*. Các môn chơi được du khách yêu thích hiện nay ở Đà Lạt là leo xuống vách núi (Abseiling), vượt thác (Canyoning), leo lên các vách núi

(Rock Climbing), đi bộ xuyên rừng qua 17km trong ngày... Các công ty chuyên về dã ngoại thường kết hợp với các nhóm tổ chức du lịch mạo hiểm làm các chương trình huấn luyện thể lực và tinh thần đồng đội cho lũ khách trước các chuyến du lịch mạo hiểm...

1.2.2. Du lịch mạo hiểm tại Việt Nam

Tuyến đường từ Đà Nẵng lên Kon Tum, từ Đà Lạt về Phan Rang, đèo Prenn; tuyến đường số 4 từ Cao Bằng đến Hà Giang, 2 tuyến tại Hà Giang (từ Thị xã Hà Giang lên Đồng Văn, từ Bắc Quang đến Hoàng Su Phì sang Xín Mần); tuyến vòng cung Tây Bắc từ Hòa Bình qua Sơn La Điện Biên, Lai Châu sang Sa Pa (Lào Cai) và từ thị xã Lào Cai đến Bắc Hà: có cảnh quan thiên nhiên ngoạn mục, rất thích hợp để tổ chức du lịch mô tô, xe đạp.

Đỉnh Fansipan (Sa Pa, Lào Cai), đỉnh Mã Pì Lèng (Mèo Vạc, Hà Giang); dãy Liang Biang (Đà Lạt), đỉnh Bạch Mã (Thừa Thiên Huế), vách núi Hòn Phụ Tử (Hà Tiên): nơi lý tưởng để tổ chức hoạt động leo núi.

Thác nước đẹp, hùng vĩ, thích hợp với loại hình vượt thác đày mạo hiểm như thác Đầu Đẳng (hồ Ba Bể); Dray Sap, Dray Nu, Dam Bri (Tây Nguyên); Bản Giốc (Cao Bằng)...

Bờ biển dài; bãi biển và đảo đẹp thơ mộng như Cát Bà, Cù Lao Chàm, Phú Quốc, Côn Đảo, các đảo trong Vịnh Hạ Long,... có thể tổ chức lặn biển, đua thuyền kayak, thuyền buồm, lướt ván, dù bay trên biển,...

Hệ thống sông, hồ như hồ Ba Bể, Hòa Bình, Thác Bà, Núi Cốc và hệ thống sông Hồng, sông Đà, sông Mã, sông Lô, sông Hương, Cửu Long... phù hợp để du lịch mạo hiểm dưới nước.

Tiểu kết chương 1

Như vậy ở chương 1, tác giả đã khái quát các cơ sở lý luận về loại hình du lịch mạo hiểm theo nhiều khía cạnh khác nhau. Đồng thời, tác giả đã giới thiệu tình hình phát triển của loại hình du lịch này trên thế giới cũng như ở Việt Nam. Các vấn đề được trình bày ở chương 1 là tiền đề để tác giả tiến hành nghiên cứu chương 2 và chương 3.

CHƯƠNG 2

ĐIỀU KIỆN PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH MẠO HIỂM TẠI ĐÀ LẠT, LÂM ĐỒNG

2.1. Giới thiệu khái quát về Đà Lạt

2.1.1. Vị trí địa lý

Đà Lạt là một thành phố trực thuộc tỉnh và tỉnh lỵ tỉnh Lâm Đồng, nằm trên cao nguyên Lâm Viên, ở độ cao 1.500 m so với mặt nước biển và diện tích tự nhiên: 393,29 km².

Thành phố Đà Lạt nằm trong cao nguyên Lang Biang, phía Bắc giáp tỉnh Lâm Đồng, Về phía Bắc, Đà Lạt giáp với huyện Lạc Dương, về phía Đông và Đông Nam giáp với huyện Đơn Dương, về phía Tây và Tây Nam giáp với hai huyện Lâm Hà và Đức Trọng.

2.1.2. Lịch sử hình thành

Cao nguyên Lang Biang trước năm 1893 là địa bàn cư trú của các tộc người Thượng. Người Việt đầu tiên có ý định khám phá vùng rừng núi Nam Trung Bộ là Nguyễn Thông, nhưng do nhiều lí do nên cho tới cuối đời ông vẫn không thực hiện được ý định của mình. Vào hai năm 1880 và 1881, bác sĩ hải quân Paul Néis và trung úy Albert Septans có những chuyến thám hiểm đầu tiên vào vùng người Thượng ở Đông Nam Bộ và Nam Trung Bộ, và họ được coi là hai nhà thám hiểm đầu tiên đã tìm ra cao nguyên Lang Biang. Hành trình của Paul Néis và Albert Septans mở đường cho nhiều chuyến đi khác như A. Gautier (năm 1882), L. Nouet (1882), thiếu tá Humann (1884).

Ngày 3/8/1891, bác sĩ Alexandre Yersin thực hiện chuyến thám hiểm đầu tiên với ý định tìm đường núi từ Nha Trang vào Sài Gòn, nhưng chuyến đi này bất thành. Từ 28/3 đến 9/6/1892, Yersin thực hiện một cuộc thám hiểm từ Nha Trang, băng qua vùng cao nguyên Đắc Lắc để đến Stung Treng, nằm bên bờ sông Mê Công (thuộc địa phận Campuchia).

Tháng 1/1893, Yersin nhận nhiệm vụ từ toàn quyền Jean Marie Antoine de Lanessan, khảo sát một tuyến đường bộ từ Sài Gòn xuyên sâu vào vùng người Thượng và kết thúc ở một địa điểm thuận lợi trên bờ biển Trung Kỳ. Yersin còn phải tìm hiểu về tài nguyên trong vùng: lâm sản, khoáng sản, khả năng chăn nuôi... Từ ngày 8/4 đến ngày 26/6/1893, Yersin đã thực hiện ba chuyến đi quan trọng. Và 15h30 ngày 21/6, Yersin đã phát hiện ra cao nguyên

Lang Biang, trong nhật ký hành trình, ông ghi vắn tắt "3h30: grand plateau dénudé mamelonné" (3h30: cao nguyên lớn trơ trụi, gò đồi nhấp nhô).

Với nhu cầu tìm một vùng đất có khí hậu ôn hòa, gần giống với châu Âu để xây dựng khu nghỉ mát, trạm điều dưỡng, toàn quyền Paul Doumer viết một bức thư hỏi ý kiến của Yersin, và Yersin đã trả lời là cao nguyên Lang Biang. Tháng 3/1899, Yersin cùng toàn quyền Doumer thực hiện một chuyến đi lên cao nguyên Lang Biang và chuyến đi này có ý nghĩa quyết định về việc thành lập một trạm điều dưỡng ở đây.

Ngày 1/11/1899, Doumer ký nghị định thành lập ở Trung Kỳ tỉnh Đồng Nai Thượng (Haut-Donnai) và hai trạm hành chính được thiết lập tại Tánh Linh và trên cao nguyên Lang Biang. Đó có thể được xem là văn kiện chính thức thành lập trạm điều dưỡng trên cao nguyên Lang Biang – tiền thân của thành phố Đà Lạt sau này.

Trong hai thập niên 1900 và 1910, người Pháp đã xây dựng hai tuyến đường từ Sài Gòn và từ Phan Thiết lên Đà Lạt. Hệ thống giao thông thuận lợi giúp Đà Lạt phát triển nhanh chóng. Vào năm 1893, vùng Đà Lạt ngày nay hầu như hoang vắng. Đến đầu năm 1916, Đà Lạt vẫn còn là một khu thị tứ nhỏ với độ 8 căn nhà gỗ tập trung hai bên bờ dòng Cam Ly, chỉ có 9 phòng khách sạn phục vụ du khách, đến cuối năm này mới nâng lên được 26 phòng. Cuối năm 1923, đồ án thiết kế đầu tiên hoàn thành, Đà Lạt đã có 1.500 dân.

Ngày 31/10/1920, Toàn quyền Đông Dương ra nghị định chuẩn y đạo dụ ngày 11/10 cùng năm của vua Khải Định về việc thành lập thành phố (commune- thành phố loại 2) Đà Lạt cùng với việc tỉnh Đồng Nai Thượng được tái lập. Nhằm biến Đà Lạt thành một trung tâm nghỉ mát ở Đông Dương, Nha giám đốc các sở nghỉ mát Lâm Viên và du lịch Nam Trung Kỳ được thành lập. Đứng đầu thành phố là một viên Đốc lý, đại diện của Toàn quyền Đông Dương. Năm 1928 chuyển tỉnh lỵ tỉnh Đồng Nai Thượng về Đà Lạt. Năm 1936 một Hội đồng thành phố được bầu ra. Năm 1941, Đà Lạt trở thành tỉnh lỵ tỉnh Lâm Viên (Lang Biang) mới tái lập. Thị trưởng Đà Lạt kiêm chức Tỉnh trưởng tỉnh Lâm Viên.

Trong thời gian Thế chiến thứ hai, những người Pháp không thể về chính quốc nên họ tập trung lên nghỉ ở Đà Lạt. Nhiều nhu cầu rau ăn, hoa quả của người Pháp cũng được Đà Lạt cung cấp.

Ngày 10/11/1950, Bảo Đại ký Dụ số 4-QT/TD ấn định địa giới thị xã Đà Lạt.

Theo Địa phương chí Đà Lạt (Monographie de Dalat), năm 1953, thị xã Đà Lạt là thủ phủ của Hoàng triều Cương thổ, có diện tích là 67km², dân số: 25.041 người.

Sau Hiệp định Geneve năm 1954, dân số Đà Lạt tăng nhanh bởi lượng người di cư từ Bắc vào Nam. Dưới chính quyền miền Nam, Đà Lạt được phát triển như một trung tâm giáo dục và khoa học.

Năm 1957, Đà Lạt trở thành tỉnh lỵ tỉnh Tuyên Đức. Thị xã Đà Lạt có 10 khu phố.

Nhiều trường học và trung tâm nghiên cứu được thành lập: Viện Đại học Đà Lạt (1957), Trường Võ bị Quốc gia Đà Lạt (1959), Thư viện Đà Lạt (1960), trường Đại học Chiến tranh Chính trị (1966), trường Chỉ huy và Tham mưu (1967)... Các công trình phục vụ du lịch được tiếp tục xây dựng và sửa chữa, hàng loạt biệt thự do các quan chức Sài Gòn, nhiều chùa chiền, nhà thờ, tu viện được xây dựng... Đà Lạt cũng là một điểm hấp dẫn với giới văn nghệ sĩ.

Sau 1975, với sự rút đi của quân đội và bộ máy chính quyền miền Nam, nhưng được bổ sung bởi lượng cán bộ và quân đội miền Bắc, dân số Đà Lạt ổn định ở con số khoảng 86 ngàn người. Du lịch Đà Lạt hầu như bị lãng quên. Những năm cuối thập niên 1980, đầu thập niên 1990, hàng loạt khách sạn, nhà hàng được sửa chữa, nhiều biệt thự được đưa vào phục vụ du lịch... Đà Lạt trở thành một thành phố du lịch quan trọng của Việt Nam với nhiều lễ hội được tổ chức.

Cuối năm 1975, Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam quyết định Đà Lạt sẽ trở thành 1 trong 4 thành phố trực thuộc Trung ương, nhưng ngay sau đó đã điều chỉnh lại. Tháng 2/1976 Chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam ra Nghị định hợp nhất tỉnh Tuyên Đức, tỉnh Lâm Đồng và thị xã Đà Lạt thành tỉnh Lâm Đồng. Thị xã Đà Lạt trở thành thành phố tỉnh lỵ tỉnh Lâm Đồng.

2.2. Điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt

2.2.1. Điều kiện về tài nguyên du lịch

2.2.1.1. Tài nguyên du lịch tự nhiên

a. Địa hình

Đà Lạt là một thành phố trực thuộc tỉnh và tỉnh lỵ tỉnh Lâm Đồng, nằm trên cao nguyên Lâm Viên, ở độ cao 1500m so với mặt nước biển và diện tích tự nhiên: 393,29 km².

Bên trong cao nguyên, địa hình Đà Lạt phân thành hai bậc rõ rệt:

Bậc địa hình thấp là vùng trung tâm có dạng như một lòng chảo bao gồm các dãy đồi đỉnh tròn, dốc thoải có độ cao tương đối 25-100m, lượn sóng nhấp nhô, độ phân cắt yếu, độ cao trung bình khoảng 1.500m.

Bao quanh khu vực lòng chảo này là các đỉnh núi với độ cao khoảng 1.700m tạo thành vành đai che chắn gió cho vùng trung tâm. Phía Đông Bắc có hai núi thấp: hòn Ông (Láp Bê Bắc 1.738m) và hòn Bò (Láp Bê Nam 1.709m). Ở phía Bắc, ngự trị cao nguyên LangBiang là dãy núi Bà (LangBiang) hùng vĩ cao 2.167m, kéo dài theo trục Đông Bắc - Tây Nam từ suối Đa Sar (đổ vào Đa Nhim) đến Đa Me (đổ vào Đa Đòn). Phía Đông án ngữ bởi dãy núi đỉnh Gió Hú (1.644m). Về phía Tây Nam, các dãy núi hướng vào Tà Nung giữa dãy Yàng Soreng mà các đỉnh cao tiêu biểu là PinHatt (1.691m) và You Lou Rouet (1.632m).

Đỉnh Hòn Bò: Cách trung tâm 12 km là một trong những nơi bao quát thung lũng Đà Lạt đẹp nhất. Con đường vào đỉnh Hòn Bò, du khách sẽ đi qua làng hoa Thái Phiên nổi tiếng, nơi trồng nhiều loài hoa đẹp được chuyển đến khắp nơi trên cả nước. Khác với một số đỉnh núi khác ở Đà Lạt đã mở đường chạy xe máy lên nên đi lại dễ dàng, đường lên đỉnh Hòn Bò khó khăn hơn khi chỉ có các lối mòn nhỏ. Sau khi đến một phần của đỉnh, nơi có độ phẳng khá rộng và quang đãng, việc ngắm bình minh trong biển mây sẽ rất thú vị. Những tín đồ “săn mây” đích thực sẽ không thể nào bỏ qua đỉnh Hòn Bò, nơi có thể ôm trọn mây trời, cỏ cây Đà Lạt vào lòng khi đứng trên đỉnh, phóng tầm nhìn ra thế giới diệu kỳ và đặc biệt sẽ được dịp bắt thêm nhiều khoảnh khắc chôn bồng lai của thành phố được mệnh danh là xứ sở của sương mù này.

Đỉnh LangBiang: Cao 2.167 m so với mực nước biển, LangBiang (núi Bà) là ngọn núi cao thứ hai trong hệ thống núi ở vườn quốc gia Bidoup - núi Bà. Để lên đến đỉnh núi, du khách không có sự lựa chọn nào khác ngoài việc leo bộ. Đường đi hẹp, dốc và băng qua rừng rậm, đòi hỏi bạn phải có sức khỏe và sự kiên trì.

Đỉnh PinHatt: Không nổi tiếng như đỉnh LangBiang, PinHatt mới được phát hiện sau này, được xem là nơi lý tưởng nhất để ngắm toàn cảnh hồ Tuyền

Lâm. So với LangBiang, đường lên Pinhatt tương đối dễ đi, du khách chỉ mất khoảng 1 giờ leo bộ.

Bên ngoài cao nguyên là các dốc núi từ hơn 1.700m đột ngột đổ xuống các cao nguyên bên dưới có độ cao từ 700m đến 900m.

Chính vì địa hình núi ở Đà Lạt có sự đa dạng về độ cao nên có thể xem đây là lợi thế cần được khai thác để phát triển du lịch mạo hiểm, du lịch khám phá trải nghiệm thiên nhiên vốn đang được du khách phương Tây, đặc biệt là du khách trẻ ưa chuộng. Với địa hình này thì ở đây có tổ chức các hoạt động du lịch như leo núi ven đường mòn trong khu rừng thông (LangBiang), leo núi Voi và chinh phục đỉnh Pinhatt bằng đi phượt (Đà Lạt),...

b. Khí hậu

Một trong những nhân tố chính hình thành nên thổ nhưỡng và khu hệ động thực vật Đà Lạt là khí hậu. Do ở độ cao trung bình 1.500m và được bao quanh bởi những dãy núi cao, nên tuy ở trong vùng nhiệt đới gió mùa, khí hậu Đà Lạt mang những nét riêng của vùng cao. Để thấy rõ hơn những quy luật có tính đặc thù trong sự hình thành khí hậu Đà Lạt, cần xét đến các nhân tố bức xạ mặt trời và hoàn lưu khí quyển.

Khí hậu Đà Lạt có những đặc trưng chính:

Nhiệt độ không khí: Đà Lạt có nền nhiệt độ thấp do ảnh hưởng của độ cao địa hình, nhiệt độ trung bình là 18°C, xấp xỉ với nhiệt độ thích hợp nhất của con người khách vắng lai đến Đà Lạt trong một thời gian ngắn thường không thấy lạnh hay nóng, mà đều nhận xét là mát mẻ.

Biên độ nhiệt: Sự chênh lệch nhiệt độ giữa ngày và đêm rất lớn, trung bình năm là 9°C. Các tháng trong mùa khô có biên độ nhiệt lớn (từ tháng 1 đến tháng 4), trị số dao động từ 11,2 - 13,2°C. Các tháng mùa mưa có biên độ nhiệt giảm xuống chỉ còn 6 - 7°C. Nhiệt độ mặt đất trung bình hàng năm ở Đà Lạt là 20,6°C. Nhiệt độ tối cao tuyệt đối là 61°C trên đất trống không cây cỏ, nhiệt độ tối thấp tuyệt đối là 0,8°C. Nhiệt độ tối cao trung bình lên tới 45 - 50°C, nhiệt độ tối thấp trung bình xuống đến 7 - 9°C.

Chế độ mưa: Mùa mưa ở Đà Lạt thường bắt đầu giữa tháng 4, mưa tháng 4 và 5 thường là mưa rào và dông vào buổi trưa - chiều. Khi trường gió Tây Nam ổn định và mạnh dần lên từ tháng 6, bắt đầu có những đợt mưa kéo dài. Những đợt mưa này cũng thường xảy ra khi có bão, áp thấp ở Biển Đông. Mùa

mưa thường kết thúc vào giữa tháng 10, đôi khi vào giữa tháng 11. Như vậy mùa mưa ở Đà Lạt kéo dài khoảng sáu tháng, tháng 4 và 11 là thời kỳ giao mùa.

Độ ẩm không khí: Có tương quan chặt chẽ với lượng mưa ở Đà Lạt. Trong mùa mưa, độ ẩm tương đối các tháng đạt trên 85%. Thời kỳ ẩm nhất trong năm vào các tháng 7, 8, 9 với độ ẩm trung bình: 90 - 92%. Mùa khô, độ ẩm giảm xuống dưới 80%. Độ ẩm tương đối thấp nhất vào tháng 2, 3: 75 -78%. Độ ẩm thấp nhất tuyệt đối thường xảy ra vào lúc 13 - 14 giờ, có ngày xuống đến 7-10%.

Lượng mây: Ở Đà Lạt, lượng mây trung bình năm từ 6/10 - 7/10 bầu trời; so với các tỉnh Bắc Tây Nguyên, lượng mây ở đây ít hơn nhiều. Vào mùa mưa, các tháng 7, 8, 9 là thời kỳ nhiều mây, lượng mây trung bình 8/10 - 9/10. Thời kỳ ít mây vào tháng 1, 2, 3 có lượng mây trung bình 4,5/10 - 5/10.

Các hiện tượng thời tiết khác: Ở Đà Lạt còn có các hiện tượng thời tiết đáng chú ý như: sương mù, đông, mưa đá và sương muối.

Mặt khác, do địa hình bị phân hoá, đồi và thung lũng xen kẽ nhau, vì vậy sự chênh lệch tiêu khí hậu tương đối lớn so với các số liệu trung bình, tạo nên những vùng sản xuất thích hợp nhất như hoa Thái Phiến, mận Trại Hàm, dâu tây ở Hà Đông, Đa Thiện...

Tóm lại, khí hậu Đà Lạt mang những đặc điểm chung của khí hậu nhiệt đới gió mùa và khí hậu cao nguyên. Chính vì vậy, khi gió mùa Đông Bắc tràn về mang theo hơi biển khiến khí hậu Đà Lạt có phần khô hanh. Trong khítính ôn hòa của khí hậu Đà Lạt sẽ là yếu tố thuận lợi để phát triển du lịch thì tính chất “*khô hanh*” hơi cực đoan của khí hậu trên nền địa hình núi đá được xem là điều kiện thuận lợi để tổ chức loại hình du lịch thể thao - mạo hiểm. Đây là một yếu tố thử thách cho những du khách ưa thích khám phá, trải nghiệm sự khắc nghiệt của thiên nhiên để khẳng định bản thân cũng như trải nghiệm các giá trị cảnh quan, đa dạng sinh học của hệ sinh thái khô hạn trên vùng núi cao này. Nhìn chung, điều kiện khí hậu có thuận lợi cho việc phát triển loại hình du lịch mạo hiểm ở Đà Lạt.

c. Thủy văn

Giữa các dãy đồi thấp ở vùng trung tâm và các đỉnh núi cao xung quanh Đà Lạt là dòng chảy hiền hòa của các sông suối thượng nguồn: sông Đa Nhim, sông Đa Đòng, sông Cam Ly, những con sông này là các nhánh chính đổ vào

sông Đồng Nai. Ở đây nguồn nước phong phú trong mùa mưa nhưng rất nghèo trong mùa khô.

Đà Lạt không chỉ đẹp bởi những đồi thông, những cánh đồng chè hay những vườn hoa rực rỡ mà hệ thống thác nước cũng đa dạng không kém. Một số thác đã được đưa vào hoạt động du lịch và trở thành điểm đến không thể bỏ qua khi đến với Đà Lạt.

Thác Datanla: Cách Đà Lạt 5km về phía Nam, là một ngọn thác đổ từ một ghềnh đá cao khoảng 20m xuống một vực sâu, tạo nên khung cảnh thơ mộng và hùng vĩ. Thượng nguồn của con suối chảy về thác là hồ Tuyền Lâm. Thác Datanla đã được đầu tư để trở thành một trong những điểm thu hút khách du lịch của Đà Lạt, với nhiều dịch vụ tham quan về thể thao mạo hiểm. Từ cổng khu du lịch thác Datanla Đà Lạt, du khách có thể đi bộ khoảng 500m để xuống dưới chân ngọn thác Datanla hoặc có thể sử dụng hệ thống xe máng trượt Datanla với giá 50.000đ/1 người lớn và 30.000đ/ trẻ em để xuống khu vực chân thác.

Thác Hang Cọp: Nằm cách thành phố Đà Lạt 15km về hướng Đông, thuộc địa phận ấp Túy Sơn, xã Xuân Thọ, thành phố Đà Lạt. Thác Hang Cọp là một thắng cảnh tuyệt đẹp, hoang sơ, ẩn mình trong những rừng thông bạt ngàn, trùng điệp. Đây là một địa điểm du lịch Đà Lạt rất thích hợp cho du khách với những chuyến du lịch mạo hiểm. Đường xuống địa điểm du lịch Đà Lạt này rất gập ghềnh, hiểm trở bởi một bên là núi đá sừng sững còn bên kia là vực núi sâu thăm thẳm.

Thác Bobla: Cách Đà Lạt 80km, nằm trên đường đi từ Bảo Lộc lên Đà Lạt, nằm trong khu vực xã Liên Đàm, Huyện Di Linh. Thác đang được phát triển như một khu du lịch sinh thái mới với thiên nhiên như tranh vẽ, thác nước cao hơn 50 mét như một dải lụa trắng tinh khôi đổ xuống một hồ nước sâu, nằm giữa khu rừng nguyên sinh còn lưu giữ nhiều cây cổ thụ hàng trăm năm tuổi, hai bên thác là vách đá cao phủ đầy rong rêu, rễ cây cổ thụ buông xuống bên dòng suối chảy lặng lẽ, len trong những tảng đá.

Thác Dambri: Dambri hùng vĩ đổ xuống 60m, nằm giữa một khu rừng nguyên sinh ở khu vực Nam Tây Nguyên, làm đắm lòng bao kẻ lữ hành. Khu bảo tồn thiên nhiên với diện tích khoảng 300ha rừng nguyên sinh bao quanh Dambri có rất nhiều loài chim quý hiếm đang sinh sống như kền kền, sáo, nhông...

Thác Bảo Đại: Ẩn mình giữa núi rừng Tà In, với vách đá cao chừng 70m, dòng nước lớn chia làm ba nhánh đổ thẳng xuống lòng suối sâu, mạnh mẽ và ồn ào. Để đến thác, từ ngã ba Tà Hine (quốc lộ 20, cách TP Đà Lạt khoảng 40 km), rẽ qua tuyến đường thủy điện Đại Ninh đi về hướng Phan Thiết khoảng 29 km, tiếp tục rẽ trái 3km sẽ tới. Hệ thực vật nơi đây được đánh giá rất phong phú và được gìn giữ tương đối nguyên vẹn. Địa thế của thác có thể tổ chức những tour du lịch cắm trại, dã ngoại thuận lợi...

Thác Prenn: Toạ lạc ngay đầu đèo Prenn, trên quốc lộ 20 từ Sài Gòn lên Đà Lạt, cách trung tâm thành phố Đà Lạt 10 km về hướng nam. Thác Prenn như một chiếc công chào do thiên nhiên ban tặng cho thành phố. Có hai cách để du khách khám phá thác là lang thang trong chiếc cầu bên trong chiêm ngưỡng dòng chảy hay vắt vẻo trên cáp treo trượt ngang qua thác.

Thác Pongour: Toạ lạc tại huyện Đức Trọng, tỉnh Lâm Đồng, cách Đà Lạt 50 km. Thác cao 40m, trải dài 7 tầng và rộng gần 100m. Pongour là thác nước duy nhất của Lâm Đồng tổ chức ngày hội hằng năm vào rằm tháng Giêng. Trong ngày đó, có rất nhiều dân tộc đến đây tham gia nghi lễ, nhảy múa và vui chơi.

Với lợi thế về địa hình và có nhiều thác lớn nhỏ khác nhau, Đà Lạt rất thích hợp là nơi tổ chức loại hình du lịch mạo hiểm với các hoạt động mạo hiểm có thể khai thác tại đây. Điển hình như thác Datanla đã được đưa vào để phục vụ du lịch mạo hiểm với rất nhiều thử thách hấp dẫn. Thác Datanla có 7 tầng, với khung cảnh và độ khó khác nhau, đem lại cho du khách nhiều cung bậc cảm xúc. Du khách sẽ được trải nghiệm nhiều cảm giác mạo hiểm khác nhau: đu dây tụt xuống vách đá dựng đứng hay đi giữa dòng thác xối xả, trượt cáp, nhảy tự do hay men theo bờ đá hiểm trở.

e. Sinh vật

Về thực vật: Các yếu tố tự nhiên từ bao đời nay góp phần hình thành nên một thảm thực vật đa dạng ở Đà Lạt với các kiểu hình rừng khác nhau như: rừng lá kim, rừng thường xanh, rừng hỗn giao và trảng cỏ cây bụi... Hệ động thực vật là nguồn tài nguyên vô cùng quý giá của thành phố Đà Lạt.

Về động vật: Trong rừng hỗn giao Đà Lạt trước đây có thể bắt gặp hầu hết các loài động vật có giá trị và ý nghĩa khoa học của khu hệ. Phổ biến có các loài kiếm ăn trên cây như Cây bay, Sóc bay, Đồi, Nhen; các loài Vượn, Khỉ, Sóc đen, Sóc vằn lưng, Sóc chuột, Chuột cây; các loài thú ăn thịt như Chó sói, Cây hương, Cây giông, Báo, Cọp, Gấu chó và các loài thú móng guốc như Nai cà

tong, Nai xám, Hươu vàng, Cheo, Hoẵng, Trâu rừng, Bò rừng, Bò Bang teng, Sơn dương, Heo rừng, thậm chí có cả Voi và Tê giác. Ngoài ra trong kiểu rừng này còn có vô số các loài chim thuộc bộ Gà, bộ Sẻ và nhiều nhóm côn trùng khác.

Với điều kiện về sinh vật ở Đà Lạt khá phong phú và đa dạng vì vậy mà Đà Lạt đã đưa và khai thác thác được hệ thực vật vào hoạt động loại hình du lịch mạo hiểm. Điển hình là đã tổ chức các hoạt động đi xuyên rừng lên đỉnh núi LangBiang, đu dây cáp xuyên rừng,...

2.2.1.2. Tài nguyên nhân văn

a. Lễ hội

Những phong tục tập quán và lễ hội độc đáo nơi đây đã tạo ra sự cuốn hút riêng biệt cho mảnh đất này. Đà Lạt có nhiều lễ hội thu hút du khách như:

Lễ hội hoa Đà Lạt: Nhằm tôn vinh người trồng hoa, từ năm 2005, cứ 2 năm một lần thành phố Đà Lạt đã long trọng tổ chức lễ hội Hoa mang tên “*festival Hoa Đà Lạt*” vào dịp cuối năm nhằm phục vụ người dân địa phương và thu hút du khách đến tham quan Đà Lạt. Đây cũng là lễ hội lớn nhất tại nơi đây.

Lễ hội trà: Việc tổ chức lễ hội văn hóa trà ở Lâm Đồng không chỉ nhằm mục đích tôn vinh những người làm trà, quảng bá cho các sản phẩm trà của địa phương, giao lưu, hợp tác phát triển nghề trà mà còn góp phần hình thành một nếp sinh hoạt uống trà trong người dân, nhất là trong giới trẻ.

Lễ hội Cồng Chiêng: Lễ hội được tổ chức nhằm quảng bá hình ảnh Không gian văn hóa Cồng Chiêng Tây Nguyên đã được UNESCO công nhận là di sản truyền khẩu và phi vật thể nhân loại. Tại đây, những lễ hội dân gian đặc sắc của các dân tộc Tây Nguyên sẽ được dựng lại, nhằm kêu gọi cộng đồng cùng chung sức bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa của đồng bào các dân tộc. Cồng Chiêng Tây Nguyên là nơi tiết tấu và giai điệu gặp nhau. Mỗi nhạc công chơi một nốt và một mô hình tiết tấu, kết hợp lại thành bè, thành giai điệu. Trong mỗi lễ hội, cồng chiêng là phương tiện duy nhất để con người thông linh (với thần), giao hòa với trời đất và giao tiếp trong cộng đồng. Đánh cho khi trên cây cũng quên bám chặt vào cành đến ngã xuống đất. Đánh cho ma quỷ mãi nghe đến quên làm hại người.

Ngoài ra còn có rất nhiều lễ hội đặc sắc khác như: lễ hội cúng thần suối của người Mạ, lễ hội cúng thần BơMung của người Chu Ru, lễ hội cúng cơm mới của người Mạ, K’Ho,...

b. Di tích khảo cổ học

Khu di tích khảo cổ Cát Tiên: Khu di tích khảo cổ Cát Tiên, còn được gọi với cái tên khác “*Thánh Địa Cát Tiên*”, được biết đến như một Mỹ Sơn ở khu vực Tây Nguyên và Đông Nam Bộ, là một Thánh địa Bà La Môn giáo. Nơi đây, lưu giữ bằng chứng về một nền văn hóa đặc sắc cách nay hơn 1000 năm trước.

Khu di tích khảo cổ Cát Tiên có quy mô rộng lớn, trải dài trên 15km từ xã Quảng Ngãi đến xã Đức Phổ và Gia Viễn của huyện Cát Tiên, tỉnh Lâm Đồng. Trung tâm khu di tích nằm tại địa bàn thôn 1, xã Quảng Ngãi - nơi tập trung dày đặc các phế tích kiến trúc có diện tích khoảng 30ha. Được phát hiện năm 1985. Năm 1994, nghĩa là sau 9 năm kể từ khi phát hiện, lần đầu tiên khu di tích này được tiến hành khảo cổ và nghiên cứu. Kết quả khai quật từ 1994 đến 2006 đã phát lộ nhiều kiến trúc đền tháp, mộ tháp, nhà dài, đường đá cổ, máng ước... Ngoài ra, trong quá trình khai quật các nhà khảo cổ còn tìm thấy nơi đây có hơn 1000 hiện vật, gồm nhiều chất liệu như vàng, bạc, đồng, sắt, đá quý, gốm, đá, nhiều ngẫu tượng Linga-Yoni, tượng thần Sanesa, Uma, các lá vàng dập nổi hình vị thần, các linh vật thuộc Bà La Môn giáo...

Đối với những du khách khi đi du lịch mạo hiểm ngoài mục đích để khám phá và trình phục những thử thách tại điểm đến thì họ cũng rất quan tâm đến những giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học, di chỉ khảo cổ học. Đà Lạt là địa điểm tiềm ẩn những giá trị văn hóa đặc sắc. Nếu du khách muốn có một chuyến đi khám phá thú vị thì đây chính là một nơi lý tưởng để thỏa trí tò mò của mình.

c. Các di tích lịch sử

Trải qua bề dày lịch sử gần trăm năm, Đà Lạt sở hữu cả một di sản kiến trúc và văn hóa vô giá với nhiều biệt điện - dinh thự nguy nga, đền đài - chùa tháp cổ kính, hồ nước thơ mộng, vườn hoa muôn sắc... Từ hơn nửa thế kỷ trước, Đà Lạt đã trở thành một “*vùng đất thiên đường*” thu hút đông đảo khách du lịch trong và ngoài nước.

Trường Cao đẳng Sư phạm Đà Lạt (trước kia là trường Grand Lycée Yersin): là kiến trúc được Hội Kiến trúc sư thế giới (UIA) công nhận là một trong số 1.000 công trình xây dựng độc đáo của thế giới trong thế kỷ 20. Trường được người Pháp thành lập năm 1927, do kiến trúc sư Moncet thiết kế và chỉ đạo xây dựng, dành cho con em người Pháp và một số gia đình người Việt giàu có. Năm 1932 trường Petit Lycée Dalat được đổi tên thành Grand Lycée de Dalat và đến năm 1935 trường có tên là Lycée Yersin để tưởng niệm bác sĩ Alexandre

Yersin. Dãy lớp học được xây hình vòng cung, gạch xây trường là gạch trần đỏ được chở từ châu Âu sang, mái được lợp bằng ngói làm từ nước Pháp. Hiện nay các tấm ngói lợp đã được thay thế do các tấm ngói cũ đã không còn sử dụng được nữa. Điểm nhấn của dãy nhà hình vòng cung là tháp chuông. Phía bên ngoài tháp chuông trước đây có 1 đồng hồ nhưng có lẽ đã bị tháo dỡ, du khách chỉ có thể thấy vết tích của chiếc đồng hồ lớn còn in lại trên nền gạch. Bên trên tháp chuông cũng không còn chuông do có lẽ đã bị tháo dỡ trong thời chế độ cũ.

Nhà ga xe lửa Đà Lạt: Ga Đà Lạt cho đến nay là ga duy nhất của Việt Nam được công nhận là di tích lịch sử văn hóa quốc gia. Nhà ga được kiến trúc sư người Pháp Moncet cùng với đồng nghiệp là Revenron thiết kế và lãnh đạo thi công. Công trình khởi công năm 1932 đến năm 1936 thì hoàn thành. Các kiến trúc sư đã thể hiện hình tượng dãy núi Lang Biang qua 3 vòm mái của nhà ga. Tuyến đường sắt từ Đà Lạt đi Tháp Chàm (Phan Rang) đã là tuyến đường sắt răng cưa duy nhất của Việt Nam từ trước đến nay. Rất tiếc là hệ thống răng cưa này đã bị tháo dỡ bán sắt vụn gần hết sau năm 1975. Cây cầu sắt dành cho tuyến tàu hỏa bắc qua sông Đa Nhim tại địa phận thị xã Dran cũng đã được chính quyền địa phương quyết định tháo dỡ vào năm 2004. Ga Đà Lạt hiện nay chỉ còn một chiếc đầu máy xe hỏa hơi nước chạy bằng than củi, 2 chiếc khác đã được Bảo tàng Xe lửa Thụy Sĩ mua lại. Ga Đà Lạt hiện nay là điểm tham quan du lịch, hằng ngày có các chuyến tàu chở du khách đi từ ga đến Trại Mát.

d. Văn hóa ẩm thực

Văn hóa ẩm thực Đà Lạt đa dạng và phong phú bởi sự kết hợp tinh hoa ẩm thực của nhiều vùng miền khác nhau. Điều đó được hội tụ đầy đủ trong từng món ăn do người dân nơi đây đã khéo léo sáng tạo nên. Văn hóa ẩm thực là yếu tố không thể thiếu trong bất cứ loại hình du lịch nào.

Cháo chua: Đến Lang Biang, ghé qua xã Lát là nơi sinh sống của rất nhiều đồng bào dân tộc K'ho. Ở đây du khách sẽ được thưởng thức món cháo chua của người K'ho, hơi giống cái rượu ở ngoài Hà Nội nhưng mùi vị đặc biệt hơn vì được làm bằng gạo nếp nướng ủ lên men. Cháo chua theo quan niệm của người K'ho là một món ăn bổ dưỡng. Cháo có vị chua xen vị ngọt, có mùi của men rượu. Cháo này có nhiều công dụng nó vừa là thứ nước uống để giải khát vừa chống cảm nắng, tăng sức đề kháng cơ thể.

Trà Bảo Lộc: “Kinh đô trà hương” thời Pháp thuộc nay vẫn là một trong những nơi trồng trà ngon nhất nước. Những vườn chè xanh mướt mát trải dài hai

bên đường đi không chỉ là phong cảnh đẹp mê lòng người mà còn cho ra thứ nguyên liệu thức uống ngan ngát nứu mấi hờn du khách khi đến đây.

*Rượu cần:*Rượu cần của người Chu Ru ở Đà Lạt được làm từ một loại men đặc biệt. Những loại cây đặc chế như Dong Patoi, Đông ơ mre, Đông Wong, Dong đã khiến cho rượu cần Chu Ru khác biệt so với nhiều loại rượu khác của các đồng bào anh em. Năm loại men nói trên kết hợp với men cái Kzút cùng với gạo lức tạo thành vị đậm đà mang hơi thở của núi. Sự cân bằng khiến rượu cần này uống nhiều chỉ say chứ không bị đau đầu hay đau bụng.

*Nai nướng thác Prenn:*Lên Đà Lạt thưởng thức nai nướng phải đi vào buổi chiều se lạnh thì mới thích hợp. Một bên là bếp than hồng ấm áp, một bên là những người bạn, vừa nói chuyện rôm rả vừa gấp thịt nai nướng xì xèo trên bếp than. Mùi thịt chín thơm lừng, béo ngọt đậm vị, chấm với muối tiêu xanh và nhâm nhi thêm chút rượu sẽ giúp du khách có những khoảnh khắc nhớ mấi không thôi.

2.2.2. Cơ sở vật chất kỹ thuật và các dịch vụ du lịch

a. Cơ sở lưu trú

Cùng với sự phát triển của lượng khách du lịch, hệ thống cơ sở lưu trú ở Đà Lạt đã có sự phát triển đáng kể cả về số lượng và chất lượng, góp phần vào sự phát triển của nền kinh tế nói chung và ngành du lịch nói riêng. Các cơ sở lưu trú ngày càng được nâng cấp về trang thiết bị, chất lượng phòng nghỉ ngày càng được nâng cao, tình hình an ninh trật tự được đảm bảo tạo điều kiện thuận lợi cho du khách lưu trú trong quá trình tham quan tại các khu, điểm du lịch. Song song với đó còn có dịch vụ đi kèm như: vui chơi giải trí, karaoke, các sản phẩm địa phương cũng được phát triển, mang lại sự thoải mái cho du khách.

Bảng 2.2. Số lượng cơ sở lưu trú từ 3-5 sao trong giai đoạn 2013- 2017

Năm	Tổng số	Khách sạn 5 sao và tương đương	Khách sạn 4 sao và tương đương	Khách sạn 3 sao và tương đương	Biệt thự và căn hộ du lịch cao cấp

	Số cơ sở	Số buồng	Số cơ sở	Số buồng	Số cơ sở	Số buồng	Số cơ sở	Số buồng	Số cơ sở	Số buồng
2013	598	62.002	64	15.385	159	20.270	375	26.347	-	-
2014	640	66.728	72	17.659	187	22.569	381	26.500	-	-
2015	747	82.325	91	24.212	215	27.379	441	30.734	-	-
2016	784	91.250	107	30.624	230	29.387	442	30.902	11	1.557
2017	882	104.315	118	34.444	261	33.764	490	34.332	12	1.713

(Nguồn: Trung tâm xúc tiến du lịch tỉnh Lâm Đồng)

Để chuyên du lịch mạo hiểm trở nên thú vị hơn, du khách hoàn toàn có thể lựa chọn nghỉ homestay, cắm trại, ngủ lều... tại các địa chỉ như sau:

Pine Hill Homestay DaLat: Một căn nhà nằm giữa khu vườn xanh mát với những tán cây bao quanh sẽ mang đến cho du khách sự yên tĩnh đến nao lòng. Đến nơi đây du khách sẽ ngỡ như mình lạc vào khu rừng nào đó ở Đà Lạt.

Đỉnh Langbiang: Để khám phá hết vẻ đẹp của Lang Biang, du khách nên cắm trại ở lại đây từ 3 giờ chiều hôm trước đến khoảng 9 giờ sáng hôm sau. Thời khắc đẹp nhất là buổi hoàng hôn, khi những tia nắng kỳ ảo xuyên qua màn mây và buổi bình minh, lúc sương mù giăng giăng khắp núi rừng.

Hồ Tuyền Lâm: Trón cái nắng gió khắc nghiệt của vùng cao Tây Nguyên hay sự ồn ào, bụi bặm của những thành phố lớn, du khách đến hồ Tuyền Lâm dường như bước chân vào một thế giới khác, nơi chỉ có một màu xanh bạt ngàn của những đồi thông trải dài theo triền núi. Đây không chỉ là địa điểm cắm trại ngủ lều lý tưởng, đến Hồ Tuyền Lâm, du khách còn có thể chèo thuyền ngắm lá phong, khám phá rừng nguyên sinh ở cuối hồ, hái dâu ở nông trại ẩn sâu trong rừng,...

Làng Cù Lân: Là một điểm đến thú vị, nơi du khách có thể tận hưởng bầu không khí trong lành của núi rừng nguyên sơ và suối hồ thơ mộng. Nép mình dưới chân cao nguyên Lang Biang thơ mộng, làng Cù Lân được ví như một thiên đường xanh với tiếng suối chảy, tiếng thông reo, tiếng hót réo rắt của chim rừng, thêm một chút không khí lạnh lạnh làm say lòng du khách phương xa đến thăm.

b. Cơ sở phục vụ ăn uống

Đối với khách du lịch mạo hiểm, họ thường thích ăn ở những nơi có các món đặc sản địa phương. Họ không cần những nơi quá sang trọng, cầu kỳ.

Những quán xá càng mang không khí dân dã càng tốt. Đến với Đà Lạt, du khách sẽ bị thu hút bởi nhiều địa điểm ăn nổi tiếng và hấp dẫn. Nổi tiếng như:

Nhà hàng thác Pongour: Với những món ăn mang đậm bản sắc Tây Nguyên được chế biến và nấu trực tiếp với nguyên liệu được trồng ngy trong khu vườn sinh thái bên cạnh ngọn thác Pongour như: Com Lam chất lọc vị ngọt của dòng suối mát và hương thơm của rừng tre nứa xanh ngút đầu non.

Nhà hàng Dantanla: Nằm ngay lối cổng đi vào khu du lịch thác Dantanla, được thiết kế theo kiểu nhà sàn, lợp tranh mang màu sắc Tây Nguyên tạo cảm giác đặc thù trong thiên nhiên núi rừng hoang dã, nhà hàng phục vụ các món ăn đặc sản từ các món điểm tâm đến bữa trưa, ăn chiều, giải khát và đặc biệt món thịt heo là đặc sản rất được ưa chuộng.

Nhà Hàng Cá: Nằm trong khuôn viên du lịch thác Prenn, nhà hàng mang phong cách rừng núi, kiến trúc đơn sơ, giản dị phục vụ các món nướng đặc trưng như: dê nướng, thỏ nướng, heo mọi,...

Về các đồ uống, Đà Lạt có những quán nổi tiếng như Café Mê Linh Đà Lạt, Memory café Đà Lạt phố, Café Bích Câu, Cầu Đất Farm Coffe,...đều được lòng du khách.

c. Cơ sở phục vụ du lịch khác

Các phiên chợ thường rất thu hút du khách. Đến chợ du khách có thể mua đồ hoặc chỉ đơn giản là để ngắm cảnh mua bán náo nhiệt của mọi người Tiêu biểu có thể kể đến như:

Phiên chợ trên đỉnh Lang Biang: Nếu như những khu mua sắm ở Đà Lạt thường bày đặc sản Đà Lạt như mứt, dâu, hoa khô, trà, cà phê... thì phiên chợ Đà Lạt họp ở vùng núi cao này lại bày bán những thứ quen thuộc từ bàn tay của chính họ làm ra. Những chiếc gùi đan lát công phu, những túi xách nhỏ, bóp cầm tay đủ kiểu, những chiếc hộp đựng trang sức, đồ trang điểm được dẹt tinh xảo, mấy chiếc vòng thổ cẩm xinh xắn tất cả đủ màu sắc được bày bán trên một chiếc chiếu trải dài trên mặt đất, bên trên được che bởi một chiếc dù nhỏ, những bó rau tươi, xanh mơn mớn trên các chiếu hàng,... chùng đó thôi cũng đủ tạo nên một màu sắc riêng của khu mua sắm Đà Lạt vùng cao. Phiên chợ là nét văn hóa độc đáo trong cuộc sống sinh hoạt của những đồng bào dân tộc người Chili, Lạch nói riêng và cũng là nét văn hóa đặc sắc của Đà Lạt nói chung, là một khu chợ Đà Lạt trên đỉnh Lang Biang. Nó thiết thực, nó đem lại cho du khách những

trải nghiệm khó quên và những sản phẩm mộc mạc giản dị nhưng lại đậm nét văn hóa của người dân tộc.

Chợ hoa Đà Lạt: Đà Lạt là địa danh du lịch nổi tiếng từ lâu gắn liền với tên gọi mỹ miều “*thành phố ngàn hoa*”. Với thuận lợi là thời tiết mát mẻ ổn định quanh năm giúp hoa sinh sôi phát triển tốt kể cả hoa nội lẫn ngoại nhập. Hoa nở khắp nơi từ công viên, con đường hay ngõ hẻm, trên bờ tường, dọc đường đi. Chợ hoa Đà Lạt lúc nào cũng sôi nổi vì được bố trí ngay trung tâm thành phố. Hoa được trưng bày khắp các lối đi quanh chợ, hoa luôn rực rỡ đủ loại, từ các sạp hoa đến các xe đạp bán hoa di động. Khách du lịch có dịp mãn nhãn khi đến với chợ hoa Đà Lạt, nơi quy tụ các loại hoa của thành phố xinh đẹp này và đã có lúc phát triển với quy mô lớn nhất Đông Nam Á. Chợ hoa Đà Lạt nằm ở sát chợ trung tâm, bày bán các loại hoa đặc trưng: hoa atiso (có thể ăn sống được có tác dụng như thuốc), bắt tử, sao, ly ly, hồng, địa lan, lan tím... Chợ hoa Đà Lạt nhộn nhịp từ lúc 2 giờ sáng đến 9 giờ sáng do đó là thời điểm các nhà vườn và tiểu thương nhập hoa vào chợ. Đặc biệt, từ năm 2008 Thành phố Đà Lạt đã tổ chức phiên hội chợ hoa Đà Lạt (festival hoa) - sự kiện mang tầm quốc gia. Đây không chỉ là dịp để người yêu hoa thưởng ngoạn mà còn là cơ hội để các nhà vườn, cơ sở sản xuất giới thiệu sản phẩm, vừa thu hút khách du lịch, vừa thúc đẩy phát triển ngành nông nghiệp với thế mạnh là hoa và rau của Đà Lạt.

Gây hứng thú cho du khách du lịch mạo hiểm nhất có lẽ là dịch vụ cho thuê xe máy ở Đà Lạt. Với địa hình có nhiều đồi dốc quanh co và đường rừng nên để di chuyển thuận lợi qua những con đường này thì xe máy là tiện dụng nhất. Vì thế, nhu cầu thuê xe máy phượt tham quan Đà Lạt của khách du lịch ngày một lớn nên hầu hết các khu nhà nghỉ và khách sạn ở trung tâm thành phố Đà Lạt đều cho thuê xe máy. Di chuyển bằng xe máy giúp du khách có thể tự chủ được thời gian đi lại, và có thể đến được những địa điểm du lịch nổi tiếng của Đà Lạt nằm sâu trong rừng. Nhưng chất lượng xe của những nhà nghỉ trên lại không bằng những điểm cho thuê xe máy trong thành phố, giá cả lại mắc hơn mấy chục ngàn một ngày. Hiện nay, giá cho thuê xe chung ở đây dao động từ 80 - 130.000 đồng/xe (không áp dụng cho ngày lễ tết). Dưới đây là địa chỉ của những địa điểm cho thuê xe máy giá rẻ và chất lượng ở Đà Lạt:

- Tiệm cho thuê xe máy Đà Lạt 24h: số 1, đường Đinh Tiên Hoàng.
- Tiệm cho thuê xe máy Hoàng Anh: số 4K, đường Bùi Thị Xuân, Phường 2, TP. Đà Lạt.

- Tiệm cho thuê xe máy Thanh Khang: số 7, đường Lữ Gia (đối diện nhà xe Thành Bưởi).
- Tiệm cho thuê xe máy Xuân Sơn: số 58, đường Phù Đổng Thiên Vương.

Khi đi du lịch, các dịch vụ vui chơi giải trí là không thể thiếu, du khách có thể tham khảo một số khu vui chơi giải trí, thể thao dưới đây:

Sân Golf: Trước đây, Đồi Cù được người Pháp xây dựng thành sân golf 9 lỗ. Đầu thập niên 90 được khôi phục lại thành sân golf 18 lỗ theo tiêu chuẩn quốc tế đầu tiên của Việt Nam. Du khách yêu thích môn thể thao này sẽ rất hài lòng với những đường banh ngoạn mục và hấp dẫn.

Sân Tennis: Trên địa bàn Đà Lạt có hơn 20 sân tennis, trong đó có nhiều sân ở các khách sạn phục vụ cho nhu cầu của khách du lịch. Các khách sạn có sân tennis ở Đà Lạt gồm có : Khách sạn Cảng Sài Gòn, khách sạn Dầu Khí, khách sạn Palace.

Các dịch vụ bổ sung:

Hệ thống ATM: Đây là vấn đề được rất nhiều du khách quan tâm khi đi du lịch. Thường khi đi du lịch du khách sẽ không mang quá nhiều tiền bên mình. Sử dụng bao nhiêu thì họ sẽ ra cây ATM hoặc ngân hàng rút tiền để dùng. Hiểu được tâm lý của du khách, chính vì thế tác giả sẽ chỉ ra một số cây ATM tại thành phố Đà Lạt cho du khách khi đến du lịch tại đây:

+ *Ngân hàng Agribank:* Nếu du khách nào đang sài ngân hàng Agribank Đà Lạt thì có tới 10 cây atm agribank Đà Lạt đang được đặt gần thành phố cho du khách lựa chọn.

- Chi nhánh Đà Lạt - Địa chỉ số 09 đường Nguyễn Văn Trỗi Đà Lạt.
- Phòng giao dịch - Địa chỉ số 21B đường Trần Phú Đà Lạt.
- Số 6/21E đường Nguyễn Đình Chiểu Đà Lạt.
- Số 36 khu Hòa Bình Đà Lạt.
- Trường Đại Học Đà Lạt.
- Khách sạn Cẩm Đô Đà Lạt - Số 81 đường Phan Đình phùng Đà Lạt.
- Số 02 đường Lê Đại Hành Đà Lạt.
- Trung tâm y tế dự phòng - Địa chỉ số 01 Phạm Ngọc Thạch (0633 828 346).
- Bệnh viện Đa Khoa Lâm Đồng.
- Phòng giao dịch ngân hàng - Địa chỉ số 3B đường Phù Đổng Thiên Vương Đà Lạt.

+ *Ngân hàng Vietcombank*: Đối với ngân hàng Vietcombank Đà Lạt có tới 11 điểm đặt cây atm vietcombank Đà Lạt. du khách có thể tha hồ chọn lựa một cây như ý muốn.

- Khách sạn Novotel - Địa chỉ số 7 City Trần Phú State Novotel Đà Lạt.
- Khách sạn Anh Đào Đà Lạt - Địa chỉ số 50-52 đường Hòa Bình, P1, TP.Đà Lạt.
- Ngã 5 đại học - Nằm cách cổng đại học Đà Lạt 20 mét.
- Khách sạn Thắng Lợi 1 Đà Lạt - Địa chỉ số 114 đường 3 tháng 2.
- Số 2 đường Lê Đại Hành Đà Lạt.
- Chỉnh nhánh Đà Lạt - số 6 đường Nguyễn Thị Minh Khai , Tp. Đà Lạt.
- Bưu điện Đà Lạt - Địa chỉ số A 18 đường Phan Chu Trinh Đà Lạt.
- Khách sạn Sài Gòn Đà Lạt.
- Trên cung đường Phan Bội Châu Đà Lạt.
- Số 1 đường Lê Hồng Phong.
- Thương xá Latulip Đà Lạt.

Cửa hàng bán quà lưu niệm: Không đâu trên cả nước lại có nhiều mặt hàng lưu niệm, nhiều đặc sản như xứ sở sương mù này. Những món quà lưu niệm ở đây rất thích hợp làm quà tặng bạn bè người thân trong chuyến du lịch Đà Lạt.

+ *Nhà máy rượu Vang Dalat*: Địa chỉ số 31 Ngô Văn Sở, phường 9, thành phố Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng.

+ *Lò mứt vườn dâu Phương Lan*: Chuyên sản xuất các loại mứt đặc sản Đà Lạt, địa chỉ số 48 Phù Đổng Thiên Vương.

+ *Tranh thêu Kỹ Vọng* : Chuyên bán các bức tranh bút lửa, tranh khắc gỗ và tranh thêu, địa chỉ số 10 Trương Công Định.

2.2.3. Cơ sở hạ tầng

Hệ thống cơ sở hạ tầng có vai trò đặc biệt đối với việc đẩy mạnh du lịch. Hệ thống cơ sở hạ tầng phục vụ cho du lịch ở Đà Lạt bao gồm hệ thống giao thông, bưu chính viễn thông, hệ thống các công trình cung cấp điện và nước.

Hệ thống giao thông: Du lịch đến Đà Lạt tương đối thuận tiện nhờ mạng lưới giao thông từ các nơi dồn về. Nhiều tuyến đường quan trọng của cao nguyên cắt qua Đà Lạt. Trong những con đường dẫn tới đây, dài nhất và có lẽ nhộn nhịp nhất là con đường xuất phát từ thành phố Hồ Chí Minh dài 239km. Quốc lộ 20 đối với Đà Lạt có ý nghĩa đặc biệt, ngoài ra còn có các tuyến đường

khác về phía Tây có quốc lộ 21 chạy từ Buôn Ma Thuột đến Đức Trọng rồi nhập vào quốc lộ 20 đi Đà Lạt. Về phía Đông có quốc lộ 11, 12.

Du khách có thể đến Đà Lạt bằng các phương tiện giao thông như là đường hàng không hoặc đường bộ. Tại thành phố Hồ Chí Minh, mỗi ngày đều có một chuyến bay từ sân bay Tân Sơn Nhất và sau khoảng 35 phút bay là sẽ đáp xuống sân bay Đà Lạt. Từ thành phố Hồ Chí Minh đi theo quốc lộ 1A đến ngã ba Dầu Giây thì rẽ vào quốc lộ 20 là đến Đà Lạt. Nếu từ miền Trung, du khách đi đến Phan Rang theo quốc lộ 11, đi tiếp lên đèo Ngoạn Mục rồi theo đường đèo Dran lên Trại Mát là đến Đà Lạt. Đoạn đường từ Phan Rang đến Đà Lạt dài 120km.

Hệ thống giao thông ở thành phố Đà Lạt khá hoàn chỉnh thuận tiện cho hoạt động du lịch. Ở đây có sân bay Đà Lạt thuận lợi cho việc vận chuyển bằng đường hàng không, có ga xe lửa tiện lợi cho việc đi bằng tàu hỏa. Ngoài ra, các tuyến đường bộ trong thành phố Đà Lạt đều được rải nhựa, mạng lưới đường phố khá dày đặc. Lấy hồ Xuân Hương làm tâm điểm thì trên một vùng bán kính 15km, du khách có thể đến được dễ dàng với 99 cảnh đẹp ở Đà Lạt.

Là một thành phố du lịch nổi tiếng thì chắc chắn việc vận chuyển bên trong địa bàn thành phố rất thuận tiện cho du khách. Ngoài xe taxi, xe máy và xe đạp cho thuê bạn còn có thể đi bằng xe ngựa. Ở Đà Lạt có 3 công ty hoạt động trên lĩnh vực kinh doanh, vận chuyển bằng taxi, cước phí là 12.000 đồng cho km đầu tiên và 10.000 đồng cho các km tiếp theo. Nếu muốn được tự do thoải mái để đi đến các điểm tham quan thì du khách có thể thuê xe máy... Du khách sẽ được tận hưởng những phút giây thú vị khi vừa ngồi trên xe ngựa vừa ngắm cảnh thiên nhiên, hay đi ngang qua những khu biệt thự có kiến trúc cổ kính và được nhìn thấy nếp sinh hoạt của người dân Đà Lạt.

Tuy nhiên, hệ thống giao thông Đà Lạt cũng chưa tương xứng với sự phát triển nhanh chóng của du lịch, có nhiều đoạn đường hư hỏng nặng cần được sửa chữa, nâng cấp và làm mới. Cần hiện đại hóa mạng lưới đường sá và phương tiện vận chuyển để đảm bảo việc vận chuyển một cách dễ dàng thuận tiện, thúc đẩy du lịch phát triển tương xứng với tiềm năng hiện có của Đà Lạt.

Bưu chính viễn thông: Để đảm bảo phục vụ tốt nhu cầu thông tin liên lạc của tỉnh trong giai đoạn mới, bưu điện Lâm Đồng đã cố gắng rất nhiều trong hoạt động xây dựng cơ sở vật chất và đầu tư trang thiết bị ngày càng hiện đại. Nếu trong những năm đầu sau ngày giải phóng, việc liên lạc giữa Lâm Đồng với

Trung ương và các tỉnh bạn không liên tục và phải qua hệ thống viễn thông quân đội, thì đến cuối những năm 1970, Lâm Đồng đã xây dựng được đường dây điện thoại từ Bảo Lộc đến Xuân Lộc, nối liền với hệ thống thông tin đường trục quốc lộ 1A. Đồng thời, bưu điện tỉnh đã tổ chức được mạng lưới vô tuyến điện sóng ngắn với Trung ương, với một số tỉnh bạn và với Cam-pu-chia cũng như cả các huyện trong tỉnh. Ngoài ra còn có đường Morse âm thanh ở tỉnh, huyện và các bưu cục trọng điểm chuyên dùng để nhận và chuyển điện báo. Những năm từ 1996 đến nay, Bưu điện tỉnh càng khẳng định xu thế phát triển vững mạnh của mình, tiếp tục đầu tư hơn nữa để nâng cấp cơ sở hạ tầng kỹ thuật đạt trình độ tiên tiến nhất như mở rộng các tuyến cáp quang, đưa vào sử dụng mạng điện thoại di động ở một số vùng, máy nhắn tin trong toàn tỉnh, và từ năm 1998, đã bắt đầu sử dụng Phone card và mạng Internet. Năm 2000, tổng số máy điện thoại trên địa bàn tỉnh đạt 45.417 máy.

Hiện nay, trên địa bàn toàn tỉnh có 30 bưu cục khu vực, 10 bưu cục quận huyện, 1 bưu cục trung tâm và 41 điểm bưu điện văn hoá xã, 138/138 số xã, phường, thị trấn đã được trang bị điện thoại. Tuy là một tỉnh miền núi nhưng Lâm Đồng là một trong số các tỉnh và thành phố có ngành bưu chính - viễn thông phát triển nhất cả nước với công nghệ hiện đại và giá trị sản xuất tăng nhanh. Đó là một thuận lợi lớn đối với sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Lâm Đồng nói chung và Đà Lạt nói riêng.

Với công lao đóng góp của ngành đối với sự nghiệp cách mạng, Bưu điện tỉnh Lâm Đồng đã được Nhà nước tuyên dương danh hiệu “*Anh hùng lực lượng vũ trang*” ngày 8/11/2000.

Hệ thống công trình cung cấp điện, nước: Đà Lạt - Lâm Đồng là Tỉnh có nguồn thủy năng dồi dào, hoàn toàn đáp ứng được nhu cầu điện năng của cả Tỉnh. Tại Lâm Đồng hiện có nhà máy thủy điện Đa Nhim (công suất 160MW), thủy điện Suối Vàng (công suất 4,1MW), thủy điện Hàm Thuận - Đa Mi (công suất 475MW), thủy điện Đồng Nai 3 - Đồng Nai 4 (công suất 510MW) đang chuẩn bị khởi công vào cuối năm 2004 và thủy điện Đại Ninh đang được thi công (công suất 300MW). Hiện nay toàn Tỉnh có 63 điểm có khả năng phát triển thủy điện do Viện Khoa Học Thủy Lợi khảo sát quy hoạch trong giai đoạn 1 trong đó có 15 công trình thủy điện đã có chủ trương đầu tư và đang xin chủ trương đầu tư.

Những sự cải thiện về hệ thống điện, nước của Đà Lạt trong thời gian gần đây đã đáp ứng được nhu cầu của người dân cũng như các hoạt động du lịch mạo hiểm.

2.2.4. Cơ chế chính sách và các dự án đầu tư du lịch tại Đà Lạt

Tỉnh Lâm Đồng được thuê tư vấn, chuyên gia có năng lực trong và ngoài nước lập một số quy hoạch phân khu chức năng đặc thù và kêu gọi đầu tư vào các đô thị vệ tinh, đô thị đối trọng cùng với kết nối giao thông công cộng của thành phố Đà Lạt theo Quy hoạch chung thành phố Đà Lạt và vùng phụ cận đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050, được phê duyệt tại Quyết định số 704/QĐ-TTg ngày 12/5/2014 của Thủ tướng Chính phủ. Nhà đầu tư tham gia đầu tư tại thành phố Đà Lạt được miễn thuế nhập khẩu vật tư, trang thiết bị để đầu tư xây dựng nhà kính, nhà lưới sản xuất rau, hoa ứng dụng công nghệ cao mà trong nước chưa sản xuất được trong thời gian 5 năm đầu thực hiện Quyết định này.

Ưu tiên bố trí vốn: Về nguồn vốn đầu tư và sử dụng vốn đầu tư các công trình trọng điểm, tỉnh Lâm Đồng được ưu tiên bố trí vốn từ nguồn ngân sách trung ương (bao gồm: Nguồn vốn hỗ trợ phát triển chính thức - ODA, trái phiếu Chính phủ, các chương trình hỗ trợ có mục tiêu, tín dụng ưu đãi Chính phủ), bổ sung có mục tiêu cho ngân sách địa phương trong kế hoạch hàng năm và giai đoạn để thực hiện các công trình, dự án trọng điểm phát triển thành phố Đà Lạt. Tỉnh Lâm Đồng cũng được ưu tiên vay vốn ODA để đầu tư các dự án kết cấu hạ tầng quan trọng của thành phố Đà Lạt thuộc nhiệm vụ đầu tư của ngân sách địa phương.

Đồng thời, UBND tỉnh Lâm Đồng được vận động và thu hút vốn ODA, vốn tín dụng ưu đãi để đầu tư các công trình kết cấu hạ tầng kỹ thuật - xã hội về giao thông, xử lý rác thải, các công trình dịch vụ tiện ích, công trình công cộng cần thiết của thành phố Đà Lạt; được huy động vốn đầu tư trực tiếp của các tổ chức, cá nhân trong nước, vốn ứng trước của các đối tượng có nhu cầu sử dụng hạ tầng, vốn của các doanh nghiệp có chức năng xây dựng và kinh doanh công trình hạ tầng kỹ thuật của thành phố Đà Lạt, theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước và Luật Đầu tư công.

UBND tỉnh Lâm Đồng cũng được vay lại nguồn vốn vay nước ngoài của Chính phủ để thực hiện các dự án trọng điểm của thành phố Đà Lạt thuộc nhiệm vụ đầu tư của ngân sách địa phương. Việc cho vay lại, quản lý và sử dụng nguồn vay lại, hoàn trả vốn vay thực hiện theo quy định của pháp luật.

Xây dựng mô hình "làng đô thị xanh": Tỉnh Lâm Đồng được thí điểm xây dựng mô hình "làng đô thị xanh" (green village) tại thành phố Đà Lạt theo Đồ án quy hoạch chung thành phố Đà Lạt và vùng phụ cận đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050, trình cấp có thẩm quyền phê duyệt để tổ chức thực hiện.

Thành phố Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng có vị trí chiến lược hết sức quan trọng. Do vậy, Đà Lạt được xây dựng và phát triển trở thành đô thị hiện đại, văn minh, với hình ảnh “*thành phố trong rừng, rừng trong thành phố*”, thành phố đa sắc thái về văn hóa, vừa bảo tồn vừa phát triển các di sản thiên nhiên và cảnh quan độc đáo, thành phố của khoa học và nghệ thuật, có chất lượng sống cao, bảo đảm quốc phòng, an ninh và hội nhập quốc tế hiệu quả. Đến năm 2030, thành phố Đà Lạt trở thành thành phố du lịch, dịch vụ đặc thù của quốc gia và mang tầm quốc tế, với đặc trưng là đô thị sinh thái và phát triển dịch vụ, du lịch dựa trên công nghệ và tri thức hiện đại đạt đẳng cấp quốc tế; trung tâm phát triển nông nghiệp sinh thái dựa trên công nghệ cao của quốc gia và khu vực, phát triển nhanh, đồng bộ và hợp lý các lĩnh vực góp phần xây dựng vùng Tây Nguyên, lan tỏa đến vùng Đông Nam Bộ và duyên hải miền Trung thành vùng kinh tế động lực của cả nước, gắn phát triển kinh tế với bảo tồn, phát triển văn hoá các dân tộc, bảo đảm an sinh xã hội, giữ vững quốc phòng, an ninh của vùng Tây Nguyên và cả nước.

Tận dụng các yếu tố thuận lợi do thiên nhiên ban tặng, Đà Lạt phát triển mạnh các loại hình du lịch, đặc biệt là du lịch nghỉ dưỡng. Nép mình giữa rừng thông xanh thắm, Đà Lạt có lượng oxy cao do các rừng thông mang lại, tạo nên bầu không khí trong lành và những khoảng lặng thanh bình. Đây cũng là điểm đến mới cho các nhà đầu tư bất động sản cân nhắc, ra quyết định. Nhận thấy tiềm năng trong phân khúc này, Công ty Phong Vân ra mắt dự án The Panorama - Đà Lạt. Nằm tại vị trí đắc địa, từ đây du khách có thể quan sát toàn quang cảnh Đà Lạt với góc nhìn 360 độ.

Hiện tại, hạ tầng cơ sở giao thông kết nối TP Đà Lạt, Bảo Lộc với TP HCM, Nha Trang, Phan Thiết khá thuận tiện. Theo đó, du khách từ TP HCM đi TP Bảo Lộc chỉ mất 3 giờ di chuyển bằng ô tô, đi tiếp 40 phút là đến sân bay quốc tế Liên Khương và thêm 30 phút sẽ tới TP Đà Lạt. Từ Phan Thiết, Nha Trang, Vũng Tàu, du khách kết nối với TP Bảo Lộc, Đà Lạt mất từ 2 đến 3 giờ đồng hồ. Sau khi tuyến cao tốc Dầu Giây - Bảo Lộc - Liên Khương hoàn tất, việc di chuyển sẽ rút ngắn khoảng một nửa. Ngoài ra, sân bay quốc tế Liên

Khuong cũng tạo điều kiện thuận lợi trong việc thu hút khách du lịch đến tham quan, đồng thời chia sẻ lượng khách du lịch quốc tế đến miền Nam Trung Bộ qua sân bay Cam Ranh. Bên cạnh đó, điều kiện hạ tầng xã hội hiện đại, lượng khách du lịch tăng liên tục, các chính sách thương mại của tỉnh Lâm Đồng cũng thu hút các nhà đầu tư đổ về TP Đà Lạt và Bảo Lộc.

2.2.5. Điều kiện về chủ thể tham gia

2.2.5.1. Thị trường khách

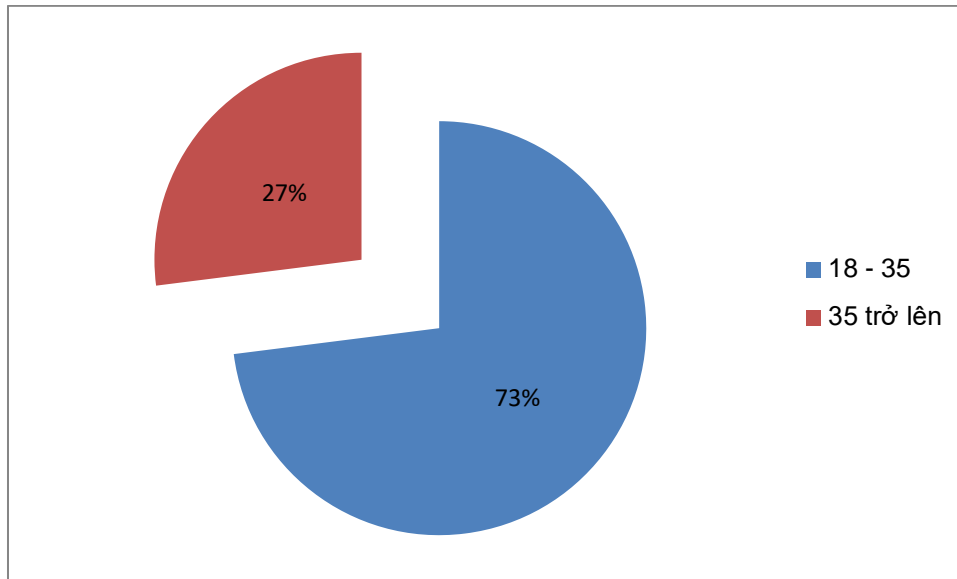
Theo báo cáo của Sở VH TTDL tỉnh Lâm Đồng, năm 2017 lượng khách du lịch đến tham quan, nghỉ dưỡng tại Đà Lạt - Lâm Đồng tăng đột biến. Tính đến giữa tháng 11/2017, Đà Lạt đã đón 5.850.000 lượt khách du lịch trong và ngoài nước (tăng 7,8% so với năm 2016). Ngoài khách nội địa đạt 5.450.000 lượt (tăng 6,3%), năm nay khách quốc tế đến Đà Lạt - Lâm Đồng tăng khá cao với 400.000 lượt (tăng 35,6% so với năm 2016). Trong đó, có khoảng 4 triệu lượt khách lưu trú (tăng 10,3%), trung bình 2,1 ngày lưu trú. Tổng thu từ khách du lịch trên địa bàn ước đạt 10.530 tỷ đồng (tăng 7,8% so với năm 2016). Theo Sở VH TTDL tỉnh Lâm Đồng, sở dĩ năm nay khách du lịch đến Đà Lạt tăng cao, vì trong những tháng hè vừa qua, khí hậu các tỉnh, thành quá nóng bức; ngoài ra, năm 2017, trên địa bàn Đà Lạt - Lâm Đồng diễn ra khá nhiều sự kiện văn hóa, lễ hội lớn nên đã thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước. Dự kiến, trong tháng 12 và đầu năm mới 2018, khách du lịch đến Đà Lạt sẽ còn tăng bởi diễn ra Festival Hoa Đà Lạt lần thứ VII (được lồng ghép với Tuần Văn hóa Trà Lâm Đồng lần thứ 6) và Tết Dương lịch...

Trong năm 2012, khách du lịch quốc tế vượt ngưỡng một tỷ người. Du lịch mạo hiểm là một trong những loại hình du lịch phát triển mạnh mẽ và lượng khách du lịch mạo hiểm cũng ngày càng tăng lên. Điều tra toàn cầu về thị trường du lịch mạo hiểm tiến hành vào năm 2010 bởi Hiệp hội Thương mại Du lịch mạo hiểm, Đại học Geogre Washington và công ty Xola Consulting cho thấy giá trị toàn cầu của du lịch mạo hiểm là 89 tỉ USD. Điều tra năm 2013 chỉ ra rằng 42% khách du lịch tham gia vào những chuyến đi mạo hiểm, đưa giá trị của loại hình du lịch này lên 263 tỉ USD, tăng 195% trong vòng 2 năm. Sự tăng trưởng này là do sự tăng lên của khách du lịch quốc tế nói chung và của khách du lịch mạo hiểm nói riêng, cũng như sự gia tăng của mức chi tiêu trung bình.

Khách du lịch mạo hiểm có 69% đến từ châu Âu, Bắc Mỹ và Nam Mỹ. Trong hai năm 2009 và 2010, khách du lịch từ Nam Mỹ đi những chuyến mạo

hiểm khó đã tăng từ 1.4% lên 8% số lượng chuyến đi. Khách du lịch đi những chuyến mạo hiểm dễ trong cùng khoảng thời gian cũng tăng 5%.

Bằng cách sử dụng một công cụ khảo sát trực tuyến (trên trang web zoomerang.com), một cuộc điều tra được mở ra với câu hỏi: “*Bạn có muốn một chuyến đi du lịch mạo hiểm ở xa và dài ngày không?*” đã được gửi đến và hoàn thành 855 người trả lời trong sáu quốc gia của ba khu vực: châu Âu, Bắc Mỹ và Mỹ Latin. Kết quả sau đó được phân ra thành 2 độ tuổi như sau:

Biểu đồ 2.1. Tỷ lệ khách mong muốn tham gia du lịch mạo hiểm theo độ tuổi

Có thể thấy, khách ở độ tuổi 18 - 35 rất muốn được trải nghiệm một chuyến du lịch mạo hiểm như trên chiếm tới 73% trong biểu đồ cơ cấu trên. Trong khi đó với độ tuổi 35 trở lên lại khá ít chỉ chiếm một tỷ lệ nhỏ là 27%. Đa phần những người trả lời “Không” đều đưa ra lý do họ sợ không đủ sức khỏe, tinh thần, tiền bạc và không có thời gian. Thực tế cho thấy, khách tham gia du lịch mạo hiểm là những người có quỹ thời gian rảnh rỗi khá lớn và có khả năng chi trả mức phí cao.

Đây là những tiêu chí quan trọng và rất cần thiết để đánh giá hiệu quả hoạt động du lịch. Vì vậy, Thành phố Đà Lạt cần quan tâm và chú ý tới những đối tượng khách này để đề ra được những chiến lược marketing hiệu quả.

2.2.5.2. Phương thức tổ chức

a. Hướng dẫn viên và dịch vụ hướng dẫn

Với những chuyến đi du lịch mạo hiểm đầu tiên thì du khách nên lựa chọn đi theo các tour của công ty lữ hành tổ chức. Vì ở đây sẽ có đội ngũ hướng dẫn

viên du lịch mạo hiểm chuyên nghiệp để bảo đảm an toàn. Họ được đào tạo rất bài bản, dày dặn kinh nghiệm. Những hướng dẫn viên cho tour này thường là các huấn luyện viên, họ đã từng tham gia các tour trước đó để trau dồi kinh nghiệm nên họ hiểu rõ về địa hình ở nơi đến và những khó khăn, trở ngại có thể gặp phải.

Hiện nay Thành phố Đà Lạt đã tăng cường cử nhân viên đi học khóa tập huấn nghiệp vụ cho hướng dẫn viên du lịch thể thao mạo hiểm tại Singapore và mời chuyên viên ở nước ngoài sang Việt Nam dạy, cấp chứng chỉ. Những chứng chỉ đó có giá trị về mặt quốc tế. Các học viên tham gia khóa học với tinh thần học hỏi và thái độ nghiêm túc, tất cả hướng dẫn viên phải được huấn luyện và chỉ dẫn cho đến khi chín muồi, thông thường khoảng sáu tháng đến một năm thì mới được đi dẫn khách.

b. Các doanh nghiệp kinh doanh du lịch mạo hiểm

Các cơ sở chuyên kinh doanh du lịch mạo hiểm: Hiện phần lớn những công ty đang khai thác loại hình này ở Việt Nam là tự học lẫn nhau và học trên mạng. Mặt khác ở Việt Nam không có quy chuẩn gì đối với loại hình này, ngay cả huấn luyện viên cũng không có chứng chỉ chuyên môn, chủ yếu là tự đúc kết kinh nghiệm. Hướng dẫn viên càng không có nghiệp vụ, nhiều người chỉ làm nhiệm vụ trông khách. Trong khi những người này có trách nhiệm hướng dẫn khách tuân thủ các quy định bắt buộc để đảm bảo an toàn. Để loại hình này phát triển, thu hút nhiều khách quốc tế đến thì Nhà nước cần phải đặt ra các quy chuẩn, rà soát lại những đơn vị nào không đáp ứng được các tiêu chuẩn tối thiểu thì phải đóng cửa... Một số doanh nghiệp tổ chức du lịch mạo hiểm đều đầu tư trang thiết bị chuyên dụng, khảo sát điểm đến, đảm bảo an toàn cho du khách, thậm chí có cả chuyên gia nước ngoài huấn luyện và tư vấn. Nhược điểm của nhiều công ty Việt Nam là rất coi thường an toàn, từ tính mạng đến thực phẩm, giao thông.

Du lịch mạo hiểm ở nước ngoài là loại hình chuyên biệt, an toàn gần như tuyệt đối, huấn luyện viên và hướng dẫn viên đều có chứng chỉ hành nghề. Du khách khi tham gia phải kiểm tra sức khỏe, được huấn luyện và thực hành trước. Từ việc đóng bảo hiểm, trực cứu hộ cho đến trang thiết bị phải đảm bảo. Các tour mạo hiểm “*khám phá hệ thống hang động Tú Làn*”, “*khám phá hang Én*” được Công ty Oxalis tổ chức rất chuyên nghiệp vì có sự tham gia của hàng chục chuyên gia hang động Hoàng gia Anh. Trong số hơn 3.000 khách công ty đã

phục vụ trong năm 2015 thì trên 80% là người nước ngoài. Người Việt sợ độ cao, ngại thử thách, sợ mạo hiểm nên các doanh nghiệp ít tập trung đầu tư, chưa khai thác mạnh loại hình du lịch này. Ngay cả mô hình du lịch lặn biển các doanh nghiệp cũng thường mời chuyên gia nước ngoài về làm việc, sau đó mới chuyển giao cho người Việt. Hiện nay, thị trường du lịch mạo hiểm ở nước ta đã bắt đầu “*hồi sinh*” mạnh mẽ nhờ các doanh nghiệp đã nỗ lực cố gắng chuyên nghiệp hơn, dám khai phá những ý tưởng mới lạ để tạo ra những sản phẩm mang màu sắc riêng của đơn vị.

Các tổ chức, hội nhóm thuộc du lịch thể thao, khám phá mạo hiểm: Họ có niềm đam mê với các loại hình mới, nơi có cơ hội thể hiện bản thân. Từ một các nhân khởi xướng, nêu ra ý tưởng thành lập nên một nhóm tham gia. Những tổ chức này đáp ứng được sự chuẩn bị kỹ lưỡng cùng kinh nghiệm dày dặn của những người sáng lập dẫn đoàn sẽ tạo cho chuyến du lịch mạo hiểm trở nên đúng nghĩa và thú vị hơn. Được biết nhiều nhất có lẽ là những nhóm “phượt”, mặc dù hầu hết các câu lạc bộ đều có nội quy khá nghiêm ngặt, có huấn luyện viên hướng dẫn, đội quản lý thành viên rất cẩn thận nhưng vẫn xảy ra những tai nạn đáng tiếc.

2.2.6. Đánh giá điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng

Với lợi thế về địa hình và khí hậu, Đà Lạt - Lâm Đồng có tiềm năng rất lớn để phát triển loại hình du lịch gắn với thể thao, giải trí mạo hiểm. Tại nhiều địa chỉ tham quan như: thác Hang Cọp, thác Datanla (thành phố Đà Lạt), khu du lịch rừng Madagui (huyện Đạ Huoai), thác Voi (huyện Lâm Hà)..., rất nhiều du khách trong nước và quốc tế khi đến Lâm Đồng tham quan đều thuê phương tiện và tự mang xuống đi vượt thác hay leo núi. Ngành Du lịch của địa phương xác định đây là điều kiện thuận lợi cho việc phát triển các loại hình du lịch thể thao như: đi bộ, leo núi, xe đạp địa hình, chèo xuồng vượt thác, leo thác, dù lượn, leo vách đá...

Xét về hiệu quả thu hút du khách và kinh tế, du lịch kết hợp thể thao mạo hiểm tuy mới phát triển nhưng luôn được sự quan tâm, vì đối tượng khách du lịch của loại hình này thường là khách có khả năng chi trả cao, ngày lưu trú dài hơn so với những khách du lịch thuần túy khác. Ngành Du lịch tỉnh Lâm Đồng luôn khuyến khích các hãng lữ hành tổ chức các tour du lịch mạo hiểm để đa dạng hóa sản phẩm du lịch tại địa phương và thu hút du khách đến với Đà Lạt - Lâm Đồng, nhất là khách quốc tế.

Tuy nhiên, loại hình du lịch còn nhiều mới mẻ, các tour du lịch mạo hiểm hiện nay chưa có bất kì quy định nào trong quản lý và tổ chức. Bởi vậy, các đơn vị tổ chức hiện nay đều phải tự xây dựng các quy định để đảm an toàn cho du khách. Do chưa có sự kiểm soát chặt chẽ vẫn còn những công ty, hướng dẫn viên du lịch mạo hiểm hoạt động không phép và chưa chú trọng về an toàn, dẫn đến một số tai nạn đáng tiếc trong thời gian vừa qua.

Ngành Du lịch đang xúc tiến thủ tục đề nghị tỉnh Lâm Đồng cho phép thành lập câu lạc bộ hoặc Hiệp hội Du lịch thể thao mạo hiểm để đưa hoạt động này vào chuyên nghiệp, tạo điều kiện tốt và an toàn hơn cho du khách tham gia. Trước mắt, Lâm Đồng sẽ phối hợp với các địa phương như: Khánh Hòa, Bình Thuận, thành phố Hồ Chí Minh, thành phố Đà Nẵng, thành phố Cần Thơ... để các doanh nghiệp kinh doanh lữ hành có cơ hội giới thiệu các sản phẩm, chương trình du lịch thể thao mạo hiểm, từ đó có thể quảng bá rộng rãi đến với khách du lịch.

2.3. Thực trạng khai thác du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt

2.3.1. Số lượng khách du lịch

Những năm gần đây, các loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt đã có bước phát triển mạnh mẽ, nhiều đơn vị kinh doanh du lịch đã mở chào bán những tour mạo hiểm thăm thú, khám phá, chinh phục thử thách, góp phần làm thay đổi diện mạo của ngành du lịch Lâm Đồng.

Theo Sở VH-TT&DL Lâm Đồng, du lịch mạo hiểm mới thực sự du nhập vào Đà Lạt khoảng 5 năm trở lại đây. Thời gian đầu, người đi du lịch mạo hiểm tổ chức theo nhóm và dưới dạng tự phát. Tuy nhiên, chỉ trong thời gian ngắn, loại hình du lịch này nhanh chóng “*cát cánh*” bởi đã thu hút được lượng khách rất lớn trong và ngoài nước tham gia, trong đó chủ yếu là khách có độ tuổi từ 18-45. Theo khảo sát của các doanh nghiệp kinh doanh du lịch, đây cũng là lứa tuổi đi du lịch nhiều nhất hiện nay. Từ năm 2012, một số doanh nghiệp kinh doanh du lịch tại Đà Lạt đã bắt đầu mở chào bán những tour du lịch mạo hiểm như đu dây vượt thác, đi bộ xuyên rừng, chèo thuyền... Đến nay, đã có hơn 10 doanh nghiệp tại Đà Lạt được cơ quan chức năng cấp phép cho khai thác tour du lịch mạo hiểm. Ban đầu, người đi tour du lịch mạo hiểm chỉ bó hẹp trong du khách quốc tế, chủ yếu đến từ các nước châu Âu, châu Mỹ. Và đến năm 2016, khách du lịch đến Đà Lạt - Lâm Đồng tham gia du lịch mạo hiểm đã đạt trên 4 triệu lượt người, tăng 8,8% so với cùng kỳ năm 2015, đạt 73,4% kế hoạch năm 2016.

Trong đó, khách quốc tế ước đạt hơn 212.400 lượt khách, tăng 67% so với cùng kỳ năm 2015, đạt 96,5% kế hoạch năm 2016. Số lượng khách du lịch đến Đà Lạt phát triển tuy nhiên số lượng khách tham gia loại hình du lịch mạo hiểm còn hạn chế. Doanh thu xã hội từ hoạt động du lịch trong 10 tháng đầu năm 2016 ước đạt hơn 5.404 tỷ đồng.

Nhìn chung trong giai đoạn từ năm 2009 đến 2017 lượng khách du lịch đến Đà Lạt - Lâm Đồng luôn tăng qua các năm theo xu hướng xã hội hóa du lịch với tốc độ 17,1%. Đây là một tín hiệu đáng mừng đối với ngành du lịch Đà Lạt.

Trong đó lượng khách tăng chủ yếu là lượng khách nội địa còn việc thu hút khách du lịch quốc tế đến với Đà Lạt còn rất hạn chế. Chính yếu tố này là một ảnh hưởng lớn đến doanh thu du lịch của Đà Lạt vì tỉ lệ chi tiêu của du khách quốc tế thường cao hơn khách du lịch nội địa.

Bảng 2.3. Lượng khách đến Đà Lạt - Lâm Đồng giai đoạn 2009 - 2017

Năm	Khách nội địa (nghìn lượt khách)	Tốc độ tăng trưởng (%)
2009	25.000	22
2010	28.000	12
2011	30.000	7,1
2012	32.500	8,3
2013	35.000	7,7
2014	38.500	10
2015	57.000	48
2016	62.000	8,8
2017	73.200	18,1

(Nguồn: Tổng cục du lịch)

Do điều kiện thu thập và thống kê số liệu tại địa phương còn khó khăn nên tác giả không thể thống kê được rõ ràng số lượng khách đến tham gia loại hình du lịch mạo hiểm và đối tượng khách tại đây. Tuy nhiên, số lượng khách tham gia loại hình du lịch này những năm gần đây vẫn còn hạn chế.

Bảng 2.4. Lượng khách quốc tế đến Đà Lạt năm 2017 theo quốc tịch

Thị trường	Khách quốc tế (nghìn lượt khách)	Tốc độ tăng trưởng (%)
Châu Á	9.762.661	134,4

Châu Mỹ	817.033	111,1
Châu Âu	1.885.670	116,6
Châu Úc	420.906	114,3
Châu Phi	35.881	125,6

(Nguồn: Sở VH-TT-DL Lâm Đồng)

Thông qua bảng trên ta có thể thấy được lượng du khách quốc tế chính đến với Đà Lạt - Lâm Đồng là khách đến từ thị trường: châu Á, Châu Âu và châu Mỹ. Từ đó trong phát triển du lịch cần chú trọng đến thị trường này.

2.3.2. Các hoạt động du lịch mạo hiểm và dịch vụ liên quan

Đu dây vượt thác Dantanla: Địa điểm đu dây xuống thác hiện nay chỉ khai thác ở Dantanla. Nếu đã tham gia trải nghiệm cảm giác chông chênh khi leo núi, du khách không thể bỏ qua loại hình mạo hiểm mới này, bởi ngoài sự chông chênh khi leo xuống một vách đá dựng đứng du khách còn phải đối diện với những dòng nước xiết xối thẳng vào mặt và người. Với chi phí khoảng 800.000 đồng, sau khi làm thủ tục ở khu du lịch, người chơi được trang bị đồ bảo hộ đúng chuẩn (gồm áo phao, mũ, đai móc, găng tay...) và trải nghiệm 7 tầng thác Datanla, với khung cảnh và độ khó khác nhau. 7 tầng thác của Dantanla khá kỳ vĩ, mỗi tầng có độ khó cao dần và thể nước chảy khác nhau để du khách từ từ làm quen. Kết thúc quá trình vượt thác cũng là lúc du khách được khám phá đầy đủ vẻ đẹp hoang sơ của thác. Tour này được tổ chức hàng ngày với giá tour khoảng 35 USD/ lượt.

Trượt máng: Hệ thống máng trượt được thiết kế theo đường xuống của thác với lưới bảo vệ. Máng trượt có 48 xe đôi (ngồi được tối đa 2 người), với vận tốc tối đa khoảng 40km/h. Mỗi xe có phanh tay để du khách điều chỉnh tốc độ tùy thích. Giá vé sử dụng máng trượt là 30.000 đồng một chiều.

Chèo xuống hơi trên sông: Các du khách sẽ mặc áo phao, mũ bảo hộ, và được hướng dẫn chèo xuống, cách vượt ghềnh hay xử lý khi gặp xoáy nước và thực hiện hành trình dài 3 tiếng đồng hồ, qua 11 ghềnh trên sông. Chi phí cho trò chơi này vào khoảng 1,5 triệu đồng mỗi người.

Chèo thuyền kayak và cắm trại: Người tham gia sẽ được phát đồ bảo hộ, thuyền kayak cũng như hướng dẫn kỹ thuật chèo cơ bản. Sau đó, du khách sẽ theo hướng dẫn viên khám phá khu vực quanh hồ Tuyền Lâm, đi ngắm lá phong, thăm vườn hồng, vườn dâu, và cắm trại đốt lửa trong rừng thông. Tour

du lịch này phù hợp với các nhóm bạn hoặc gia đình không có trẻ nhỏ. Chi phí khoảng 800.000 đồng một người.

Đạp xe địa hình leo núi: Sau khi được trang bị đồ bảo hộ và hướng dẫn sử dụng xe đạp leo núi, du khách sẽ theo hướng dẫn viên khám phá những đồi thông, vườn cây ăn quả, hồ nước, chinh phục các con dốc cao hay địa hình hiểm trở. Giá tour đạp xe vào khoảng 525.000 đồng.

Flyboard: Không còn xa lạ với nhiều bạn trẻ trên thế giới nhưng Flyboard là loại hình du lịch mạo hiểm khá mới mẻ tại Việt Nam. Bằng việc sử dụng động cơ phản lực để hút nước và đẩy cơ thể lên không trung, trò chơi mạo hiểm nổi tiếng thế giới Flyboard sẽ giúp du khách có cảm giác như bay trên biển ở độ cao từ 6-9m. Chi phí cho trò chơi này có giá từ 800.000 - 1.200/người cho 10- 15 phút chơi.

2.3.3. Phương thức tổ chức

a. Cách tiếp cận điểm đến và giao thông

Bằng phương tiện công cộng: du khách có thể di chuyển bằng rất nhiều phương tiện khác nhau như: Máy bay, tàu hỏa, xe khách.

Quãng đường này khá xa vì vậy để đảm bảo sức khỏe, tiết kiệm thời gian du khách nên di chuyển bằng máy bay từ sân bay Nội Bài đến sân bay Liên Khương. Hiện nay có 2 hãng hàng không nội địa là Vietnam Airlines, Vietjet, khai thác đường bay này với tần suất 1-3 chuyến/ngày, giá vé dao động từ 3.000.000đ đến 3.300.000đ vé khứ hồi. Vì vậy, du khách nên liên hệ đặt mua vé trước để chủ động cho chuyến bay. Khi ra sân bay du khách chú ý đúng giờ tránh bị chậm làm chễ giờ bay.

Nếu không đủ chi phí đi máy bay du khách có thể chọn xe khách làm phương tiện di chuyển cho mình. Hiện nay có rất nhiều nhà xe phục vụ khách tuyến Hà Nội- Lâm Đồng như: Hiệp Đức, Minh Thu, Tài Thắng, Đào Vân... giá vé từ 650.000đ/vé đến 700.000đ/vé thời gian di chuyển là 38 giờ đồng hồ. Tuy nhiên đi đường xa bạn đòi hỏi du khách phải có sức khỏe thật tốt, nên chọn xe giường nằm chất lượng cao của những nhà xe uy tín đảm bảo an toàn cho chuyến đi của mình.

Bằng phương tiện cá nhân: Từ trung tâm thành phố Hà Nội đi về hướng Tây Nam lên cầu vượt Ngã Tư Sở nhập và Nguyễn Trãi/QL6, du khách đi theo hướng vào đường cao tốc Pháp Vân- Cầu Giẽ, Hà Nội- Ninh Bình, ĐCT01. Sau khi hết cao tốc, lái xe rẽ phải nhập vào đường quốc lộ 10 chạy nổi Nam Định

với thành phố Ninh Bình. Đi thẳng quốc lộ 10 đến trung tâm thành phố Ninh Bình rẽ trái theo quốc lộ 1A đi qua các tỉnh Bắc Trung Bộ vào Đà Nẵng.

Nhìn chung theo điều kiện cho phép, du khách có thể chọn ô tô khách, máy bay hoặc xe máy là phương tiện di chuyển tới Đà Lạt. Tuy nhiên, tiện lợi và tối ưu nhất vẫn là máy bay. Bởi nếu đi ô tô hoặc xe máy sẽ rất mệt mỏi đối với những người không đủ sức khỏe.

b. Thông tin du lịch

Ngày nay để tìm kiếm các thông tin du lịch đã không còn quá khó khăn nữa. Trong thời đại kinh tế hội nhập phát triển, mọi chuyện trở nên dễ dàng hơn bao giờ hết đối với các phương tiện truyền thông đại chúng. Du khách có nhiều lựa chọn, cách thức để tìm hiểu các thông tin về điểm đến, phương tiện di chuyển, giá cả,...

Trong các cuộc khảo sát thì số lượng người sử dụng internet để tìm hiểu các thông tin cho chuyến đi du lịch mạo hiểm của mình chiếm tới 69%, cao nhất trong số các phương tiện khác được đưa ra. Như vậy, nghiên cứu trên internet chính là cách thức phổ biến được nhiều người sử dụng nhất. Các thông tin họ tìm hiểu trên internet chủ yếu là các bài đăng trên các diễn đàn, blog của những người đã tham gia và review lại các chuyến đi của mình. Vì vậy, các doanh nghiệp và chính quyền cần chú trọng quan tâm nhiều hơn và có những chính sách, phương pháp xây dựng hình ảnh du lịch mạo hiểm của Đà Lạt đến với du khách. Để đảm bảo thông tin chính xác, đáng tin cậy thì nên đưa các thông tin tư vấn về du lịch mạo hiểm vào các trang web chính thức quảng bá du lịch Đà Lạt như các trang web: svhttdl.lamdong.gov.vn(trang của Sở Văn hóa, Thể Thao và Du lịch tỉnh Lâm Đồng), dalat.lamdong.gov.vn (công thông tin điện tử Thành phố Đà Lạt),...

2.3.4. Hiện trạng sử dụng cơ sở vật chất kỹ thuật, cơ sở hạ tầng

a. Cơ sở vật chất kỹ thuật

Số lượng cơ lưu trú trên địa bàn Đà Lạt - Lâm Đồng trong giai đoạn 2009 - 2017 có những bước phát triển vượt bậc với số lượng khách sạn tăng liên tục qua các năm, dần đưa ngành lưu trú của địa phương hòa chung với sự phát triển của ngành du lịch.

Hiện trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng có 1.352 cơ sở lưu trú du lịch, tổng số 20.224 phòng, trong đó có 411 khách sạn từ 1-5 sao với 10.405 phòng, chủ yếu tập trung tại Thành phố Đà Lạt.

Bảng 2.5. Số lượng cơ sở lưu trú của Đà Lạt giai đoạn 2009-2017

Năm	Số lượng cơ sở	Tăng trưởng (%)	Số buồng	Tăng trưởng (%)	Công suất bình quân (%)
2009	11.467	10,2	216.675	6,9	56,9
2010	12.352	7,7	237.111	9,4	58,3
2011	13.756	11,4	256.739	8,3	59,7
2012	15.381	11,8	277.661	8,1	58,8
2014	16.000	-	332.000	-	69,0
2015	19.000	18,7	370.000	11,4	55,0
2016	21.000	10,5	420.000	13,5	57,0
2017	25.600	21,9	508.000	21,0	56,5

(Nguồn: Trung tâm Thông tin du lịch tổng hợp từ Vụ Khách sạn và các Sở VHTTDL)

b. Cơ sở hạ tầng

Hệ thống giao thông theo chiều dọc và chiều ngang tỉnh, không những phá thế cô lập mà còn mở rộng cơ hội giao thương, giao lưu giữa các huyện, thành phố Lâm Đồng với các địa phương lân cận. Một trong những con đường quan trọng nhất đi qua tỉnh Lâm Đồng là quốc lộ 20, trục xương sống nối liền giữa Lâm Đồng qua Đồng Nai đến TP Hồ Chí Minh và miền đông, miền tây Nam Bộ. Có thể nói, đây chính là tuyến giao thông đường bộ huyết mạch của tỉnh. Theo tính toán của ngành giao thông vận tải Lâm Đồng, với chiều dài qua tỉnh Lâm Đồng 150 km, tuyến đường này hằng ngày chuyên chở khoảng 70% lượng hàng hóa, nông sản, sản phẩm công nghiệp của địa phương đến các địa phương khu vực khác.

Những năm gần đây, trên tuyến đường quan trọng này, ngoài việc đầu tư nâng cấp mở rộng các đoạn qua thị trấn các huyện Đức Trọng, Di Linh, Đa Huoai và hai đoạn đèo Phú Hiệp và Bảo Lộc, phần đường còn lại chỉ được duy tu, bảo dưỡng nhưng hiện tại đều xuống cấp, hư hỏng nặng. Khảo sát trên toàn bộ tuyến đường này thì bất cứ đoạn nào cũng đều có những ổ voi, ổ trâu, những đoạn sạt lở. Nguy cơ quá tải của QL 20 đã rất rõ nét. Theo thống kê của ngành chức năng, nếu đến năm 2007, toàn tỉnh Lâm Đồng có 11 nghìn 285 ô-tô và 340 nghìn xe máy được quản lý thì đến năm 2011 số phương tiện đã tăng lên gấp đôi với tổng số đầu phương tiện là 508 nghìn 712, trong đó lượng ô-tô lên đến 20 nghìn 388 chiếc. Theo đánh giá của Sở Giao thông vận tải Lâm Đồng, hiện trạng

hạ tầng của QL 20 chỉ có thể đáp ứng khoảng 7.000 - 8.000 lượt xe mỗi ngày nhưng con số lưu thông hiện tại đã lên gấp đôi, trong đó hệ thống xe tải chuyên chở khoảng một triệu tấn rau và một tỷ cành hoa mỗi năm cũng đã chiếm một lưu lượng lớn. Đó là chưa kể quá trình vận chuyển quặng bô-xít và các phương tiện phục vụ khai thác, chế biến bô-xít - a-lu-min trong thời gian gần đây và sắp tới. Sự quá tải trên tuyến đường xuống cấp cũng dẫn đến hiểm họa tai nạn giao thông ngày càng tăng. Nếu toàn tỉnh Lâm Đồng xác định 21 "điểm đen" tai nạn giao thông trên các tuyến giao thông đường bộ thì riêng QL 20 đã có tới 11 điểm đen...

2.3.5. Hiện trạng sử dụng nhân lực du lịch

Trong những năm qua du lịch mạo hiểm ở Đà Lạt đã đạt được những phát triển thu hút được lượng đông đảo khách du lịch cùng với các nhà đầu tư trong lĩnh vực du lịch mạo hiểm. Theo Sở VH-TT&DL Lâm Đồng, nhiều đơn vị đã xây dựng được các chương trình du lịch mạo hiểm, nhập khẩu trang thiết bị kỹ thuật chuyên dụng từ nước ngoài, tổ chức cho hướng dẫn viên tham dự các khóa đào tạo do các cơ sở đào tạo trong và ngoài nước tổ chức. Bên cạnh đó đã phối hợp với ban quản lý các khu, điểm du lịch tổ chức các chương trình du lịch mạo hiểm hấp dẫn phục vụ du khách, như: đu dây vượt thác (tại Khu du lịch thác Datanla), leo vách đá (tại Khu du lịch Langbiang), chèo xuồng Kayak (tại Khu du lịch hồ Tuyền Lâm)...Sức hấp dẫn đặc biệt của các loại hình du lịch mạo hiểm nhanh chóng "hút chặt" du khách. Và theo Ông Võ Anh Tàn, Phó Tổng giám đốc Công ty cổ phần Du lịch Lâm Đồng cho biết, đơn vị này đang đẩy mạnh công tác đầu tư, chỉnh trang các khu du lịch, nhất là việc nâng cấp, xây dựng những tour du lịch mạo hiểm để đáp ứng nhu cầu khám phá, chinh phục thử thách của du khách, đặc biệt là những sản phẩm du lịch mạo hiểm mới. Đội ngũ lao động du lịch vẫn còn nhiều hạn chế cả về số lượng lẫn mặt chất lượng. Theo điều tra của Sở Văn hóa - Thể thao và Du lịch Lâm đồng, chỉ có khoảng 30 - 40% cán bộ quản lý, lao động trong ngành Du lịch đã qua đào tạo chuyên môn nghiệp vụ nhưng phần lớn là các lớp ngắn hạn từ 15 - 60 ngày. Ngoài ra nhân lực hoạt động hướng dẫn chính tại các điểm du lịch mạo hiểm đa phần là người dân bản địa. Họ có lợi thế về sự hiểu biết sâu rộng về địa hình, bản sắc văn hóa, tập tục tại nơi họ sinh sống nhưng để áp dụng những cái đó vào hoạt động du lịch mạo hiểm như vậy là chưa đủ. Vì loại hình này khác với những loại hình khác đó là mức độ nguy hiểm của nó rất cao có thể ảnh hưởng đến tính mạng

của du khách khi tham gia mà người dân chỉ là “*quen tay hay làm*” nhưng trình độ chuyên môn, các loại kỹ năng cần thiết, cách xử lý tình huống thì lại không có. Hầu hết họ đều là tự phát chưa được qua trường lớp đào tạo chuyên nghiệp nên không thể tránh khỏi tình trạng khi dẫn du khách đi mạo hiểm nếu xảy ra tình huống nguy hiểm thì họ sẽ không biết xử lý thế nào. Chất lượng nguồn nhân lực hiện nay về cơ bản chưa đáp ứng được yêu cầu phát triển của ngành, tính chuyên nghiệp, trình độ ngoại ngữ và phong cách giao tiếp còn nhiều hạn chế. Kiến thức quản lý của đội ngũ lãnh đạo các doanh nghiệp chưa đáp ứng được yêu cầu phát triển của một ngành kinh tế mũi nhọn.

Bộ phận kinh doanh khách sạn đóng một vị trí rất quan trọng trong hệ thống các dịch vụ hiện có của ngành du lịch Đà Lạt. Đến nay toàn tỉnh đã có khoảng 4.500 lao động trực tiếp và 8000 lao động gián tiếp đang hoạt động trong lĩnh vực khách sạn và các lĩnh vực khác hỗ trợ cho hoạt động lưu trú như: nhà hàng, khách sạn, massage, karaoke,...

Với số lượng lao động lớn như vậy nhưng chỉ có khoảng 30 - 40% lao động được đào tạo nghiệp vụ du lịch, lao động này đa số đã qua đào tạo tại các doanh nghiệp nhà nước, công ty tư nhân, công ty cổ phần có quy mô lớn phần còn lại tập trung tại các công ty có quy mô nhỏ và hộ cá thể... lượng lao động phục vụ trong các cơ sở lưu trú này chủ yếu là tận dụng người trong gia đình, họ vừa sinh hoạt vừa phục vụ khách du lịch, điều này đã làm ảnh hưởng rất lớn đối với thương hiệu khách sạn cũng như thương hiệu ngành du lịch Đà Lạt - Lâm Đồng nói chung. Chúng ta thấy rằng đây là một lĩnh vực thu hút rất đông lao động và chiếm một vị trí rất quan trọng trong lĩnh vực du lịch ảnh hưởng trực tiếp đến thương hiệu của ngành du lịch.

Đối với nguồn nhân lực hoạt động trong lĩnh vực lễ tân thì có khoảng 1.200 đến 1.500 lao động nhưng chỉ có 30 - 40% lao động được qua đào tạo nghiệp vụ ngắn hạn do sở VH-TT-DL tỉnh Lâm Đồng tổ chức, trình độ ngoại ngữ của các lao động trong bộ phận này đạt bằng B Anh văn, chỉ có một số ít lao động tốt nghiệp tại các trường đại học và trung cấp thuộc chuyên ngành.

Nguồn nhân lực phục vụ buồng hiện có 2.500 đến 3000 lao động, một lực lượng đông đảo nhưng nhìn chung là trình độ nghiệp vụ cũng như trình độ ngoại ngữ hầu như không đạt được yêu cầu và tiêu chuẩn đưa ra. Khoảng 30% lao động đang hoạt động trong ngành kinh doanh khách sạn là có thể giao tiếp được bằng một số ngoại ngữ thông dụng. Đa phần các lao động trong bộ phận

buồng phòng chưa được đào tạo qua trường lớp chuyên môn. Vì vậy, cần phải có biện pháp ứng như chính sách để lao động trong bộ phận này được đào tạo để có thể làm hài lòng khách tốt nhất.

Nguồn nhân lực bộ phận nhà hàng của các cơ sở kinh doanh lưu trú trong những năm gần đây đã được đào tạo về trình độ nghiệp vụ. Sở VH-TT-DL Lâm Đồng phối hợp với các cá nhân và tổ chức học nghiệp vụ trong lĩnh vực nhà hàng khách sạn cho hơn 3.000 lao động, nâng tổng số lao động được đào tạo lên trên 50%. Ngoài ra sở cũng đã tổ chức các cuộc thi tay nghề phục vụ bàn, thi về ẩm thực...nhằm nâng cao tay nghề cho nhân viên.

Thực tế trên cho thấy vấn đề nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong ngành kinh doanh lưu trú hiện nay chưa được thực sự quan tâm. Mới chỉ có một số ít cơ sở lưu trú đạt tiêu chuẩn là có quan tâm đến vấn đề này, còn đối với các khách sạn nhỏ hay kinh doanh cá thể, hộ gia đình thì chất lượng nguồn nhân lực đang còn nằm ở mức thấp.

Tiểu kết chương 2

Có thể nói Đà Lạt có tiềm năng to lớn trong việc phát triển loại hình du lịch mạo hiểm. Các điều kiện về tài nguyên thiên nhiên, nhân văn, cơ sở hạ tầng, cơ sở kỹ thuật du lịch, các cơ chế chính sách,...đều đáp ứng được đầy đủ những gì mà loại hình du lịch mạo hiểm cần phải có. Bên cạnh những thuận lợi đó, cũng tồn tại những hạn chế, ở chương 3 tác giả sẽ đóng góp một số những giải pháp nhằm khai thác hiệu quả hơn các điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt.

CHƯƠNG 3

ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NHẪM KHAI THÁC HIỆU QUẢ CÁC ĐIỀU KIỆN PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH MẠO HIỂM TẠI ĐÀ LẠT, LÂM ĐỒNG

3.1. Định hướng phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng

3.1.1. Phát triển du lịch mạo hiểm gắn kết với cộng đồng địa phương

Cộng đồng địa phương đóng vai trò rất quan trọng trong việc phát triển du lịch mạo hiểm bởi những yếu tố sau đây:

Cộng đồng địa phương là những chủ nhân thực sự, những người am hiểu khu vực tổ chức du lịch mạo hiểm hơn ai hết. Là những người dân bản địa quen thuộc với hệ sinh thái tự nhiên có ở địa phương họ. Họ là người kiểm soát các giá trị về mặt tài nguyên du lịch để hỗ trợ cho du khách có cơ hội tìm hiểu và nâng cao nhận thức của mình khi có cơ hội tiếp cận hệ thống tài nguyên du lịch tại không gian sinh sống của cộng đồng địa phương. Sự hiểu biết tường tận của người dân bản địa có vai trò rất quan trọng trong việc tổ chức du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt.

Cộng đồng địa phương là những người bảo vệ tài nguyên du lịch tự nhiên một cách bền vững và hiệu quả nhất. Mối quan hệ giữa người dân bản địa và các nguồn tài nguyên thiên nhiên là một mối quan hệ gắn bó lâu đời. Ở nhiều nơi, người dân địa phương sử dụng tài nguyên thiên nhiên như phương tiện sống hay một kế sinh nhai của mình qua cách quản lý cục bộ và họ biết làm thế nào để bảo vệ, kiểm soát việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên hợp lý để tránh tình trạng tàn phá tài nguyên đó. Sẽ không còn du lịch mạo hiểm nếu như sinh thái bị khai thác cạn kiệt. Đề cao vai trò bảo vệ tài nguyên du lịch mạo hiểm đối với cộng đồng cư dân bản địa có ý nghĩa sống còn của việc tổ chức du lịch mạo hiểm ở Đà Lạt.

Ngày nay, cộng đồng địa phương ngày càng được chú trọng, tăng cường về khâu tổ chức, vận hành và thực hiện các hoạt động, xây dựng các sản phẩm du lịch phục vụ cho du khách. Từ đó, cộng đồng địa phương đặc biệt là các hộ dân tham gia trực tiếp tham gia vào du lịch phải tự ý thức một cách nghiêm túc trong quá trình xây dựng, đảm bảo và duy trì chất lượng sản phẩm du lịch phục vụ cho du khách. Để du khách có thể cảm nhận được mặt tốt và ấn tượng nhất thì cần phải bắt đầu từ chính thái độ tiếp đón, sự am hiểu về môi trường sống cả tự nhiên lẫn nhân văn của chính người dân địa phương. Văn hóa bản địa là yếu tố tạo nên tính độc đáo và sức hấp dẫn đối với du khách. Việc giữ gìn, bảo tồn và thực hiện các thói quen văn hóa một cách rất đời thường chứ không phải là “*văn hóa diễn*” là nội dung cần được cộng đồng nhận thức một cách thấu đáo để tạo nên những giá trị văn hóa đích thực của đời sống thường ngày để du khách hiểu đủ và hiểu đúng những gì đang diễn ra.

Để phát triển du lịch mạo hiểm gắn kết với cộng đồng địa phương điều quan trọng trước hết đó là phải quan tâm phát triển cộng đồng dân cư bản địa. Phát triển cộng đồng một cách toàn diện bao gồm cả kinh tế, văn hóa, xã hội trong đó kinh tế là điều kiện hàng đầu. Khi người dân có công ăn việc làm ổn định, đời sống của cộng đồng dân cư được cải thiện thì sẽ giảm tải được áp lực tìm kế sinh nhai từ những tài nguyên của khu du lịch sinh thái. Du lịch mạo hiểm không những giúp cộng đồng địa phương nhận được lợi ích về mặt kinh tế mà còn mở mang được tầm hiểu biết về đặc điểm tính cách của du khách cũng như có cơ hội nắm bắt các thông tin mới từ du khách.

Nhìn chung, mục tiêu chính đó là cộng đồng địa phương tham gia quản lý và trực tiếp làm du lịch. Du lịch mạo hiểm được đề cao chỉ khi người dân địa phương tham gia vào việc phát triển và quản lý du lịch. Ở Thái Lan, một nước có thể mạnh về việc phát triển loại hình du lịch mạo hiểm, sự tham gia của người dân vào việc bảo tồn tài nguyên thiên nhiên đã được ghi vào Hiến pháp và Nhà nước khuyến khích người dân địa phương trực tiếp tìm các phương thức để quản lý các nguồn lực của mình. Điều này tạo cơ sở cho người dân địa phương tham gia vào sự phát triển du lịch mạo hiểm để phát triển cộng đồng và bảo tồn tài nguyên thiên nhiên.

3.1.2. Định hướng và chính sách phát triển

“Mọi hoạt động du lịch mạo hiểm tại Việt Nam đều phải đảm bảo định hướng phát triển bền vững vì tương lai của thế hệ mai sau!”(theo Thạc sĩ Nguyễn Anh Tuấn, Chuyên viên chính Vụ Lễ hành, Tổng cục Du lịch). Hiện nay, du lịch mạo hiểm vì sự phát triển bền vững đang trở thành một trào lưu chính và phổ biến nhiều nơi trên thế giới. Do vậy sự quản lý của nhà nước đóng vai trò quan trọng trong định hướng chính sách phát triển du lịch mạo hiểm ở Đà Lạt. Để khai thác tối ưu điều kiện du lịch mạo hiểm ở nước ta, tăng cường thu hút khách du lịch mạo hiểm vào Việt Nam mang lại hiệu quả kinh tế xã hội cho đất nước chúng ta cần tập trung nghiên cứu, đầu tư phát triển các loại hình du lịch mạo hiểm cần phải chú trọng các vấn đề sau:

Tập trung khảo sát, quy hoạch những địa điểm, khu vực thích hợp cho việc tổ chức các chương trình du lịch mạo hiểm ở Đà Lạt, hình thành các tuyến, các khu vực tổ chức du lịch mạo hiểm thường xuyên cho khách du lịch như khu vực núi Lang Biang, khu du lịch thác Dantanla, khu vực Hang Cọp,...

Tổ chức cung cấp các dịch vụ tại các địa điểm tổ chức tour du lịch mạo hiểm cho khách du lịch mạo hiểm như dịch vụ ăn uống, lưu trú, mang vác hành lý, cung cấp trang thiết bị để thực hiện tour mạo hiểm như thiết bị leo núi, lặn biển,... đáp ứng tốt và kịp thời nhu cầu của khách du lịch mạo hiểm.

Đẩy mạnh công tác nghiên cứu thị trường, xác định được các đoạn thị trường và đối tượng khách mục tiêu để có chiến lược quảng bá, thu hút khách du lịch phù hợp. Những thị trường khách du lịch mạo hiểm cần nhắm tới là Tây Âu, Bắc Mỹ, Châu Đại Dương. Tổ chức các đoàn Famtrip cho các hãng lữ hành, nhà báo nước ngoài chuyên viết về du lịch mạo hiểm để đến tìm hiểu, làm quen với các sản phẩm du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt.

Hỗ trợ các doanh nghiệp lữ hành xây dựng, phát triển và chào bán các chương trình du lịch mạo hiểm ở Đà Lạt cho khách du lịch thông qua việc tổ chức các chương trình khảo sát các tuyến điểm du lịch có tiềm năng tổ chức các chương trình du lịch mạo hiểm. Khuyến khích các doanh nghiệp lữ hành tăng cường quan hệ với các tổ chức nước ngoài chuyên tổ chức các chương trình du lịch thể thao mạo hiểm trên thế giới để thu hút các cuộc đua du lịch thể thao mạo hiểm có quy mô lớn.

Khu du lịch thác Dantanla đã và đang trở thành một thế mạnh của du lịch Đà Lạt. Để du lịch mạo hiểm phát triển cần có một chiến lược phát triển du lịch, đề cao yếu tố cộng đồng trong sự phát triển là điều không thể không quan tâm. Nhà nước cần quan tâm hơn nữa đến công tác phát triển cộng đồng, giáo dục cộng đồng, nâng cao dân trí tạo điều kiện cho người dân địa phương tham gia quản lý và trực tiếp hoạt động du lịch. Nhà nước cần điều hành các hoạt động du lịch giữa các khu vực kinh tế, các đơn vị làm du lịch tại đại bàn một cách hợp lý, tránh sự cạnh tranh bất cứ giá nào làm tổn hại đến di sản.

Chú trọng tới việc bảo vệ môi trường, cảnh quan tại các khu vực tổ chức các loại hình du lịch mạo hiểm. Cần có các bản quy định và chỉ dẫn cụ thể cho khách tại địa điểm tổ chức du lịch mạo hiểm. Giữ gìn vệ sinh, đảm bảo an ninh, an toàn cho khách du lịch. Có biện pháp hạn chế tối đa rủi ro có thể xảy ra đối với khách du lịch trong quá trình tổ chức các tour du lịch mạo hiểm tại những khu vực nguy hiểm.

3.2. Giải pháp khai thác hiệu quả các điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng

3.2.1. Đầu tư cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch mạo hiểm

Du lịch mạo hiểm là loại hình ít chú trọng đến việc xây dựng cơ sở hạ tầng nhưng trên thực tế để thu hút được du khách đến với loại hình này của Đà Lạt thì việc xây dựng hệ thống giao thông thuận tiện, an toàn hiện đại rút ngắn khoảng thời gian di chuyển của du khách sẽ góp phần thu hút được nhiều du khách hơn đến với thành phố. Hệ thống cơ sở hạ tầng phát triển thì sẽ gia tăng tốc độ lưu thông, tiết kiệm chi phí vận chuyển nhằm phục vụ tốt nhất cho các hoạt động du lịch. Thành phố Đà Lạt cần:

Đối với cơ sở hạ tầng:

+ Kiểm tra chặt chẽ chất lượng các phương tiện giao thông và đội ngũ tài xế cần phải có trách nhiệm cùng thái độ phục vụ đúng mực, tuân thủ quy tắc khi tham gia giao thông.

+ Phát triển hệ thống dịch vụ công cộng, tiện nghi, hiện đại.

+ Đảm bảo hệ thống viễn thông, thông tin liên lạc đạt tiêu chuẩn quốc tế và tới các khu, điểm du lịch.

+ Xây dựng các trung tâm vui chơi, giải trí, mua sắm, nghỉ dưỡng, các trò chơi tạo cảm giác mạnh để đa dạng thêm các hoạt động du lịch mạo hiểm. Đối với cơ sở vật chất kỹ thuật:

+ Tổ chức cung cấp các dịch vụ tại các điểm tổ chức tour du lịch mạo hiểm cho khách du lịch mạo hiểm.

+ Hỗ trợ nhập khẩu các phương tiện vận chuyển khách cao cấp mà trong nước chưa sản xuất được như trực thăng, khinh khí cầu,...

+ Phát triển hệ thống khu, điểm du lịch, cơ sở lưu trú du lịch, nhà hàng, cơ sở dịch vụ thông tin, tư vấn du lịch, cơ sở dịch vụ đặt giữ chỗ, đại lý, hướng dẫn, phương tiện và cơ sở dịch vụ phục vụ vận chuyển khách du lịch.

3.2.2. Đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao gắn với cư dân địa phương

Chất lượng nguồn nhân lực được xem là một yếu tố then chốt quyết định chất lượng dịch vụ và khả năng cạnh tranh. Công tác đào tạo, bồi dưỡng phải được tổ chức thường xuyên, liên tục để luôn có lực lượng lao động bổ sung cho ngành và kịp thời nâng cao trình độ tay nghề lao động trong ngành, giúp họ trở nên chuyên nghiệp hơn. Đối với du lịch mạo hiểm, để đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao gắn với cư dân địa phương cần:

+ Giáo dục thực hành bảo vệ di sản. Việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường thiên nhiên, tài nguyên, sinh cảnh đối với cư dân địa bàn có ý nghĩa quyết định cho sự bảo tồn vì họ là những người tiếp xúc và có tác động thường

xuyên với địa bàn. Từ việc giáo dục ý thức bảo vệ di sản chúng ta mới có điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm một cách bền vững. Vì vậy, cần đưa chương trình giáo dục bảo vệ di sản, bảo vệ môi trường, cảnh quan vào cộng đồng nhất là đối tượng thanh thiếu niên. Cùng với việc giáo dục cộng đồng thì cần phải đi kèm với tuyên truyền, giáo dục đối với du khách vì họ tuy không gắn bó với môi trường thiên nhiên ở đây lâu dài nhưng họ là số đông. Nếu không có trách nhiệm bảo vệ môi trường thì tác hại cũng rất ghê gớm và để lại hậu quả nặng nề.

+ Do tính chất của sản phẩm du lịch mạo hiểm là sản phẩm cần có nhiều sản phẩm hỗ trợ như các dịch vụ khâu vá, dịch vụ dẫn đường. Chính vì vậy mà thành phố có thể mở các khóa huấn luyện cơ bản cho những người dân bản địa về nghiệp vụ ngoại ngữ, bởi những người địa phương họ đã am hiểu về địa lý cũng như văn hóa của địa phương mình. Có thể thuê các huấn luyện viên chuyên nghiệp trên thành phố xuống giảng dạy hay các huấn luyện viên thuộc các lĩnh vực như chèo thuyền, xe đạp, leo núi làm công tác giảng dạy và huấn luyện. Bên cạnh đó thì thành phố nên in ấn và phát hành miễn phí những tài liệu này cho các hướng dẫn viên du lịch người bản địa để họ có thể hiểu rõ hơn về loại hình du lịch này.

+ Cần thành lập các trường nghiệp vụ du lịch mạo hiểm, tổ chức đào tạo liên kết với các trường có uy tín trong cả nước đào tạo cho học viên kiến thức về chuyên môn. Đưa bộ môn về du lịch mạo hiểm vào giảng dạy như một ngành học trong ngành du lịch. Việc cấp chứng chỉ hay văn bằng cho một cá nhân nào đó hoàn thành xong một khóa học như chứng chỉ về dù lượn, chứng chỉ các môn thể thao dưới nước là cần thiết để thuận tiện cho việc phù hợp với nghiệp vụ sau này. Ngoài ra, những người tốt nghiệp phải có chứng chỉ sơ cứu do các cơ quan y tế cấp. Do vậy, cần phải phối hợp nhịp nhàng giữa các cơ quan chức năng trong việc thành lập các trường nghiệp vụ du lịch mạo hiểm.

3.2.3. Đa dạng hóa các sản phẩm du lịch mạo hiểm

Với thế mạnh về tài nguyên, Đà Lạt hoàn toàn có thể lồng ghép tour du lịch mạo hiểm cùng với các loại hình du lịch khác để thu hút và tạo sức hấp dẫn khách du lịch. Việc kết hợp những tour du lịch truyền thống của Đà Lạt với một tour du lịch mạo hiểm tại một nơi gần đó sẽ tạo nên một bước đột phá, tạo cho du khách một chuyến du lịch đáng nhớ. Các sản phẩm này cho du khách tự trải nghiệm nhưng vẫn gò bó và tuân thủ theo nguyên tắc của nhà điều hành. Ví dụ:

+ *Du lịch mạo hiểm - Du lịch nghỉ dưỡng và Spa*: Sau những chuyến đi dài, chắc chắn du khách sẽ mất rất nhiều sức lực và cần phục hồi sức khỏe. Nghỉ ngơi thư giãn sau mỗi hành trình là điều rất cần thiết. Những điểm có thể nghỉ dưỡng và chăm sóc sức khỏe có thể kể đến: Edensee Lake Resort & Spa Đà Lạt, Ana Mandara Đà Lạt, suối nước nóng Đam Rông (Lâm Đồng),... Du khách không những có thể được ngắm những phong cảnh thanh bình mà còn có thể được ngâm mình trong làn nước nóng để giải tỏa mệt mỏi.

+ *Du lịch mạo hiểm - Du lịch văn hóa và lễ hội*: Kết hợp hoạt động du lịch mạo hiểm với việc thưởng thức các giá trị văn hóa bản địa của Đà Lạt cũng là một ý kiến khá hay. Đà Lạt có các lễ hội lớn, đặc sắc như lễ hội cúng thần suối của người Mạ (Tây Nguyên), Lễ hội cúng thần Bơ mung (Lâm Đồng), lễ hội hoa (Đà Lạt), lễ hội trà (Lâm Đồng),... Ngoài ra chợ ở đây cũng là một nét văn hóa khá độc đáo và không thể thiếu ở Đà Lạt như chợ Đà Lạt, chợ phiên trên đỉnh Lang Biang,...

+ *Du lịch mạo hiểm - Du lịch sinh thái*: Các khu du lịch sinh thái hiện đang được khai thác ở Đà Lạt đều hoàn toàn có khả năng khai thác du lịch mạo hiểm. Các tour được tổ chức tại các hang động, thác, sông, cánh rừng,... với việc kết hợp du lịch sinh thái với các hoạt động mạo hiểm như leo núi, chèo thuyền vượt sông, đu dây vượt thác, đạp xe,... Việc kết hợp với nhau như vậy nhằm tạo điều kiện cho du khách có cơ hội trải nghiệm hòa mình cùng thiên nhiên. Thông qua đó, tuyên truyền giáo dục cho du khách về bảo vệ và giữ gìn môi trường sinh thái nhằm phát triển du lịch bền vững theo chủ trương của thành phố.

+ *Du lịch mạo hiểm - Teambuilding*: Đây là loại hình mà các công ty thường tổ chức dành cho nhân viên của mình nhằm hướng tới mục tiêu chung của tập thể. Việc khảo sát và tổ chức là hai yếu tố quan trọng mà các nhà tổ chức cần nắm được nhằm tạo ra những hoạt động du lịch mạo hiểm kết hợp với vui chơi, giải trí. Kết thúc mỗi chương trình nhà tổ chức cần chuẩn bị những tấm huy hiệu và bằng chứng nhận du khách đã chinh phục được thử thách mà họ đã tham gia. Có các loại huy hiệu và chứng nhận như leo núi, đạp xe, đi bộ,...

3.2.4. Tăng cường xúc tiến quảng bá du lịch mạo hiểm

Trong ngành Du lịch, việc quảng bá, xúc tiến có vai trò hết sức quan trọng trong việc phát triển địa phương. Hoạt động này góp phần rất lớn trong việc tạo ra những cảm nhận của du khách về hình ảnh và sự hấp dẫn của địa phương. Chính vì vậy, Đà Lạt nên chú trọng những hình thức hoạt động sau:

+ Cần đổi mới nhận thức của du khách về du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng thông qua việc đa dạng hóa cách thức quảng bá và thực hiện quảng bá một cách thường xuyên hơn. Nếu có cơ hội thì có thể thuê các chuyên gia trong cả nước hoặc cố vấn nước ngoài để tạo ra những tài liệu quảng bá thực sự chuyên nghiệp và hiệu quả bởi vì họ sẽ có cái nhìn mới mẻ đối với đặc trưng, điểm hấp dẫn vốn có của du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt. Thông qua đó thì có thể học hỏi được những phương pháp độc đáo, đa dạng để địa phương áp dụng.

+ Tại các điểm bán quà lưu niệm của địa phương tổ chức mạo hiểm thì có thể in hình ảnh của trò chơi mạo hiểm lên trên áo phông thay vì vẫn bán những chiếc áo phông in hình truyền thống. Điều này sẽ hấp dẫn những du khách ưa mạo hiểm khi đến trải nghiệm tại đây có thể mua những chiếc áo này làm kỉ niệm hoặc nếu đi theo đoàn thì có thể mặc thành áo nhóm rất thú vị.

+ Với thời đại công nghệ 4.0 thì ở trong những hội chợ về loại hình du lịch mạo hiểm nên mở ra những khu vực để chơi những trò chơi thực tế ảo. Những trò chơi trong đó nên là những trò mạo hiểm mà địa phương đang thực hiện và cần quảng bá. Việc làm này vừa giúp cho địa phương có thể quảng bá được hình ảnh mà còn có thể thu hút được du khách ở khắp mọi nơi đến trải nghiệm tại địa phương.

+ Việc sản xuất các loại băng đĩa, ấn phẩm quảng bá thương hiệu du lịch mạo hiểm cho Đà Lạt phải được thực hiện một cách chuyên nghiệp và chất lượng. Không nên chỉ làm cho có mà phải thực sự chú ý đến chất lượng, thẩm mỹ và hiệu quả tác động được đến du khách. Tài liệu quảng bá nhằm đến đối tượng du khách trong nước sẽ khác với tài liệu quảng bá dành cho thị trường khách nước ngoài.

+ Kêu gọi và tạo điều kiện cho các đoàn làm phim đến thực hiện các cảnh quay mạo hiểm tại địa phương. Tác dụng quảng bá qua phim ảnh là rất lớn bởi hình thức này có tính chất gián tiếp đồng thời có thể thu hút được sự chú ý rất lớn đối với khán giả không chỉ trong nước mà còn thu hút được khán giả nước ngoài, kích thích được sự tò mò của họ đến với địa phương.

+ Nên tăng cường tổ chức các tour khảo sát (Farm trip) cho các hãng lữ hành nước ngoài để khuyến khích họ đưa địa phương vào một trong những tuyến, điểm đến được ưu tiên của họ. Việc giới thiệu sản phẩm du lịch thông qua các hội thảo, hội chợ hoặc các tài liệu quảng bá sẽ khó có thể thuyết phục được sự tin tưởng của các đối tác.

+ Một phương pháp quảng bá du lịch mạo hiểm của địa phương ra nước ngoài một cách tốt nhất đó là tham gia các hội nghị, hội chợ du lịch trong khu vực và thế giới. Tuy nhiên, muốn thực sự đạt được kết quả tốt từ hoạt động này thì công tác chuẩn bị cần được thực hiện kỹ lưỡng cả về mặt nhân sự lẫn tài liệu quảng bá. Nhân sự tham gia phải có sự chuyên nghiệp, có trình độ, có kỹ năng trình bày và thuyết trình có tính thu hút và thuyết phục cao làm nổi bật được sức hút của du lịch mạo hiểm tại địa phương. Cũng cần chú ý cả đến phần trang trí, thiết kế gian hàng hội chợ nhằm tạo ra sự độc đáo đặc trưng của du lịch mạo hiểm tại địa phương để thu hút các đối tác đến đầu tư.

+ Chủ động xây dựng các chương trình xúc tiến du lịch mạo hiểm, liên kết website và thường xuyên trao đổi, cập nhật đăng tải thông tin trên website du lịch, phát hành và nâng cao chất lượng các kênh thông tin, ấn phẩm quảng bá du lịch. Chủ động đăng ký với Tổng cục du lịch để có logo du lịch Đà Lạt trên website của Tổng cục du lịch. Tích hợp các trang thông tin điện tử của Đà Lạt, Trung tâm Thông tin Xúc tiến du lịch, Sở Văn hóa và Thể thao và Du lịch vào một cổng chung, để khách du lịch dễ dàng cập nhật và tra cứu.

+ Mở rộng và tăng cường hợp tác với các tỉnh bạn và quốc tế, thông qua tổ chức các hoạt động, sự kiện du lịch, xây dựng và hợp tác trong việc khai thác tuyến du lịch mạo hiểm mới hấp dẫn tại Đà Lạt.

3.2.5. Hoàn thiện các cơ chế chính sách

Chính phủ cần ban hành những cơ chế, chính sách phát triển du lịch mạo hiểm sao cho phù hợp với thông lệ quốc tế phù hợp với xu thế hội nhập của thời đại, tạo điều kiện thuận lợi để các doanh nghiệp đẩy mạnh khai thác, kinh doanh loại hình du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt. Chú trọng tăng cường vốn đầu tư cho việc xây dựng cơ sở hạ tầng đặc biệt là đường bộ để có thể tiếp cận và khai thác các khu du lịch mạo hiểm mới. Điều này sẽ giúp phát huy thế mạnh và tiềm năng về du lịch mạo hiểm của Đà Lạt nhằm thu hút khách du lịch trong thời gian tới.

Các trang thiết bị hỗ trợ cho du lịch mạo hiểm có giá thành rất cao và thông thường là nhập bên nước ngoài vì ở Việt Nam không có đầy đủ các thiết bị này. Vấn đề trang thiết bị hỗ trợ là vấn đề nan giải đối với các doanh nghiệp muốn kinh doanh loại hình này. Vì vậy, trước mắt Chính phủ nên có những chính sách ưu đãi về thuế cho việc nhập khẩu những mặt hàng này. Cùng với đó, Chính phủ nên tạo điều kiện cho các doanh nghiệp nước ngoài vào hợp tác đầu

tư xây dựng với các doanh nghiệp trong nước để họ có đủ năng lực sản xuất mặt hàng này ngay trong nước để giảm bớt giá thành.

Về các thủ tục pháp lý và lợi nhuận, khi tổ chức tour cần có sự tư vấn kỹ càng của các chuyên gia trong lĩnh vực kinh tế, luật và các nhà bảo hiểm uy tín. Cho nên cần đẩy mạnh hơn nữa việc đơn giản hóa các thủ tục hành chính, giải quyết thủ tục tổ chức các chương trình du lịch mạo hiểm theo hướng một cửa, tức là một cơ quan cấp phép, các ngành, địa phương phối hợp triển khai thực hiện, không được có biểu hiện gây cản trở doanh nghiệp trong quá trình tổ chức tour du lịch mạo hiểm cho du khách tại Đà Lạt.

3.2.6. Đảm bảo vệ sinh môi trường

Du lịch mạo hiểm là một loại hình gắn liền với tự nhiên và trực tiếp tác động đến môi trường tự nhiên thông qua các hoạt động của con người. Đà Lạt là một Thành phố có thể mạnh về sinh thái, hầu như toàn bộ sản phẩm du lịch của Thành phố đều dựa vào khai thác môi trường tự nhiên. Hiện nay, vấn đề ô nhiễm đã xuất hiện tại nhiều khu du lịch do ý thức của người dân và du khách. Vì vậy, giải pháp đặt ra hiện nay là nâng cao ý thức bảo vệ môi trường du lịch sinh thái, đây không còn là nhiệm vụ của các cơ quan chức năng của Thành phố, các doanh nghiệp du lịch mà còn là của chính du khách và người dân bản địa. Trước tiên, các hướng dẫn viên du lịch phải là người ý thức được điều này và làm gương cho các du khách. Cần tuyên truyền vấn đề đảm bảo về sinh môi trường trước hết là trên phương tiện di chuyển của họ trước khi tham gia vào các chương trình của chuyến đi. Cần phải có tiêu chuẩn đánh giá phù hợp cho các khu du lịch “xanh và sạch” để đánh giá vấn đề vệ sinh môi trường. Bố trí thùng rác, nhà vệ sinh hợp lý thân thiện với môi trường. Việc xây dựng các nhà nghỉ trong rừng hay ở các khu vực ven sông phải đảm bảo mỹ quan với môi trường xung quanh. Việc thu gom rác ở các khu vực mà đoàn đã đi qua, không thải rác xuống nước và đào hố chôn rác ở những điểm tập trung rác là cần thiết. Các chế tài xử phạt hay lệ phí môi trường nên được áp dụng.

3.2.7. Đảm bảo an toàn cho khách du lịch khi tham gia loại hình du lịch mạo hiểm

Việc đảm bảo an toàn cho du khách khi tham gia loại hình du lịch mạo hiểm là điều rất cần thiết bởi nó ảnh hưởng trực tiếp đến tính mạng và sức khỏe của du khách. Vì vậy, các nhà tổ chức cần phải:

+ Cung cấp các thông tin về những rủi ro mà du khách có thể gặp phải trong chuyến đi. Thông qua việc in các sách báo, ấn phẩm chỉ ra cho du khách biết những hiểm họa họ có thể gặp phải khi tham gia loại hình này và các cách xử lý khi gặp những tình huống đó. Các nhà tổ chức phải lên kế hoạch thật cụ thể và chi tiết, bên cạnh đó cần có các phương án ngăn ngừa rủi ro.

+ Nên quy hoạch phát triển các khu du lịch mạo hiểm gần các trung tâm y tế của địa phương hay Thành phố. Nhà khai thác cần khảo sát các địa điểm tổ chức tour kỹ lưỡng, phù hợp với tính chất địa hình và thời tiết để thiết kế các tour phù hợp nhằm đảm bảo tính an toàn cao nhất cho du khách khi tham gia loại hình này.

+ Kiểm tra tình trạng sức khỏe hiện tại của du khách, các bệnh tiền sử, nồng độ cồn. Đặc biệt là với môn thể thao leo núi trước khi cho khách tham gia loại hình này.

+ Trang bị các trang thiết bị hỗ trợ đầy đủ và đạt yêu cầu cho du khách, các thiết bị thông tin liên lạc hỗ trợ cho du khách trong chuyến đi. Thường xuyên bảo trì, sửa chữa và cần thiết thì có thể trang bị dự phòng nhằm đảm bảo an toàn cho chuyến đi. Kiểm tra tình trạng sử dụng các trang thiết bị bằng cách ghi vào sổ nhật ký theo dõi hàng ngày của thiết bị. Kiểm tra thể trạng và trọng lượng của người tham gia để có lựa chọn trang thiết bị phù hợp cho đi khách tham gia.

+ Hướng dẫn các kỹ năng sơ cứu tại chỗ như hô hấp nhân tạo, băng bó, rửa vết thương cho du khách khi tham gia chương trình.

+ Cần thực hiện công tác huấn luyện kỹ năng cho du khách khi tham gia du lịch mạo hiểm.

+ Mua bảo hiểm du lịch mạo hiểm cho du khách là một trong những cách giúp phòng ngừa rủi ro gián tiếp.

3.2.8. Tổ chức khóa học dạy các kỹ năng để xử lý tình huống có thể xảy ra cho khách du lịch

Việc tổ chức các khóa học dạy kỹ năng xử lý tình huống có thể xảy ra không chỉ tổ chức cho các hướng dẫn viên mà nên tổ chức cho cả du khách khi tham gia du lịch mạo hiểm. Tại những đại điểm mạo hiểm tại Đà Lạt trước khi tham gia vào các hoạt động thì các hướng dẫn viên sẽ chỉ cho du khách những

tình huống có thể xảy ra các tập các động tác áp dụng trong những hoạt động đó sao cho đúng tiêu chuẩn. Tuy nhiên, với thời gian dạy như vậy thì quá ngắn mà du khách thì lại phải ghi nhớ rất nhiều chính vì vậy mà sẽ xảy ra tình trạng đó là có quá nhiều thứ trong đầu nhưng khi xảy ra tình huống thực sự thì họ sẽ bị luống cuống, thụ động không biết xử lý cái gì trước cái gì sau. Việc thành lập các trung tâm thực hành cho du khách trước khi tham gia vào chuyến đi mạo hiểm là rất cần thiết để du khách tham gia có thể thực hành các kỹ năng cơ bản một cách thành thục không bị thụ động trước khi trình phục các thử thách thực sự.

Tiểu kết chương 3

Ở chương 3, tác giả đã đề xuất một số giải pháp nhằm khai thác hiệu quả các điều kiện phát triển du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng. Trong đó tác giả chú trọng đề cao vai trò của cộng đồng địa phương trong định hướng phát triển du lịch mạo hiểm ở Đà Lạt, Lâm Đồng. Cộng đồng địa phương là “*nhân tố cốt lõi*” xuyên chuỗi và chuyên tải các giá trị của sản phẩm du lịch đến du khách. Từ đó, cộng đồng địa phương ngày càng phát huy được vai trò làm chủ của mình. Du lịch mạo hiểm mang lại nhiều lợi ích cho họ và chính họ cũng cần phải cố gắng trong việc bảo tồn các giá trị tài nguyên. Đồng thời không ngừng nâng cao kiến thức, trình độ, xóa bỏ rào cản ngôn ngữ để trở thành nguồn nhân lực chính của du lịch mạo hiểm tại Đà Lạt, Lâm Đồng. Cụ thể ở đây là việc xúc tiến các hình thức quảng bá sản phẩm và các chính sách du lịch phù hợp. Các giải pháp này sẽ giúp Đà Lạt trở thành điểm đến du lịch mạo hiểm lý tưởng cho các du khách trong thời gian tới.

KẾT LUẬN

Loại hình du lịch mạo hiểm đang ngày càng thu hút và có sức hấp dẫn đối với khách du lịch trong và ngoài nước, đặc biệt là đối tượng khách trẻ. Đây là xu hướng phù hợp với xu hướng phát triển các loại hình du lịch chuyên biệt, từ du lịch thụ động sang du lịch chủ động.

Từ những kết quả nghiên cứu, phân tích tính đặc thù về điều kiện tự nhiên, tài nguyên, điều kiện phát triển và quy hoạch định hướng du lịch mạo hiểm Thành phố Đà Lạt, Lâm Đồng có thể đưa ra một số kết luận như sau:

Thành phố Đà Lạt có tài nguyên thiên nhiên phong phú và đa dạng với nhiều cảnh quan đẹp, các loại địa hình độc đáo có sức hấp dẫn du lịch, tài nguyên thiên nhiên tiềm tàng cho phép phát triển du lịch mạo hiểm. Với những tiềm năng về địa hình, các vách núi, các thác nước cao, hang động karst, sự đa dạng sinh học, Thành phố Đà Lạt có thể xây dựng được nhiều tuyến du lịch mạo hiểm dạng tổng hợp, du lịch mạo hiểm trên các cảnh quan khác nhau.

Để tổ chức các tour du lịch mạo hiểm cần phải có những công tác chuẩn bị hết sức cẩn thận và chu đáo cả về mặt nội dung, phương diện pháp luật, tính kinh tế cũng như cơ sở vật chất. Thành phố Đà Lạt cần chú trọng xây dựng, nâng cao, cải thiện hệ thống cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch nhằm phục vụ tốt nhất cho các hoạt động du lịch mạo hiểm. Đồng thời cũng định hướng phát triển du lịch mạo hiểm theo hướng phát triển bền vững với cộng đồng địa phương. Do việc khai thác các nguồn tài nguyên nhiều lúc còn chưa hợp lý dẫn tới những tác động không tốt ảnh hưởng tới môi trường. Cho nên trong những năm trở lại đây, việc phát triển kinh tế, trong đó có du lịch được đặt ra là phải gắn liền với bảo vệ môi trường, phát triển đi theo hướng bền vững. Thành phố Đà Lạt nên tạo mọi điều kiện thuận lợi để có thể khai thác được mọi tiềm năng để phát triển du lịch mạo hiểm.

Mặc dù đã có nhiều chuyển biến trong việc quy hoạch, đầu tư phát triển du lịch nhưng cho tới nay nhiều nguồn tài nguyên du lịch vẫn chưa được đưa vào khai thác, vẫn còn nhiều bất cập trong quá trình xây dựng và phát triển ngành Du lịch nói chung và du lịch mạo hiểm nói riêng. Còn tồn tại một số khó khăn, song Đà Lạt có lợi thế so sánh trong mối quan hệ kinh tế đặc biệt là du lịch mạo hiểm với các vùng lân cận và quốc tế. Đà Lạt đã bước đầu tận dụng được những ưu thế này trong việc phát triển du lịch của Thành phố.

Hy vọng trong một tương lai không xa, loại hình du lịch mạo hiểm thực sự trở thành một loại hình phát triển, được đông đảo người dân địa phương, du khách trong và ngoài nước biết đến như một điểm sáng. Đà Lạt thực sự đang dần thay đổi nhưng vẫn còn giữ cho mình những nét hoang sơ, sự đa dạng và độc đáo để thu hút khách du lịch đến đây ngày càng đông hơn. Loại hình du lịch này

sẽ hấp dẫn du khách quay trở lại Việt Nam, trở lại Đà Lạt không chỉ một lần mà nhiều lần nữa.

Các kết quả đạt được được trình bày trên đây là kết quả của sự nỗ lực trong nghiên cứu của tác giả. Mong rằng khóa luận này cũng sẽ trở thành tư liệu tham khảo cho những người quan tâm đến du lịch mạo hiểm và những người yêu mến mảnh đất Đà Lạt. Việc phát triển loại hình du lịch mạo hiểm này tại Đà Lạt sẽ đưa khu vực này vào bản đồ du lịch mạo hiểm ưa thích của du khách trong và ngoài nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. GS.TS Trương Quang Hải, PGS.TS Đặng Văn Bào, TS. Nguyễn Hiệu (2013), *“Du lịch mạo hiểm - hướng phát triển mới cho khu di sản thiên*

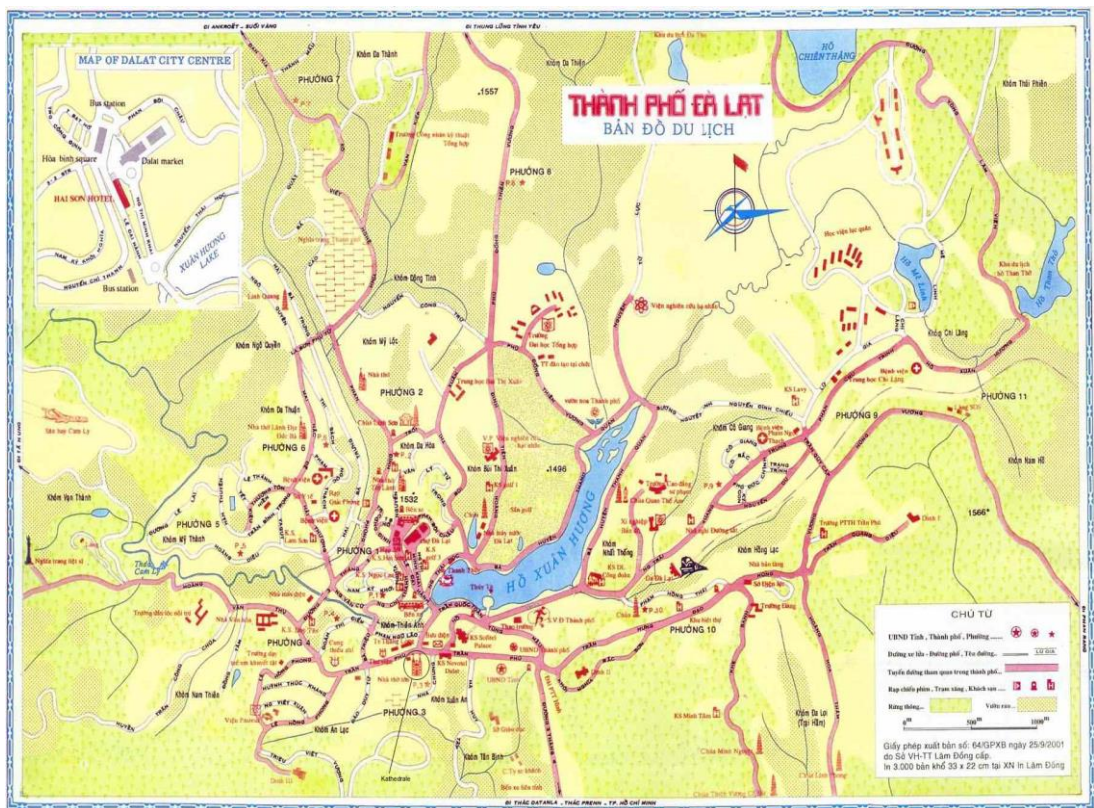
nhiên thế giới Phong Nha - Kẻ Bàng”, Bài luận tham khảo thuộc Trường Đại học Khoa học tự nhiên, Đại học Quốc gia Hà Nội.

2. Nguyễn Thế Tuấn (2014), “*Phát triển loại hình du lịch mạo hiểm ở Việt Nam*”, Khóa luận tốt nghiệp ngành Văn hóa Du lịch Trường Đại học văn hóa Hà Nội.
3. Trần Thị Kim Trang (2015), “*Tìm hiểu điều kiện phát triển loại hình du lịch mạo hiểm tại Hà Giang*”, Khóa luận tốt nghiệp ngành Văn hóa Du lịch Trường Đại học Dân lập Hải Phòng.
4. Đà Lạt năm xưa, Nhà xuất bản Trẻ -12/2017.
5. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Lâm Đồng (2017), “*Khóa Tập huấn nghiệp vụ cho Hướng dẫn viên du lịch thể thao mạo hiểm năm 2017*”.
6. <http://www.lamdong.gov.vn/vi-VN/Home/Pages/default.aspx>
7. <http://www.vietnamtourism.gov.vn/>
8. <http://www.itdr.org.vn/vi/nghiencuu-traodoi/1038-du-lich-mao-hiem-xu-huong-dang-phat-trien-manh-tren-the-gioi.html>
9. <http://www.thuvientailieu.vn/tai-lieu/co-so-ly-luan-ve-du-lich-va-du-lich-mao-hiem-34050/>
10. <https://www.vietravel.com/vn/su-kien-du-lich/phat-trien-du-lich-mao-hiem-o-viet-nam-can-mot-cu-hich-v2855.aspx>
11. <http://nhandan.com.vn/cuoituan/van-nghe/item/37837702-khai-thac-hieu-qua-tiem-nang-du-lich-mao-hiem.html>
12. <https://dulich.dantri.com.vn/du-lich/8-trai-nghiem-du-lich-mao-hiem-hut-khach-tai-viet-nam-20170630080923062.htm>
13. <https://www.tripzilla.vn/du-lich-mao-hiem-o-viet-nam/3416>
14. <https://dalattrongtoi.com/da-lat-trong-toi/top-10-thac-nuoc-dep-nhat-da-lat-lam-dong.html>

PHỤ LỤC

Hình 01. Logo Hiệp hội Thương mại Du lịch mạo hiểm ATTA

Hình 02. Bản đồ hành chính Thành phố Đà Lạt

Hình 03. Đu dây vượt thác

Hình 04. Flyboard

Hình 05. Nhảy Bungee

Hình 06. Trượt máng

Hình 07. Zipline

Hình 08. Thác Dantanla

Hình 09. Thác Pongour